

Hoogwatervluchtplaatsen van Texel op de kaart

Popko Wiersma & Cor J. Smit

Hoogwatervluchtplaatsen van Texel op de kaart

Popko Wiersma & Cor J. Smit

SOVON-informatierapport 2009/21
Dit rapport is samengesteld in opdracht van Dienst
Landelijk Gebied (regio Noord)
van het Ministerie van Landbouw, Natuur en
Voedselkwaliteit

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

Colofon

© SOVON Vogelonderzoek Nederland

Wijze van citeren: Wiersma P. & Smit C.J. 2010. Hoogwatervluchtplaatsen van Texel op de kaart. SOVON-informatierapport 2009/21. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.

Foto's: Carl Zuhorn, Peter de Boer & Tonny van Kooten

Niets uit dit rapport mag worden vermenigvuldigd en/of openbaar gemaakt dor middel van druk, fotokopie, microfilm of op welke wijze dan ook, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van SOVON en/of de opdrachtgever.

SOVON Vogelonderzoek Nederland
Rijksstraatweg 178
6573 DG Beek-Ubbergen
Tel: 024 6848111
Fax: 024 6848188
e-mail: info@sovon.nl
homepage: www.sovon.nl

Inhoudsopgave

1. Samenvatting	3
2. Inleiding	4
2.1 Belang van hvp's en slaappleatsen	4
2.2 Hvp's en andere slaappleatsen	4
2.3 Eigenschappen van hvp's	5
3. Methodiek	7
3.1 Relevante en kwalificerende soorten	7
3.2 Verzamelen gegevens	8
4. Resultaten en Discussie	12
4.1 Locaties van hvp's en seizoensverloop in aanwezigheid	12
4.1.1 Aalscholver	13
4.1.2 Bergeend	17
4.1.3 Bontbekplevier	21
4.1.4 Bonte Strandloper	24
4.1.5 Brandgans	28
4.1.6 Drieteenstrandloper	31
4.1.7 Grauwe Gans	34
4.1.8 Groenpootruiter	38
4.1.9 Kanoetstrandloper	41
4.1.10 Kleine Zwaan	44
4.1.11 Kluut	47
4.1.12 Lepelaar	50
4.1.13 Rosse Grutto	53
4.1.14 Rotgans	57
4.1.15 Scholekster	61
4.1.16 Smient	66
4.1.17 Steenloper	71
4.1.18 Toendrarietgans	74
4.1.19 Tureluur	78
4.1.20 Wulp	82
4.1.21 Zilverplevier	86
5. Literatuur	89
6. Dankwoord	90

1. Samenvatting

In dit rapport wordt een overzicht gegeven van de ligging van hvp's en slaappleatsen op Texel. Deze rapportage is onderdeel van een kartering van hvp's en slaappleatsen van het gehele Nederlandse waddengebied uitgevoerd in opdracht van Dienst Landelijk Gebied en van Rijkswaterstaat.

Van 21 watervogelsoorten die kwalificerend zijn voor Natura-2000 gebieden is voldoende informatie voorhanden om hvp's en slaappleatsen in kaart te brengen. Voor Texel gaat dit op sommige momenten om bijna 80,000 vogels. Deze vogels slapen op kwelders, zandbanken of het strand, en in polders, op dijken, pieren en dammen.

Op het wad foeragerende vogels zijn gedwongen om tijdens hoogwater de voedselgebieden te verlaten en hoogwatervluchtplaatsen (hvp's) op te zoeken. De beschikbaarheid van hvp's is daarom essentieel voor veel soorten vogels die gebruik maken van de Waddenzee. De kwaliteit van hvp's hangt af de geografische ligging, van kenmerken van het terrein (vegetatie), aanwezigheid van predatoren en van menselijke verstoring.

Vogels die niet afhankelijk zijn van het getij vormen vaak slaappleatsen, zoals reigers, ganzen en eenden. Sommige van deze soorten slapen voornamelijk overdag, en vaak is foerageren en slapen niet strikt gescheiden, wat definiëring van een slaappleats bemoeilijkt.

De belangrijkste hoogwatervluchtplaatsen en slaappleatsen op Texel zijn gelegen op de Schorren en de Hors en in de Slufter en de Mok. Ook een aantal polders wordt door veel vogels gebruikt om te rusten, met name Zeeburg. Met extreem hoogwater verdwijnen veel steltlopers naar de Vliehors, en een aantal maakt onder deze omstandigheden gebruik van de polders.

2. Inleiding

2.1. Belang van hvp's en slaappleatsen

De meeste wadvogels zijn volkomen afhankelijk van het voedsel dat ze tijdens laagwater op de wadplaten vinden. Als het water gedurende de getijdencyclus terugkeert hebben ze geen andere keus dan uit te wijken naar hoger gelegen plekken om te overtijnen, de zogenaamde hoogwatervluchtplaatsen of hvp's. In besprekingen van verspreiding en bescherming van vogels wordt vaak de nadruk gelegd op de kwaliteit van hun voedselgebieden, echter hoe voedselrijk het wad ook is, in de afwezigheid van geschikte hvp's zullen wadvogels geschikte voedselgebieden onbenut moeten laten. Vandaar dat de aanwezigheid van geschikte hvp's bepalend is voor de rijkdom aan wadvogels in het wadgebied, en dus bescherming noodzakelijk maakt (Rogers *et al.* 2006b).

Hvp's zijn bijna altijd gelokaliseerd aan de randen van het getijdengebied, liefst zo dicht mogelijk bij het intergetijde-foerageergebied. Vaak vliegen vogels als het water opkomt naar hooggelegen zandbanken, zoals Richel, randen van kwelders en zandbanken in mondingen van slenken. Soms lopen ze al foeragerend voor het opkomende water uit naar hogere delen. Deze toevluchtsoorten zijn echter vaak ook aantrekkelijke plaatsen voor menselijke activiteiten. Veel mensen hebben een voorkeur voor wonen in natuurlijke gebieden, dicht bij water, en er is tevens een sterke voorkeur voor recreëren aan of nabij de kust. Dit noopt dus tot goede regelgeving voor gebruik en inrichting van deze gebieden. Als dergelijke gebieden gaan worden gebruikt, dan wel worden ingericht om deze menselijke activiteiten te faciliteren, kan dit negatieve, zelfs desastreuze gevolgen hebben voor de natuurlijke kwaliteit en dus de beschikbaarheid van hvp's.

Het belang van bescherming van vogels in wadgebieden is niet slechts van lokaal of zelfs nationaal belang, maar heeft wereldwijd hoge prioriteit omdat een groot aantal wadvogelsoorten in aantal afnemen. Het overgrote deel van de vogels die in ons wadgebied voorkomen zijn globetrotters die hier overwinteren om daarna naar het noorden of oosten te vertrekken om te gaan broeden. Anderen gebruiken de Waddenzee 'slechts' als tussenstation, onderweg van en naar zuidelijker gelegen overwinteringsgebieden, zoals getijdengebieden in West-Afrika. Ook voor deze vogels is dit gebied van levensbelang, omdat ze hier de energie opslaan die ze nodig hebben om gezond het broed- dan wel overwinteringsgebied te bereiken. Omdat deze vogels onderweg naar het broedgebied ook nog eens onder grote tijdsdruk staan is het belang van ongestoorde foerageergebieden en beschikbaarheid van ongestoorde hvp's voor deze vogels niet te onderschatten.

2.2. Hvp's en andere slaappleatsen

Een eenduidige definitie van een hvp bestaat niet. Wij verstaan onder een hvp een locatie waar vogels zich concentreren om te rusten/slapen ten gevolge van het onderlopen van hun foerageergebied. Bezetting van een hvp is dus vooral afhankelijk van het getij. Een hvp is een vorm van slaappleat. Maar de definitie van slaappleat is breder dan die van een hvp. Onder een slaappleat verstaan we een locatie waar vogels zich concentreren om te rusten/slapen, en waarvan de bezetting voornamelijk afhangt van het dagnachtritme en onafhankelijk is van getij (van den Bremer *et al.* 2008). Een hvp is dus een slaappleat, maar een slaappleat hoeft geen hvp te zijn.

Doorgaans spreekt men van een slaappleat of hvp als er een groot aantal vogels gebruik maakt van betreffende locatie. Omdat de perceptie van 'een groot aantal' arbitrair is, introduceert dit een moeilijkheid in de definiëring van een hvp. In principe zou men van een slaappleat kunnen spreken als er zich twee of meer vogels verzamelen. Echter als het om een grote lokale populatie van een soort gaat is een slaappleat bestaande uit enkele vogels van minder groot belang dan de plaatsen waar een aanzienlijk deel van de populatie zich bevindt. De nadruk zal in dit rapport dan ook liggen op slaappleatsen waar, voor de soort, een aanzienlijk deel van de lokale populatie zich concentreert. Dus, in het geval van een talrijke soort, zoals de Scholekster of Bonte Strandloper, zal aan een concentratie van 100 individuen niet hetzelfde belang worden gehecht als aan een hvp van 100 Bontbekplevieren, een soort die aanzienlijk kleinere aantallen voorkomt in het wadgebied.

Waarnemers in het veld, de mensen die uiteindelijk de vogelconcentraties lokaliseren en kwantificeren, worden dus enigszins gehandicapt door het gebrek aan een goed bruikbare omschrijving van een slaappleaats. De meest perfecte manier om slaappleaatsen te kwantificeren zou zijn om elk individu op een kaart in te tekenen, en nadien dichtheden (aantal per m²) te berekenen. Omdat dit niet een reële optie is zijn we dus afhankelijk van de inzichten van de waarnemers. Dit is echter tegelijkertijd profijtelijk, omdat de veelal jarenlange ervaring die deze tellers hebben met het voorkomen van de verschillende vogelsoorten in het waddengebied hen in staat stelt een goede inschatting te maken van het belang van locaties voor een relevant deel van deze populaties.

2.3. Eigenschappen van een hvp

Aangezien slapende vogels niet zomaar overal en nergens opduiken, is het duidelijk dat een geschikte locatie aan bepaalde eisen moet voldoen. De kwaliteit van een dergelijke locatie wordt bepaald door meerdere factoren (Rogers *et al.* 2006a; 2006b). In eerste instantie moet de afstand tot het foerageergebied klein zijn. Dit is om zowel tijd als energie te besparen. Vliegen kost erg veel energie en als dagelijks, of 2-dagelijks in het geval van een getijdencyclus, over grote afstand heen en weer moet worden gevlogen zou dat erg kostbaar kunnen zijn en veel extra eettijd met zich meebrengen. Dit zou ten koste kunnen gaan van de lichaamsreserves wat de gezondheid, overlevingskansen en reproductief succes nadelig beïnvloedt. Vogels hebben dus voorkeur voor slaappleaatsen zo dicht mogelijk bij het foerageergebied.

Het risico dat vogels lopen om gepredeerd te worden is ook een belangrijke factor in gebieds- en slaappleaatskeuze (van den Hout *et al.* 2008). Dit risico is in drieën onder te verdelen: aantal aanwezige predatoren, zichtbaarheid van aanwezige predatoren, en opvallendheid van vogels op slaappleaats voor predatoren. Het aantal predatoren dat aanwezig is is een samenspel tussen predator en prooi en daarmee een moeilijk te sturen factor. In sommige gebieden zou de dichtheid aan predatoren relatief hoog kunnen zijn ten gevolge van de aanwezigheid van gemakkelijk te verkrijgen alternatieve prooien. Zo'n gebied zou misschien beter gemedend kunnen worden, maar aan de andere kant verkleint de aanwezigheid van andere prooien de kans per individu om gegrepen te worden. Dit wordt het verdunningseffect genoemd, wat een belangrijke, zo niet de belangrijkste factor is in groepsvorming. Andere factoren die de predatiekans beïnvloeden zijn beter te sturen (Cresswell 1994). Zo is het belangrijk dat roestende vogels een predator aan kunnen zien komen. Voor de meeste vogels die gebruik maken van hvp's in de Waddenzee is de Slechtvalk de voornaamste predator. In voorjaar, najaar en winter kunnen ook Smellekens gevaar opleveren voor de kleinere soorten. Deze valken vangen gewoonlijk prooi door met grote snelheid, op de grond lopende/staande of laag vliegend vogels te verrassen. Ook de Havik, broedvogel van Texel en enkele andere waddeneilanden, is predator van watervogels. Onder steltlopers op Vlieland vallen vooral Scholeksters, Zilverplevieren en Steenlopers ten prooi (P. de Boer, ongepub.). Op open plekken, met weinig hoge vegetatie, kunnen opletende, rustende vogels deze predatoren aan zien komen en uit de weg gaan. Zandbanken zijn daardoor ideale plaatsen voor hvp's alsook schaars begroeide kwelders. Ook achtergrondkleur zou een rol kunnen spelen in keuze van slaappleaats. De achtergrondkleur kan mede bepalen in welke mate de vogels opvallen.

Roofvogels zijn alleen overdag actief en 's nachts kunnen dus andere afwegingen worden gemaakt wat betreft plaatskeuze. 's Nachts zijn het voornamelijk zoogdieren en uilen die gevaar kunnen betekenen. Vossen en mogelijk in sommige gevallen verwilderde katten, marterachtigen en mensen zijn dan de voornaamste predatoren. In het waddengebied gaat het om Vossen (aan de vastelandkust), (verwilderde) Huiskatten, marterachtigen en uilen. Verwilderde katten komen op geheel Texel voor. Ook het Noordzeestrand en strekdammen worden 's nachts waarschijnlijk door katten bezocht, zoals op andere eilanden wel is waargenomen. Het is belangrijk om te beseffen dat de *perceptie* van predatiegevaar belangrijker kan zijn dan het reële gevaar. Gevaren die in andere gebieden waar deze vogels verkeren reëel zijn, zoals predatoren die 's nacht actief zijn in Afrika (bijv. jakhalzen, mensen) of in de broedgebieden (Poolvossen), worden mogelijk ook hier als potentiële gevaren gezien. In het waddengebied leveren mensen geen gevaar op, maar worden ze toch beschouwd als predatoren. De beste remedie tegen veel grondpredatoren is slapen op een eiland waar deze predatoren afwezig zijn. Als dat niet mogelijk is, is openheid van groot belang, zodat predatoren niet schuil kunnen gaan in hoge

vegetatie maar in een vroeg stadium kunnen worden ontdekt. Openheid is 's nachts dus misschien van nog groter belang dan overdag. Sommige soorten slapen bij voorkeur in ondiep water om grondpredatoren te kunnen horen aankomen. Ganzen en eenden maken soms gebruik van het open water van de Waddenzee.

Mate van verstoring is een andere belangrijke factor die echter nauw verbonden is met het predatierisico. Verstoring vindt meestal plaats door andere vogels of door zoogdieren, inclusief mensen, al dan niet in auto, vliegtuig of helikopter, die worden beschouwd als mogelijke predatoren. De hoeveelheid predatoren is dus van belang voor de mate van verstoring. Echter we kunnen verstoring beter los zien van predatoren en beschouwen als activiteiten veroorzaakt door mensen die de slapende vogels hinderen. In het mildste geval zorgt verstoring er voor dat vogels in hun slaap worden gestoord en opkijken, alarmgeluiden maken en gaan bewegen. In het ergste geval vliegen de vogels op om een andere hvp te zoeken. Er zijn gevallen beschreven waar vogels tijdens de gehele hoogwaterperiode rond bleven vliegen omdat er geen geschikte hvp kon worden gevonden (Rogers 2003).

De grootte van de hvp kan een rol spelen indien er meer vogels op zoek zijn naar een plekje dan er ruimte beschikbaar is. Het is niet waarschijnlijk dat de keuze van een individu afhangt van de opvangcapaciteit van de hvp, maar vogels die er niet meer bij passen zullen op zoek moeten naar alternatieve hvp's. Veel vogels vliegen *en masse* van de foerageergronden naar de hvp en maken zodoende misschien een keuze als groep waar te landen. In dat geval zou er een voorkeur voor een grote hvp kunnen zijn. Ook gezien het verdunningseffect op het predatierisico lijkt het niet onwaarschijnlijk dat de capaciteit van de slaapplek een rol speelt: hoe groter hoe beter.

Afhankelijk van het weer kan het microklimaat van de hvp van belang zijn voor de plaatsvoorkeur. 's Winters kunnen vogels veel energie verliezen in de vorm van lichaamswarmte (Wiersma & Piersma 1994). Dit is het meest uitgesproken bij lage temperaturen in combinatie met harde wind. Vogels kunnen veel energie besparen door beschutting op te zoeken, in de vorm van vegetatie of van elkaar (Wiersma *et al.* 1993; Wiersma & Piersma 1994). In het geval van extreem hoge temperaturen overtijden vogels mogelijk bij voorkeur op onbeschutte plekken waar de wind voor afkoeling kan zorgen. Overtijdende Kanoetstrandlopers en Grote Kanoetstrandlopers in de tropische streken van Noord-Australië overtijden bij voorkeur met hun poten in het koele water (Rogers *et al.* 2006b).

De hierboven genoemde factoren en enkele additionele factoren staan bij elkaar in Tabel 1.

Tabel 1. Schema om kwaliteit van hvp's te beoordelen, onafhankelijk ontwikkeld door Rogers *et al.* (2006a) voor Roebuck Bay, Noordwest Australië, en door Luís *et al.* (2001) voor Ria de Aveiro, Portugal. Uit Rogers (2003).

Categorie	Parameter
<i>bron Rogers et al. (2006b) en Luis et al. (2001)</i>	
Predatierisico	Aantallen predatoren Afstand tot hoge vegetatie Zichtbaarheid/opvallendheid Moeite om predatoren te ontdekken
Energiehuishouding	Microklimaat (blootstelling wind, regen) Afstand tot foerageerlocatie Moeite voedsel vergaren
Verstoring	Verstoring (aanwezigheid mensen) Afstand tot alternatieve hvp Ruimtelijke beperking
<i>Andere mogelijke variabelen</i>	
Verstoring	Slaapduur per hoog tij Tijdsduur vliegend Vliegafstand t.g.v. bedreigingen
Informatie-uitwisseling	Afstand tot en aantal dichtbij gelegen foerageerlocaties

3. Methodiek

3.1. Relevante en kwalificerende soorten

Wij beperken ons tot de soorten die kwalificerende eigenschappen hebben betreffende de toewijzing van het waddengebied tot het Natura-2000-netwerk. Dit zijn de soorten van Bijlage 1 van de Vogelrichtlijn, alsook trekkende watervogelsoorten en sommige andere trekvogels die op de Rode Lijst staan (LNV 2000). Op basis van deze documenten is per gebied vastgesteld welke soorten als Natura-2000-soorten gelden en hiervoor zijn instandhoudingsdoelen geformuleerd. In het waddengebied gaat dit om 13 broedvogelsoorten en 41 niet-broedvogelsoorten welke zijn weergegeven in Tabel 3.1 en Tabel 3.2 (SOVON & CBS 2005). Broedvogels verzamelen zich niet op slaappleaatsen en deze soorten zijn dus buiten beschouwing gelaten. Dit neemt niet weg dat sommige soorten zowel als broedvogel en niet-broedvogel kwalificerend zijn, zoals bijvoorbeeld de Lepelaar. In Tabel 3.1 zijn soorten weergegeven die voor het waddengebied kwalificerend zijn in hoedanigheid van slapende vogels (en soms ook foeragerend). Dit zijn derhalve de kwalificerende soorten die in aanmerking komen om in dit rapport te worden behandeld. In Tabel 3.1 staat tevens weergegeven of soorten in redelijke aantallen voorkomen op Texel. Een aantal kwalificerende soorten komen niet of slechts in zeer kleine aantallen voor op Texel en deze zullen dus ook niet worden behandeld in dit rapport. De kwalificerende soorten die geen gebruik maken van hvp's of slaappleaatsen staan vermeld in Tabel 3.2. Slaappleaatsen van Goudplevieren en Kieviten zijn vaak niet of slecht bekend.

Op de schaal van de hele Waddenzee zal foerageer- en slaapfunctie bijna altijd in het zelfde gebied plaatsvinden. Echter, voor een aantal soorten is wel een foerageerfunctie aangegeven maar geen slaapfunctie (Tabel 3.2), zoals bijvoorbeeld in het geval van de Krakeend. Hoewel deze soorten ook in het waddengebied slapen vormen ze geen opvallende slaappleaatsen, tenzij dat enkel 's nachts gebeurt en slaappleaatsen niet zijn waargenomen. Mogelijk foerageren veel van deze soorten daggrond en slapen ze tussendoor in korte tussenposen zonder het foerageergebied te verlaten en slaap-concentraties te vormen.

Tabel 3.1. Kwalificerende niet-broedvogelsoorten die hvp's of slaappleaatsen vormen in het Natura-2000-gebied Waddenzee en Noordzee benoorden de wadden en duinen van de eilanden, onderverdeeld naar gebiedsfunctie in het waddengebied. Uit SOVON & CBS (2005). Voorkomen Texel geeft voorkomen weer van redelijke tot grote aantallen per soort welke worden behandeld in dit rapport.

Soort	functie		voorkomen Texel
	foerageren	slapen	
Aalscholver	×	×	×
Lepelaar	×	×	×
Kleine Zwaan		×	×
Toendrarietgans		×	×
Grauwe Gans	×	×	×
Brandgans	×	×	×
Rotgans	×	×	×
Bergeend	×	×	×
Smient	×	×	×
Scholekster	×	×	×
Kluut	×	×	×
Bontbekplevier	×	×	×
Zilverplevier	×	×	×
Kanoetstrandloper	×	×	×
Drieteenstrandloper	×	×	×
Krombekstrandloper	×	×	
Bonte Strandloper	×	×	×
Grutto	×	×	×
Rosse Grutto	×	×	×
Wulp	×	×	×

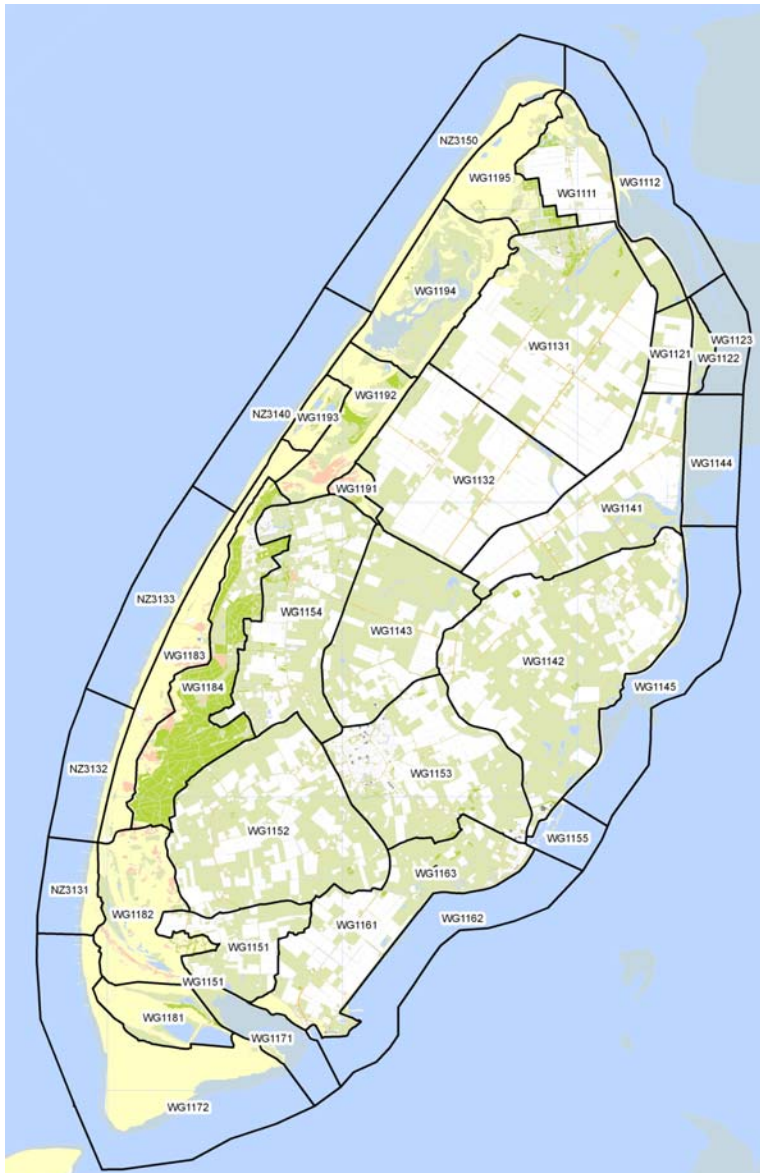
Soort	functie		voorkomen Texel
	foerageren	slapen	
Zwarte Ruiters	×	×	
Tureluur	×	×	×
Groenpootruiter	×	×	×
Steenloper	×	×	×
Zwarte Stern		×	

Tabel 3.2. Kwalificerende niet-broedvogelsoorten die geen of onduidelijke slaappleatsen vormen in het Natura-2000-gebied Waddenzee en Noordzee benoorden de wadden en duinen van de eilanden, onderverdeeld naar gebiedsfunctie in het waddengebied. Deze soorten worden niet behandeld in dit rapport. Uit SOVON & CBS (2005).

Soort	functie	
	foerageren	slapen
Kleine Zilverreiger	×	×
Krakeend	×	
Wintertaling	×	
Wilde Eend	×	×
Pijlstaart	×	
Slobeend	×	
Toppereend	×	
Eider	×	
Brilduiker	×	
Middelste Zaagbek	×	
Grote Zaagbek	×	
Zeearend	×	
Slechtvalk	×	
Goudplevier	×	×
Kievit	×	×

3.2. Verzamelen gegevens

SOVON organiseert sinds 1992 hoogwatertellingen in het waddengebied. De hoogwatertellingen op Texel worden sinds 1980 op een methodisch identieke wijze uitgevoerd door leden van de Vogelwerkgroep Texel. Deze gegevens en de door tellers verzamelde kennis over de locatie van hvp's en slappplaatsen vormen de basis van dit rapport. Hieraan nemen honderden waarnemers deel. Deze informatie wordt centraal verzameld, bewerkt, geanalyseerd en verwerkt in rapportages in opdracht van het ministerie van LNV en Rijkswaterstaat in het kader van het Netwerk Ecologische Monitoring (NEM) en de Monitoring Waterstaatkundige Toestand van het Land (MWTL). De informatie en het waarnemersnetwerk wordt hier ingezet om gedetailleerde informatie over hvp's en slaappleatsen te verkrijgen. Er is een protocol opgesteld voor tellers in het veld waarin hvp's en overige slaappleatsen gedefinieerd zijn. Tellers hebben kaarten van hun telgebied (Fig. 3.1; Tabel 3.3) en het protocol toegestuurd gekregen met het verzoek de hvp's zo nauwkeurig mogelijk in te tekenen en soortsaamenstelling en aantallen te vermelden. De hoogwatertellingen van mei en juni 2009 zijn gebruikt om bestaande kennis te actualiseren.

Figuur 3.1. Overzichtskartaal van telgebieden en hun benaming op Texel.

Omdat vogels over het algemeen niet altijd op exact dezelfde plaats overtijen en slapen is gevraagd om de historische kennis omtrent specifieke locaties en soorten mee te wegen. We hebben dit tevens gericht gedaan door tellers en telcoördinatoren te vragen waar zij gedurende de jaren dat zij hebben geteld hvp's en slaappleatsen aantreffen. Aantallen geteld in de periode 1998/99-2007/08 zijn per telgebied gekoppeld aan de hvp's. Waar dit niet kan, omdat er meerdere hvp's van eenzelfde soort in één telgebied bevinden, is gevraagd de aantallen te verdelen over de verschillende hvp's.

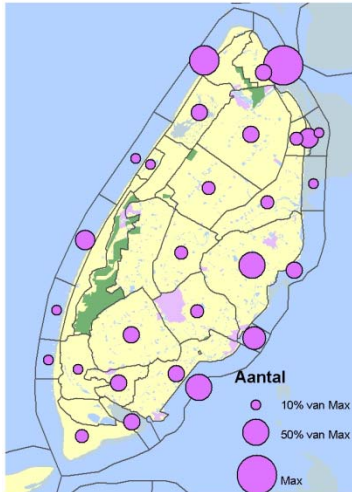
In veel gevallen is een gebied dat op de kaart wordt ingetekend als hvp groter dan wat op een bepaald moment door een vogelgroep wordt bezet. Waar vogels zich precies ophouden tijdens het slapen hangt af van het weer (beschutting), de waterstand en mogelijk van het aantal vogels dat in het gebied aanwezig is. In het geval van Texel, waar veel steltlopers overtijen op het wad bij de Schorren, zijn de vogels gedwongen om het hogerop te zoeken bij een verhoogde waterstand, en op de lange termijn fungeert het gehele wad bij de Schoren als hvp voor veel soorten (bijvoorbeeld, Rosse Grutto).

Tabel 3.3. Benaming en terreingesteldheid van de telgebieden op Texel.

Gebied	Naam	Terrein
NZ3131	Strand Texel: Paal 9-12	Strand, open water
NZ3132	Strand Texel: Paal 12-15	strand, open water
NZ3133	Strand Texel: Paal 15-20	strand, open water
NZ3140	Strand Texel: Sluftermonding tot de Koog (paal 20-25)	strand, open water
NZ3150	Strand Texel: Vuurtoren tot Sluftermonding (paal 25-31)	strand, open water
WG1111	Polder Wassenaar - Zeeburg	binnendijkse polder met weiland
WG1112	Waddenzee: vuurtoren - Zeeburg	strand, dijk, open water
WG1121	Polder de Eendracht	Binnendijkse polder met weiland
WG1122	De Schorren	Kwelder
WG1123	Waddenzee: De Schorren	Wad, dijk
WG1131	Eijerland noord	Binnendijkse, polder met wei/bouwland
WG1132	Eijerland zuid	binnendijkse polder met wei/bouwland
WG1141	Polder het Noorden	binnendijkse polder met weibouwland
WG1142	De Waal – Oosterend	polder met natuurlijk habitat en cultuurgrond, deels diluviaal
WG1143	Waal en Burg noord	binnendijkse polder met weiland
WG1144	Waddenzee: De Schorren - De Bol	dijk, buitendijks, open water
WG1145	Waddenzee: De Bol - Zandkes	dijk, buitendijks, open water
WG1147	Waal en Burg zuid	Binnendijkse, polder met wei/bouwland
WG1148	De Waal - Dijkmanshuizen	Binnendijkse, polder met wei/bouwland
WG1149	Waddenzee: Ottersaat - surfstrandje	dijk, buitendijks, open water
WG1151	Hoornder Nieuwland	binnendijkse polder met weiland
WG1152	De Westen / De Hemmer	Diluviaal binnendijks agrarisch gebied, weiland
WG1153	Den Burg - Oudeschild	binnendijkse polder met weiland
WG1154	De Koog	binnendijkse polder met weiland
WG1155	Haven Oudeschild	dam of dijk, buitendijks
WG1161	Prins Hendrikpolder	binnendijkse polder met wei/bouwland
WG1162	Waddenzee: Ceres - Veerhaven	dijk of dam, buitendijks
WG1163	Eendekooi Westergeest	Eendekooi
WG1164	Hoge Berg - Oudeschild	Polder, diluviaal agrarisch gebied
WG1165	Waddenzee: Oudeschild - Redoute	
WG1171	Mok	Kwelder
WG1172	De Hors	Zandplaat
WG1181	Horsmeertjes + Geulplas	duin, dijk, duinplassen
WG1182	Groote Vlak + De Geul	duin, binnendijks, duinplassen
WG1191	Korverskooi	Eendekooi
WG1192	De Nederlanden	duin, binnendijks, extensief agrarisch
WG1193	De Muy	Duinplas, duin
WG1194	De Slufter	Kwelder

We maken onderscheid tussen enkele categorieën van slaappleatsen (zie kaarten): 1) verspreid aanwezig, wat betekent dat er geen concentraties van vogels aanwezig zijn maar dat de vogels in relatief lage dichtheden aanwezig zijn; 2) concentraties aanwezig: dit bestrijkt een gebied waar vogels in een kleiner gebied in hoge concentraties voorkomen; 3) en 4) concentraties aanwezig bij hoger/extreem hoog tij: plaatsen waar zich concentraties van vogels ophouden als de meer gebruikelijke hvp's onder water lopen; en 5) mogelijke slaappleats: waar vogels zich naar verwachting ophouden om te slapen, maar waar data ontoereikend is om dit te bevestigen. De laatste categorie betreft meestal ganzen.

De verkregen informatie is verwerkt in GIS. De hvp's zijn geplot op een recente kaart van Texel.

Figuur 3..2 Voorbeeld van kaartinzet met relatieve aantallen per telgebied. Weergegeven zijn gemiddelde aantallen berekend over de 6 maanden met de hoogste aantallen.

Om snel een indruk te geven van het belang van de geplote hvp's is in elke kaart in een inzet het relatieve aantal per telgebied weergegeven (zie Fig. 3.2). Deze aantallen zijn gebaseerd op de gemiddelde aantallen van de 6 maanden met de meeste vogels. Omdat hvp's door veel soorten gedurende slechts een beperkt aantal maanden worden gebruikt zou het gemiddelde berekend over een heel jaar een onrealistisch beeld kunnen opleveren.

Per soort is het seizoensverloop in het gemiddelde totaal aantal dat werd geteld op Texel weergegeven, gebaseerd op het seizoen 1998/99 – 2007/08. Tevens is uitgerekend welk percentage de totale seizoens aantallen op Texel uitmaken van aantallen aanwezig in het hele Nederlandse waddengebied.

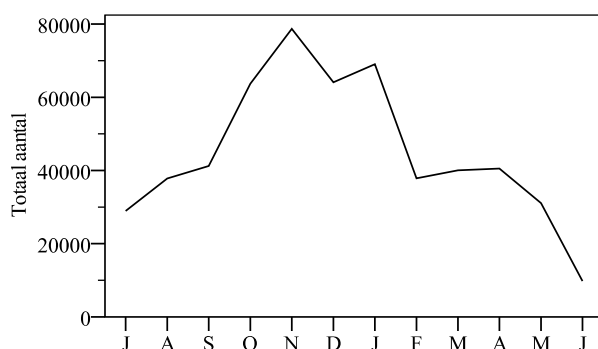
Trends zijn berekend met behulp van het programma TrendSpotter (Visser 2004) op basis van de tellingen vanaf 1998/99 t/m 2007/08. Ontbrekende datapunten zijn geïmputeerd. Bij de trendberekening is de maat gehanteerd dat er meer dan 10% geteld moet zijn om een redelijke voorspelling te krijgen. Omdat dit criterium niet altijd werd gehaald mist er soms een punt in de trendgrafiek.

4. Resultaten en Discussie

4.1 Locaties van hvp's en seizoensverloop in aanwezigheid

We behandelen per soort hun verspreiding op hvp's en slaapplaatsen en de gemiddelde aantallen door de seizoenen. Krombekstrandlopers en Zwarte Ruiters komen in dermate lage aantallen voor dat het niet zinvol is de data in detail te presenteren. Het merendeel van de vogels varieert sterk in hun presentie in het waddengebied. Dit wordt ook duidelijk als we kijken naar alle watervogels opgeteld (Fig. 4.1): in november zijn de grootste aantallen aanwezig, zo'n 80,000, en in juni, midden in het broedseizoen, de kleinste aantallen; rond de 10,000 vogels.

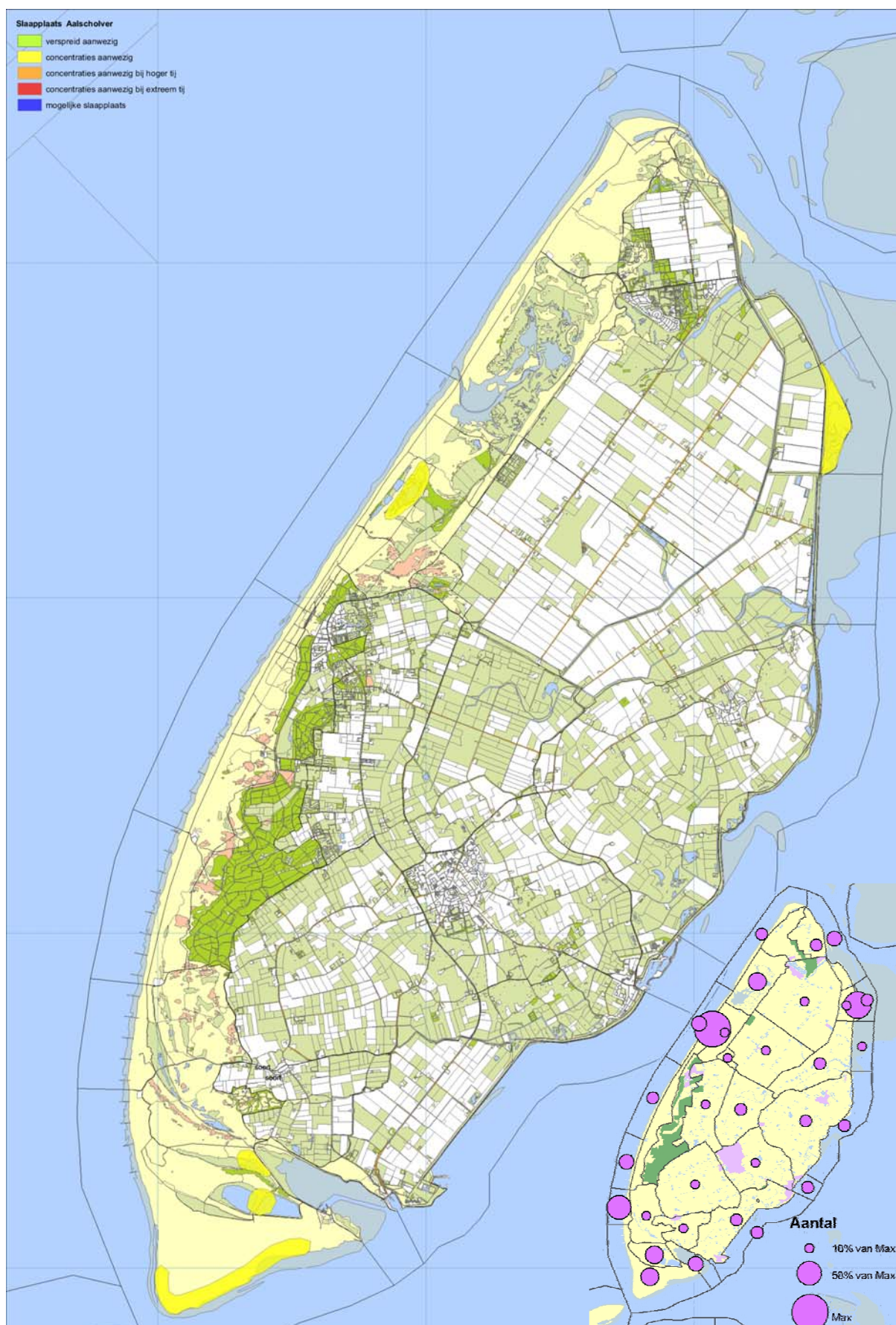
De watervogels in het waddengebied worden al sinds integraal 1992 geteld. Deze tellingen worden uitgevoerd tijdens hoogwater maar niet op dezelfde gedetailleerde schaal als de hvp-inventarisatie. Dit houdt in dat als er meerdere hvp's in een telgebied liggen deze in de telresultaten bij elkaar worden genomen. In het overgrote deel van alle gevallen is dit echter geen probleem, omdat het telgebied dermate klein is dat er slechts een enkele hvp of slaapplaats van een bepaalde soort in ligt.

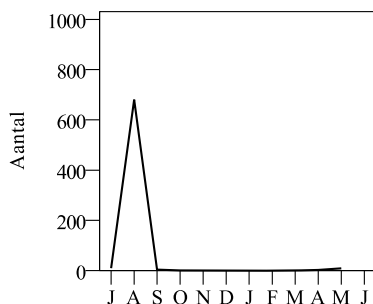
Figuur 4.1. Maandelijks gesommeerd aantal watervogels aanwezig tijdens hoogwater op Texel

Veel soorten trekken door of overwinteren alleen maar in het waddengebied en zijn dus slechts een beperkte tijd, maar vaak in groten getale, aanwezig. In de grafieken volgend op iedere overzichtskaart staan de aantallen per maand gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08 voor elk telgebied. Met behulp van de stippenkaart en deze grafiekjes kan een hvp naar waarde geschat worden. Per jaar wordt er meestal in 5 maanden geteld, waarvan 4 maanden vast staan en een maand wisselt. Zodoende wordt over een periode van 10 jaar elke maand minstens een maal geteld. Let op dat de schaal van de y-assen van de grafieken variëren. Als visuele ondersteuning geeft de hoogte van de grafieken een indicatie van het maximum aantal vogels dat aanwezig is in een telgebied.

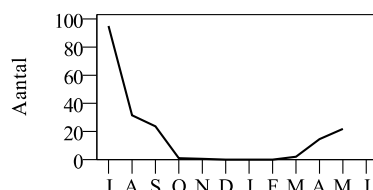
4.1.1. Aalscholver

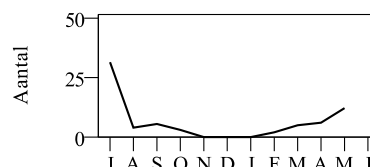
NZ3131: Strand: Paal 9-12

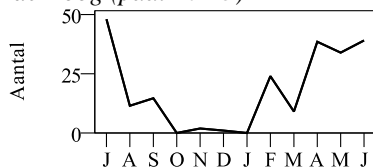
NZ3132: Strand: Paal 12-15

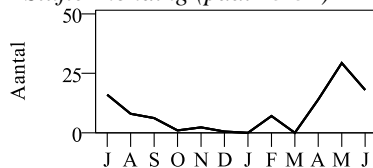
NZ3133: Strand: Paal 15-20

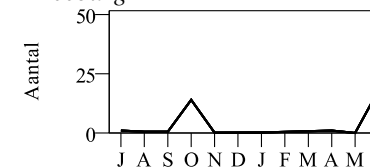
NZ3140: Sluftermonding tot de Koog (paal 20-25)

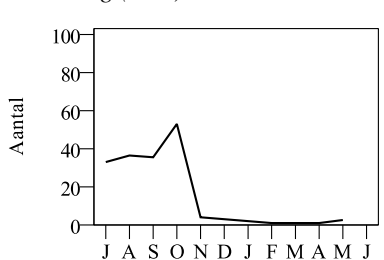
NZ3150: Vuurtoren tot Sluftermonding (paal 25-31)

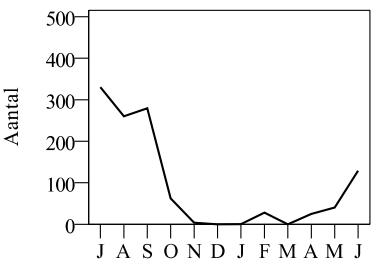
WG1111: Pld Wassenaar-Zeeburg

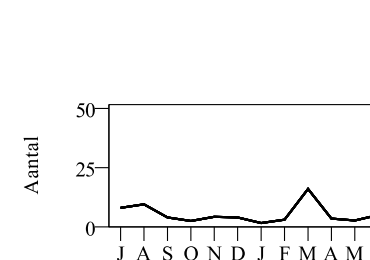
WG1112: vuurtoren-Zeeburg (wad)

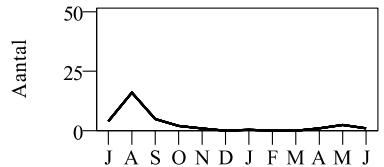
WG1122: De Schorren

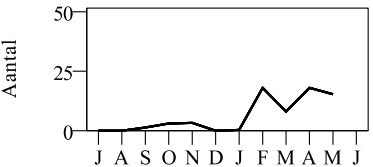
WG1123: De Schorren (wad)

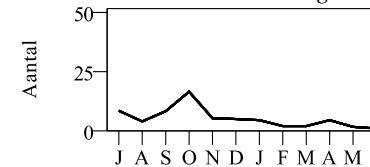
WG1141: Pld het Noorden

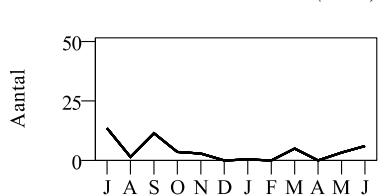
WG1142: De Waal-Oosterend

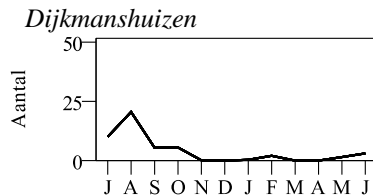
WG1143: Waal en Burg noord

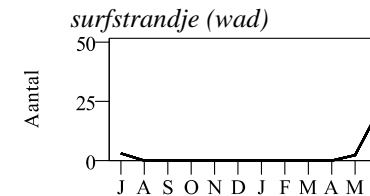
WG1145: De Bol-Zandkes (wad)

WG1148: De Waal-Dijkmanshuizen

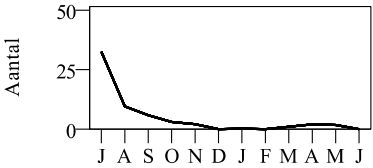
WG1149: Ottersaat-surfstrandje (wad)

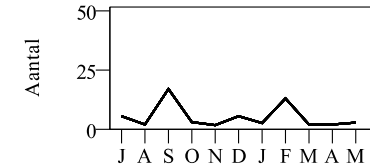
WG1155: Haven Oudeschild geest

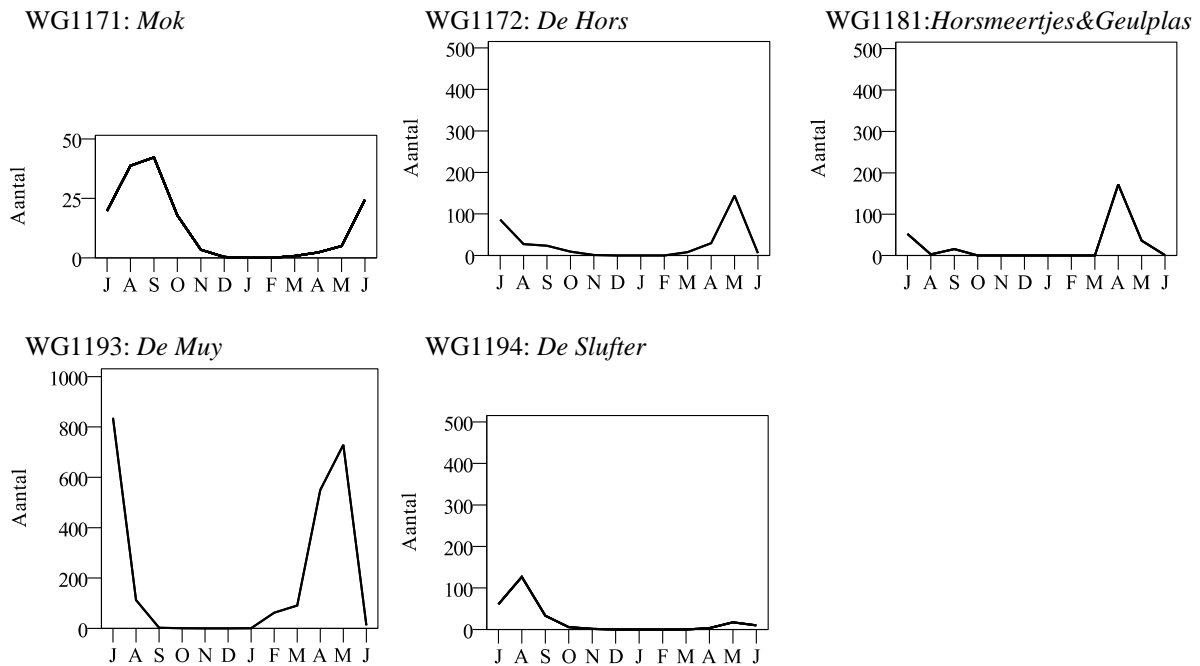
WG1162: Ceres-Veerhaven (wad)

WG1163: Eendenkooi Wester-geest

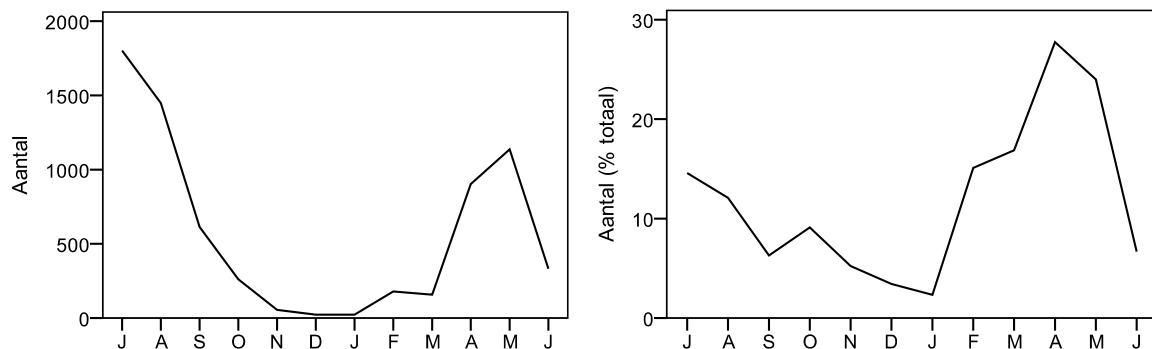
Figuur 4.1. Seizoensverloop van aantallen Aalscholver op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

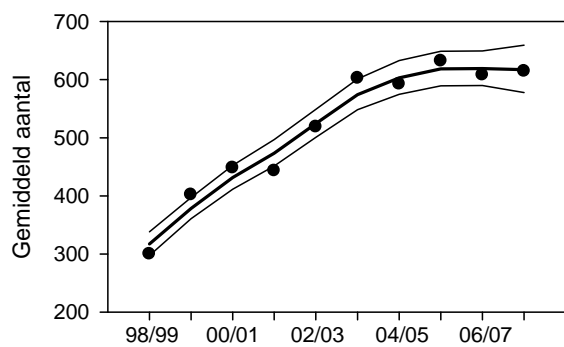
Figuur 4.1. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Aalscholver op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

Aalscholvers broeden in De Muy en in de Geul (telgebieden WG1193, WG1181). Tijdens de broedperiode wordt deze gebieden door de broedvogels ook gebruikt om te slapen. In de zomermaanden, en in mindere mate in het voorjaar, zijn grote aantallen te vinden op de zuidelijke rand van de Horn, zandbanken en strekdammen in de Noordzee, en op de Schorren. Vanaf deze plekken vliegen vogels regelmatig naar foerageergebieden in de Wadden- of Noordzee. Deze plekken worden niet alleen gebruikt om te slapen, maar ook om veren te drogen en om in rust voedsel te verteren.

Aantallen Aalscholvers fluctueren sterk in de loop van een jaar (Fig. 4.2), met hoogste totaal aantallen in juli en vrijwel afwezigheid in de periode oktober-februari. In verhouding tot de totale Waddenzee-populatie bevindt zich tot meer dan 25% van de populatie op Texel. Wanneer de hoogste aantallen aanwezig zijn op Texel (juli), omvat dit ca. 14% van alle vogels die op dat moment aanwezig zijn in de Waddenzee.

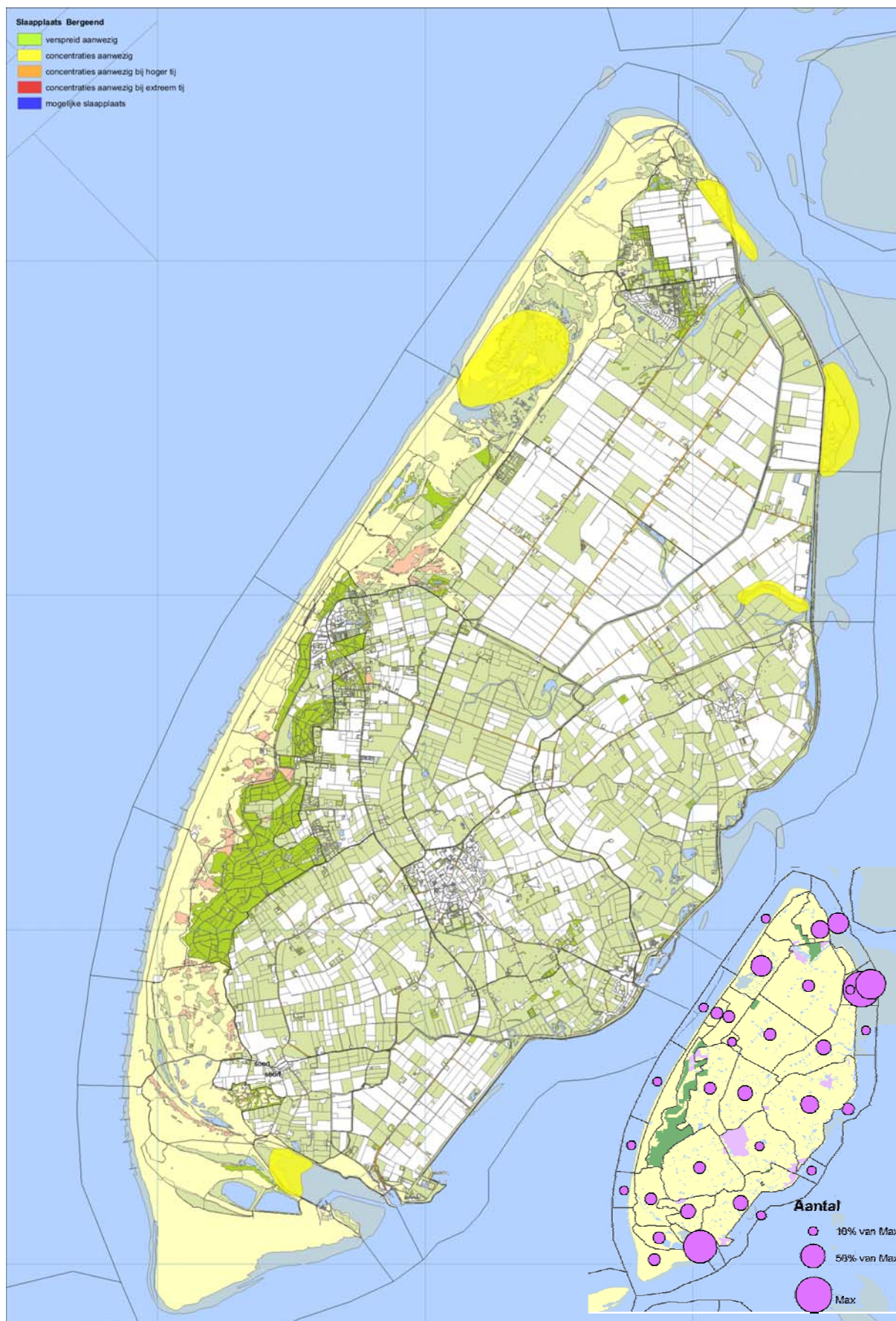

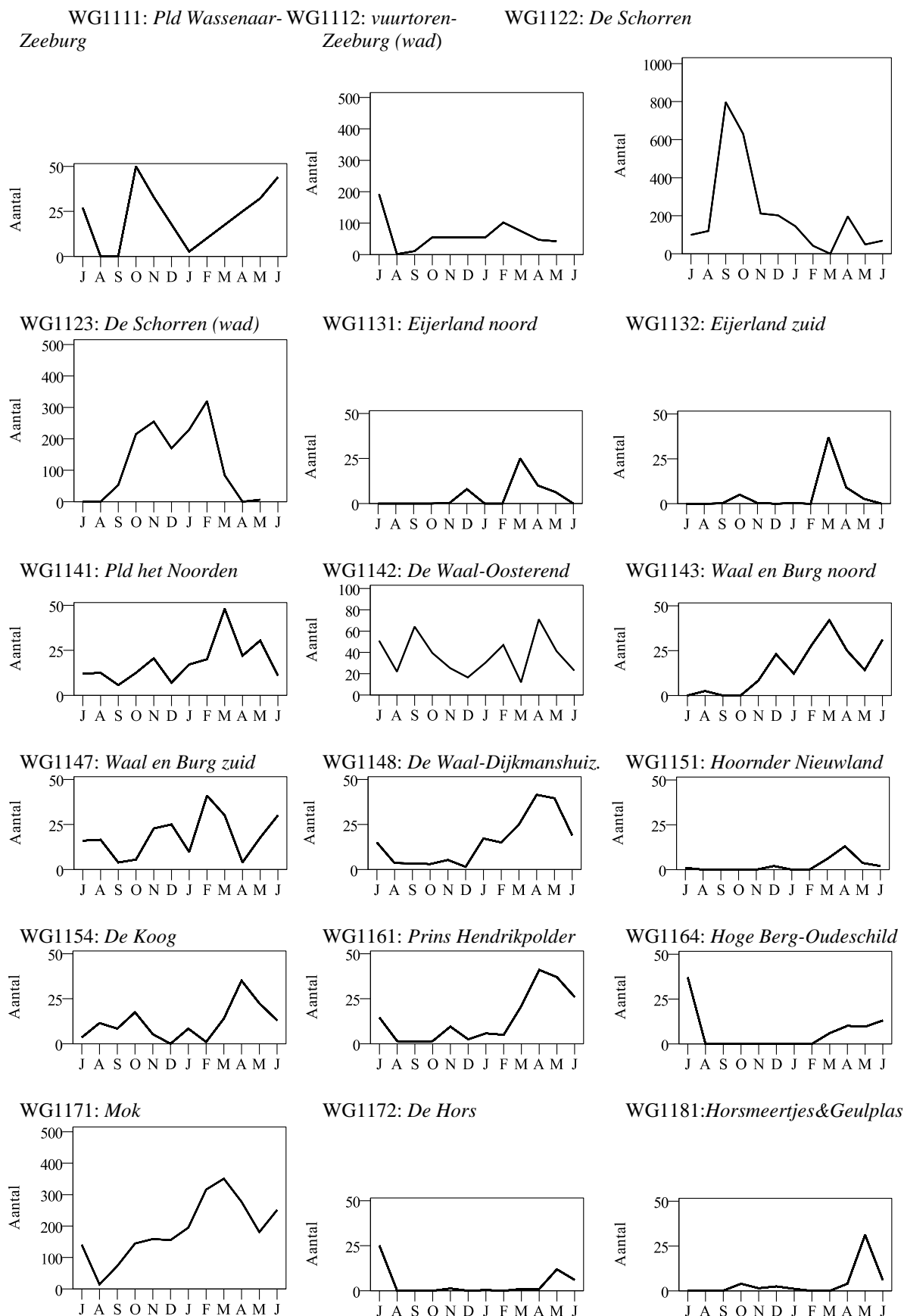
Figuur 4.2. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Aalscholvers aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse waddengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

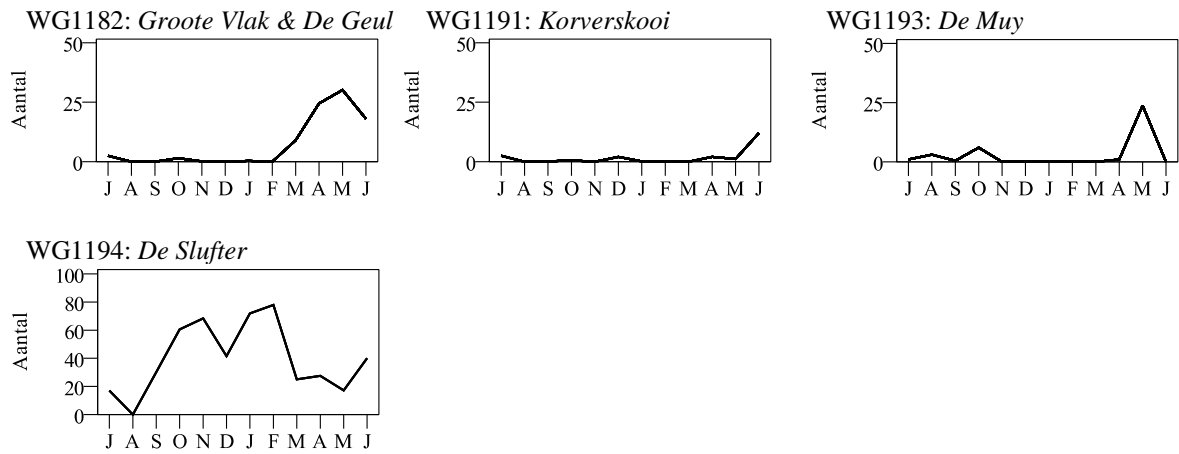
Figuur 4.3. Trend berekend door gemiddelde aantallen Aalscholvers geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

4.1.2. Bergeend

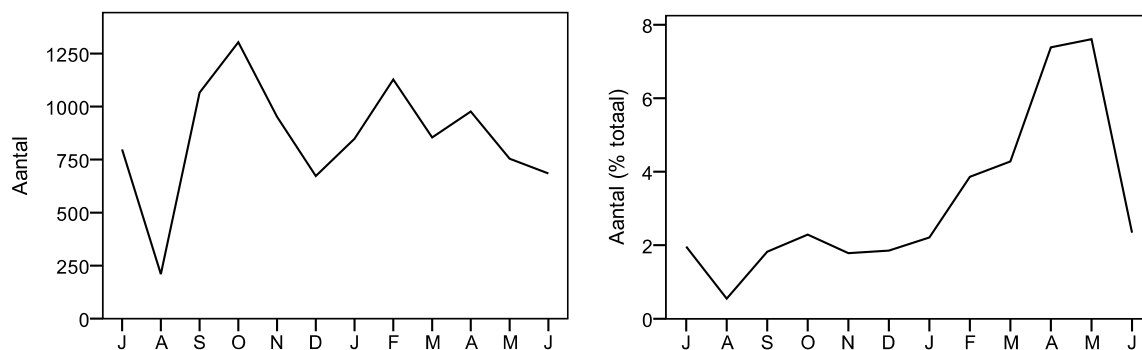
Figuur 4.4. Seizoensverloop van aantallen Bergeenden op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

Figuur 4.4. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Berggeenden op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

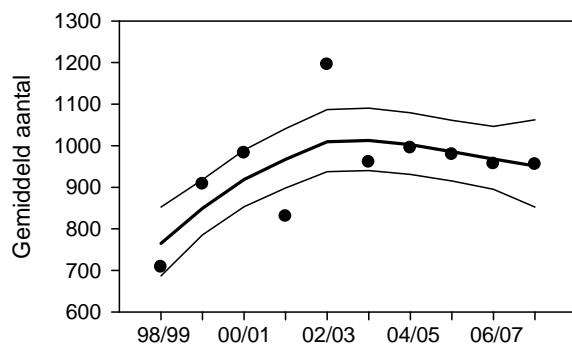
Bij Bergeenden kunnen we moeilijk van slaapplekken spreken. Normaal zitten de vogels erg verspreid en foerageer- en rustgebieden overlappen. Bij laagwater foerageren de meeste vogels op het wad. Grote aantallen Bergeenden worden het hele jaar door, uitgezonderd augustus, geteld op de kwelder en het wad van de Schorren en in de Mokbaai. Kleine groepjes of paren Bergeenden zijn over bijna het hele eiland te vinden. Bergeenden broeden in de duinen en polders van Texel.

De totale populatie overtuigende vogels aanwezig op Texel varieert aanzienlijk (Fig. 4.5), met een piek in oktober en een dal in augustus. In augustus verzamelen Bergeenden zich plaatselijk op de Waddenzee (wad ten oosten van Griend, Amsteldiep) om te ruien. Ten opzichte van de totale Waddenzee populatie variëren de aantallen op Texel tussen 1 en 8% (Fig. 4.3).

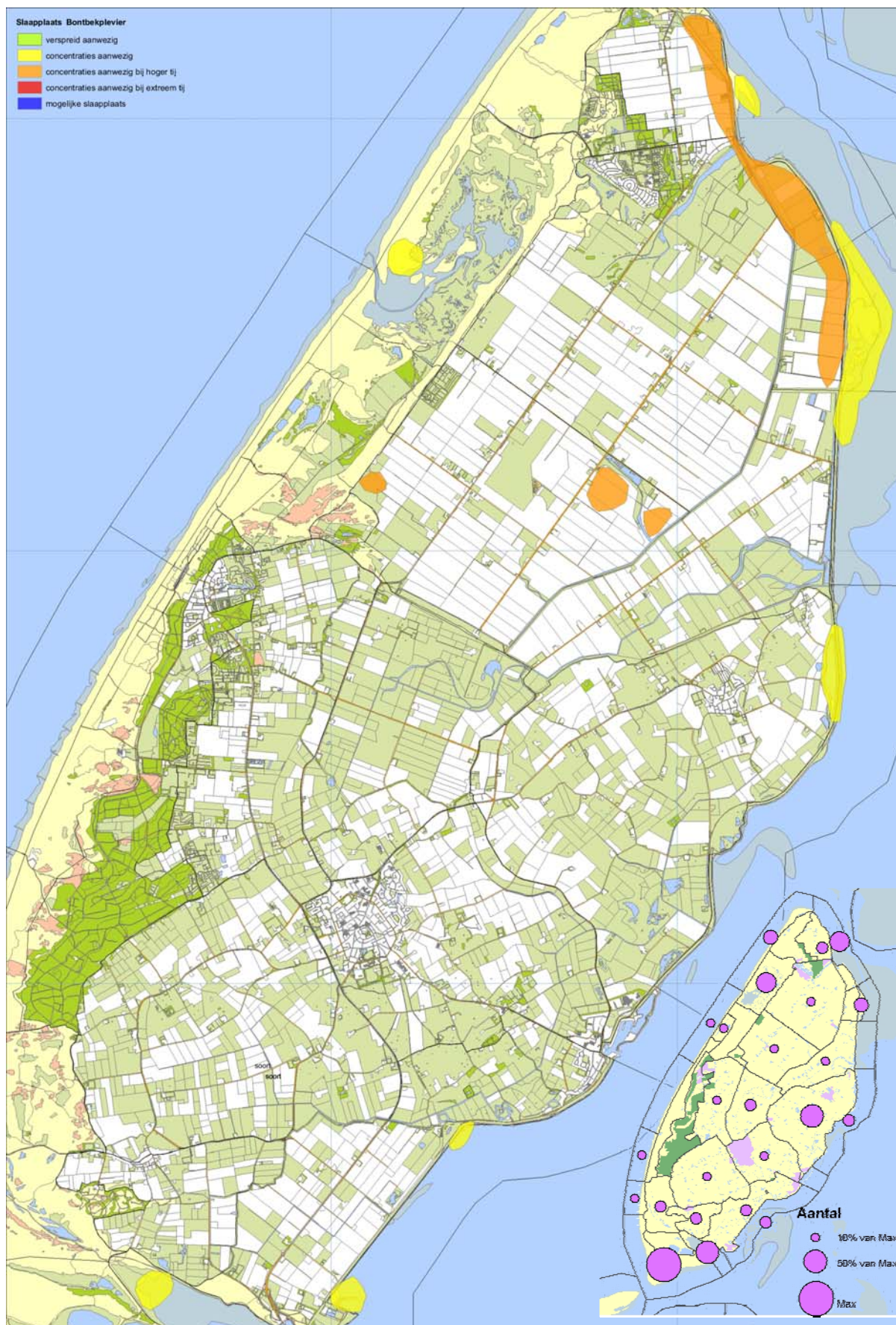
Figuur 4.5. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Bergeenden aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse waddengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

Het gemiddelde aantal Bergeenden op Texel is de laatste jaren stabiel, mogelijk enigszins afnemend, na een toename die plaatsvond van 1998/99 tot 2002/03 (Fig. 4.6).

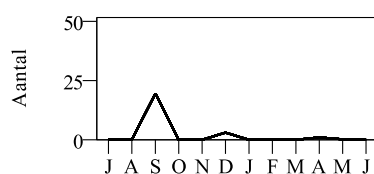

Figuur 4.6. Trend berekend door gemiddelde aantallen Bergeenden geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

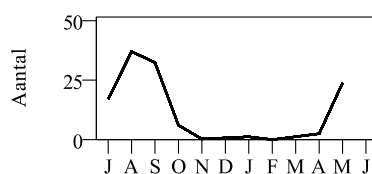
4.1.3. Bontbekplevier

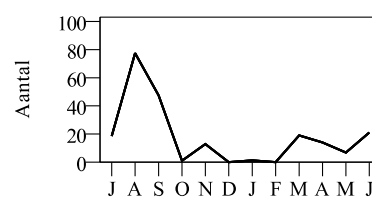
NZ3150: Vuurtoren tot Sluftermonding (paal 20-25)

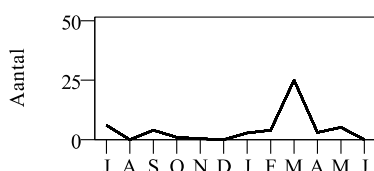
WG1112: Vuurtoren-Zeeburg (wad)

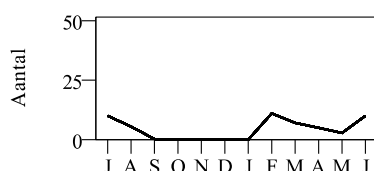
WG1122: De Schorren

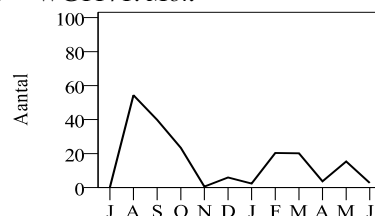
WG1142: De Waal-Oosterend

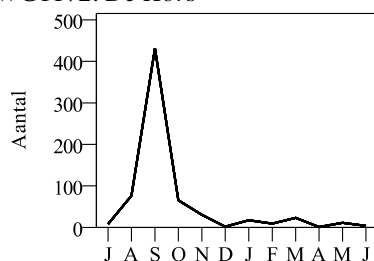
WG1148: De Waal-Dijkmanshuiz.

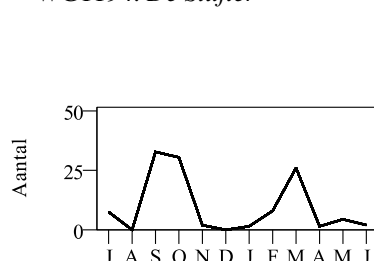
WG1171: Mok

WG1172: De Hors

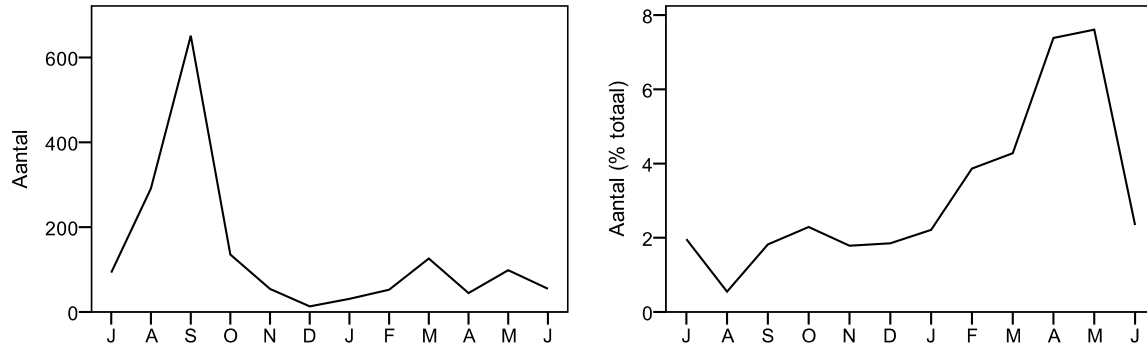
WG1194: De Slufter

Figuur 4.7. Seizoensverloop van aantallen Bontbekplevieren op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08

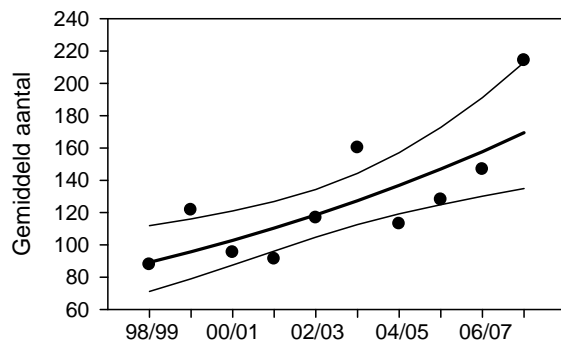
Hoewel Bontbekplevieren ook op Texel broeden zijn de grote aantallen te vinden tijdens de najaarstrek (augustus-september). Honderden vogels zijn dan te vinden op de zuidpunt van het eiland, op de Hors. Hier zitten ze over het algemeen vrij hoog en vaak foerageren ze door tijdens hoogwater. Het is dus meestal niet mogelijk een duidelijke hyp aan te wijzen voor Bontbekplevieren omdat ze hun prooi ook tijdens hoogwater kunnen vinden. Omdat het oogjagers zijn, is aannemelijk dat ze 's nacht wel in groepjes slapen. Locaties van dergelijke slaapplekken zijn echter niet bekend, maar aannemelijk is dat die zich nabij de waterrand van de Hors bevinden. Verder zijn redelijke aantallen te vinden op de Schorren en in de Mokbaai, waar aantallen pieken in augustus. Bij een extreem hoge waterstand worden Bontbekplevieren gezien in de polder Zeeburg en op kaal, nat land, binnendijks, meteen achter de Schorren.

Het totaal aantal aanwezige Bontbekplevieren op Texel fluctueert sterk door de seizoenen (Fig. 4.8), met een piek tijdens de voorjaarstrek en een kleine opleving tijdens de najaarstrek. In het najaar zijn 2% van alle Bontbekplevieren die aanwezig zijn in de Waddenzee aanwezig op Texel, en in het voorjaar stijgt dit tot bijna 8% (Fig. 4.8).

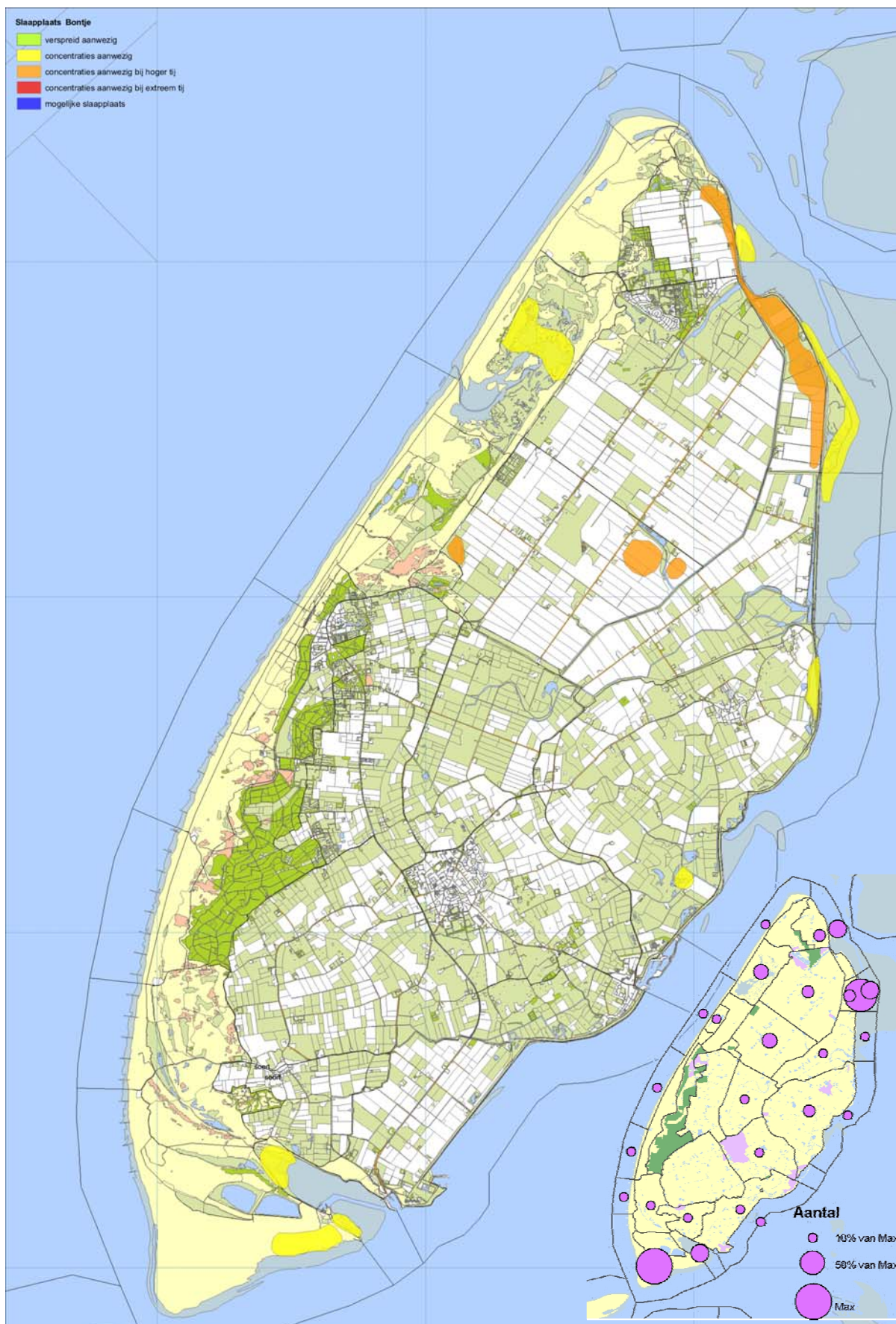
Figuur 4.8. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Bontbekplevieren aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse wad-engebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

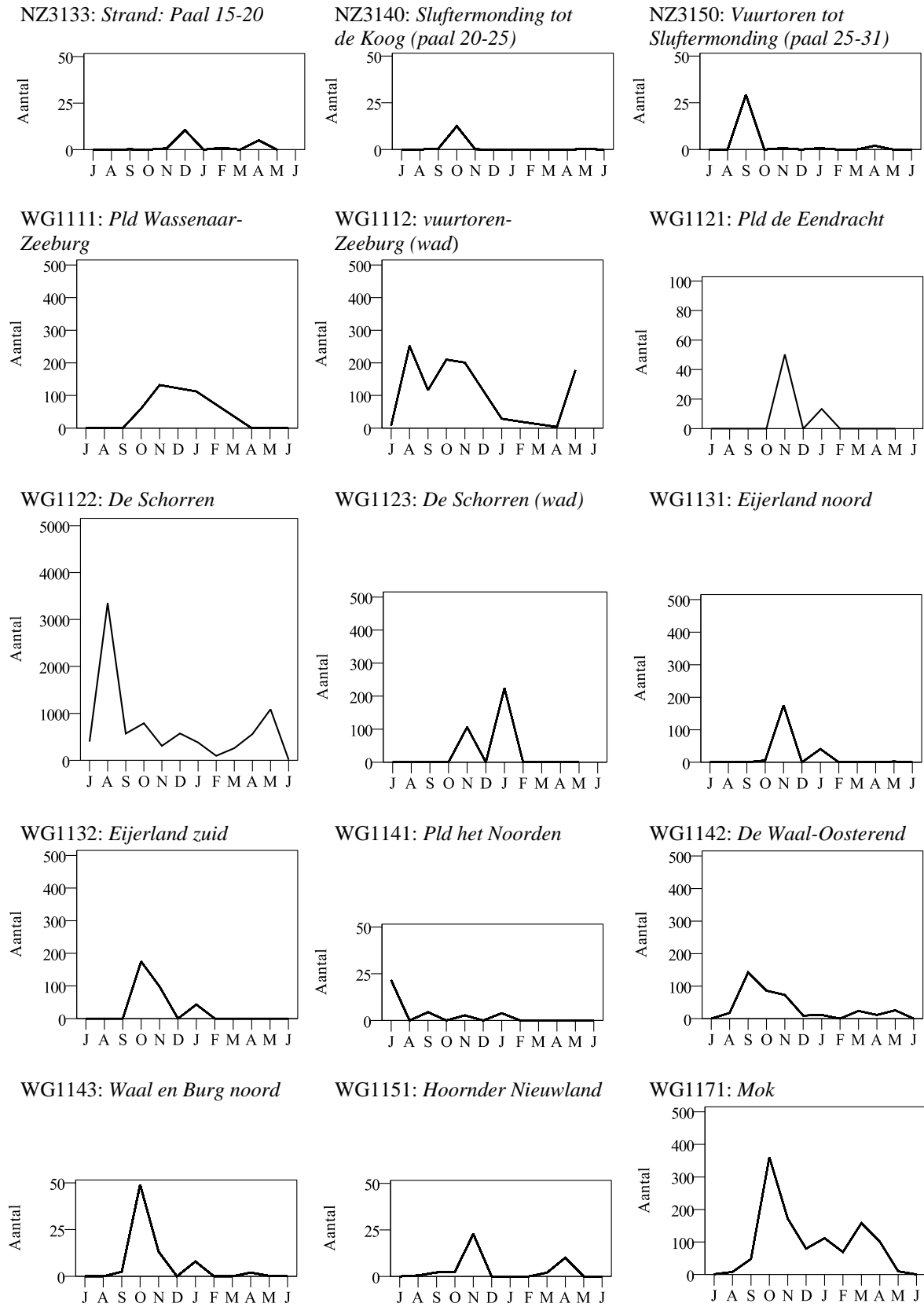
Sinds 1998/99 is het gemiddelde aantal Bontbekplevieren op Texel sterk toegenomen, van 90 tot 170 (Fig. 4.9).

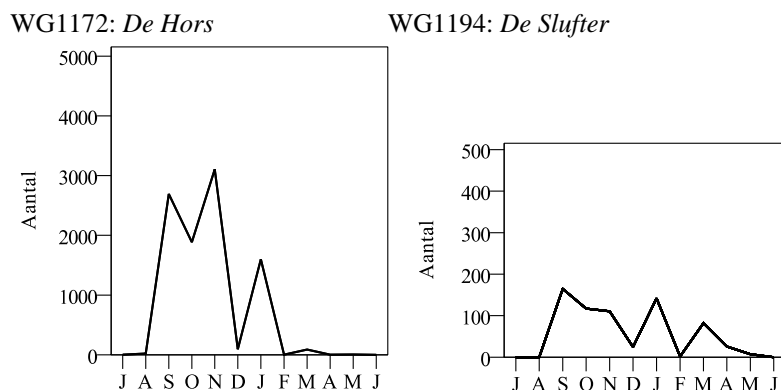
Figuur 4.9. Trend berekend door gemiddelde aantallen Bontbekplevieren geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

4.1.4. Bonte Strandloper

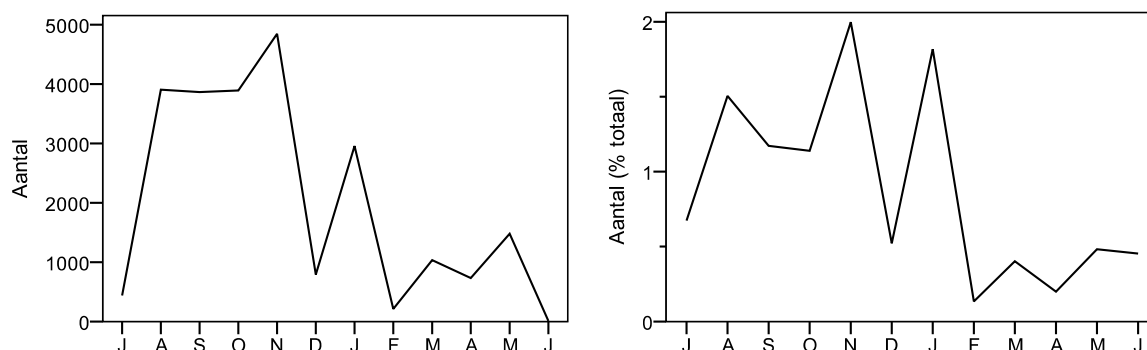
Figuur 4.10. Seizoensverloop van aantallen Bonte Strandlopers op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

Figuur 4.10. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Bonte Strandlopers op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

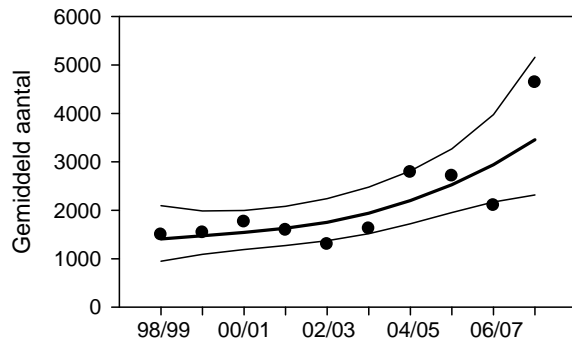
De Bonte Strandloper kan een talrijke vogel zijn op Texel tijdens hoogwater. De vogels vormen vaak zeer grote en compacte groepen om te overtijnen. De grootste hvp's bevinden zich op de Hors. De ligging van de hvp varieert noodgedwongen met de waterstand. Tijdens een extreem springtij zijn de hvp's meer landinwaarts gelegen dan tijdens een meer normaal hoogwater. In het noorden bevinden de meeste vogels zich op de Schorren. Tijdens extreem hoog water worden er bontjes in de polders van Zeeburg gezien of in het Wagejot of Polder het Noorden.

Het totaal aantal Bonte Strandlopers overtijnd op Texel loopt op tot bijna 5000 vogels in november (Fig. 4.11) en deze vogels zijn voornamelijk te vinden op de Hors. De vogels aanwezig in het najaar en de winter maken ongeveer 1-2% uit van de totale populatie aanwezig in de Waddenzee (Fig. 4.11). In juni zijn bijna alle Bonte Strandlopers vertrokken naar de broedgebieden.

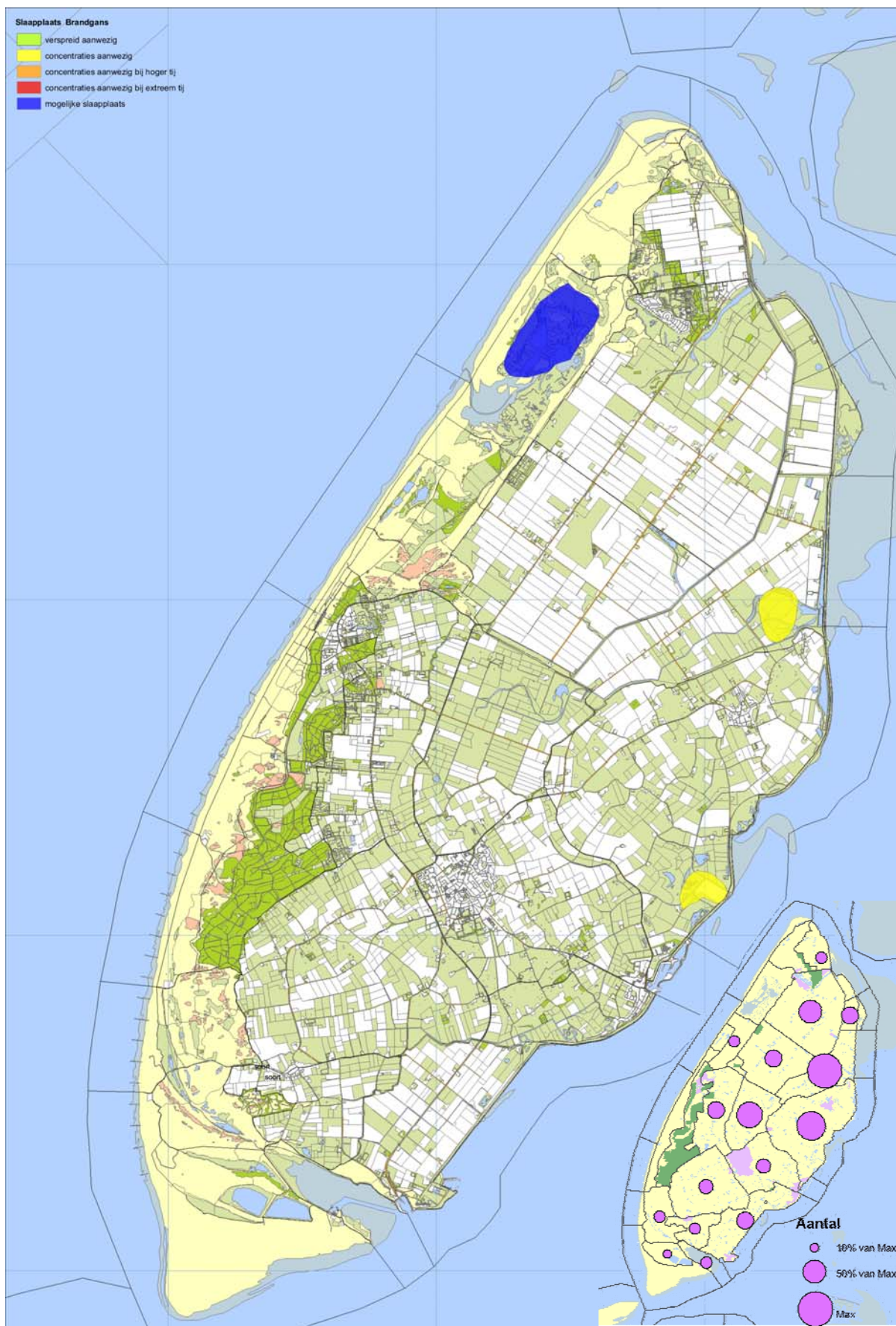
Figuur 4.11. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Bonte Strandlopers aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse waddengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

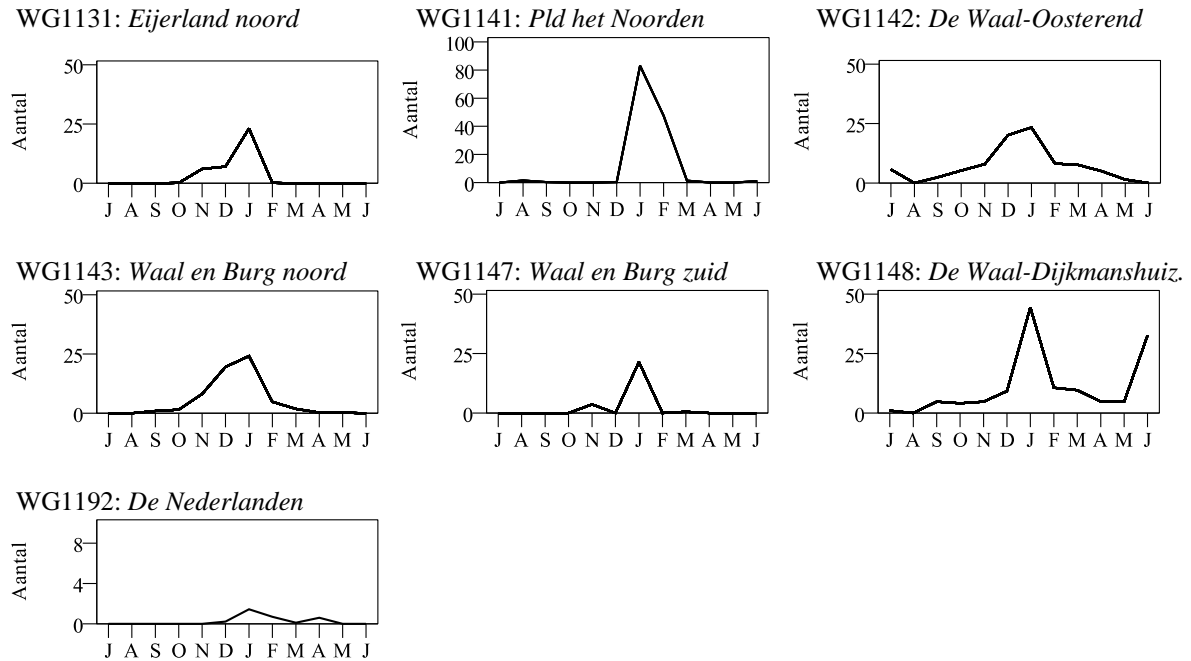
Het gemiddelde aantal Bonte Strandlopers op Texel laat een stijgende trend zien sinds 1998/99 (Fig. 4.12). In die periode zijn gemiddelde aantallen meer dan verdubbeld, van ca. 1200 tot meer dan 3000.

Figuur 4.12. Trend berekend door gemiddelde aantallen Texel geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

4.1.5. Brandgans

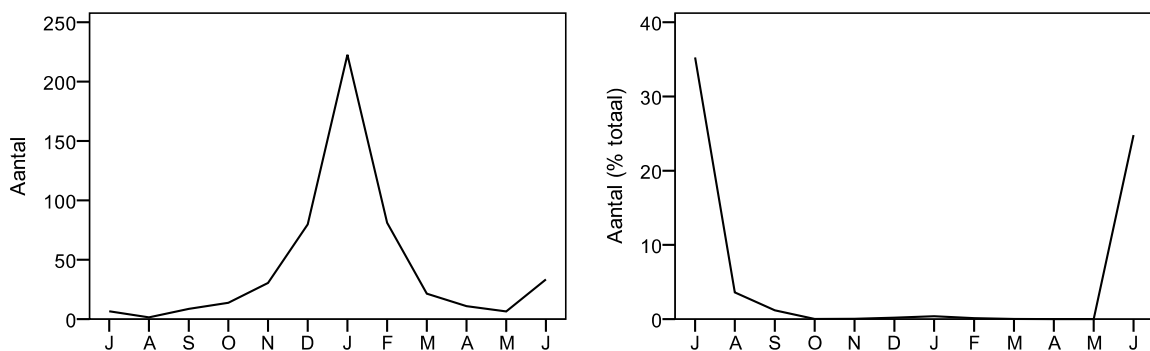

Figuur 4.13. Seizoensverloop van aantallen Brandganzen op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

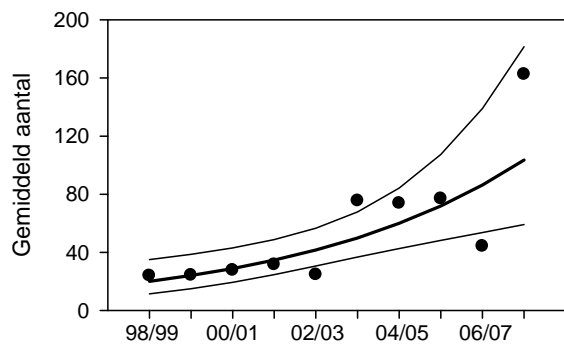
Omdat Brandganzen niet afhankelijk zijn van het getij betreft de getoonde aantalsverdeling bijna uitsluitend foeragerende vogels (Fig. 4.13). Echter de foerageergebieden worden waarschijnlijk ook wel gebruikt als slaappleats. Mogelijk vliegen vogels naar de noordelijke helft van de Slufter om te slapen, maar dit is niet goed bekend. Ook het reservaat Dijkmanshuizen (WG1148) wordt gebruikt om te slapen.

Het aantal Brandganzen bereikt zijn maximum in Januari met 220 vogels (Fig. 4.14). Als percentage van alle Brandganzen in het waddengebied is het aantal zeer gering (Fig. 4.14). De hoge percentages in de zomer betreffen een zeer gering aantal overzomerende en deels broedende vogels.

Figuur 4.14. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Brandganzen aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse waddengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

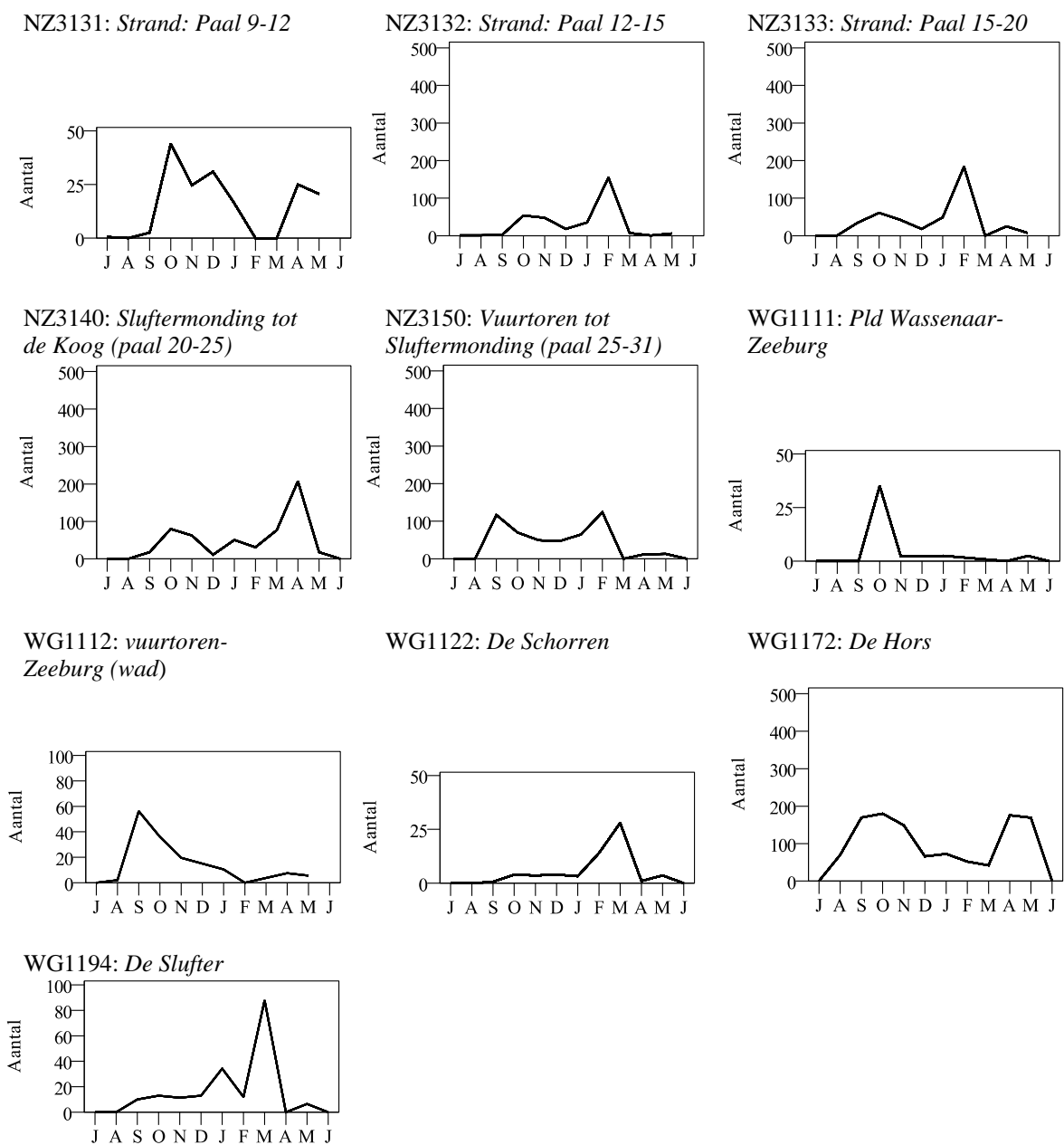
Het jaargemiddelde aantal Brandganzen stijgt sterk (Fig. 4.15). Dit is mogelijk het effect van toenemende aantallen overzomerende ganzen.

Figuur 4.15. Trend berekend door gemiddelde aantallen Texel geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

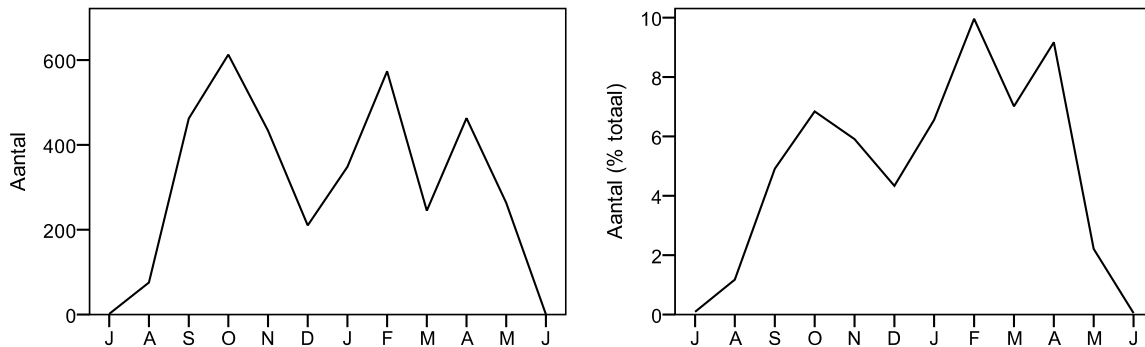
4.1.6. Drieteenstrandloper

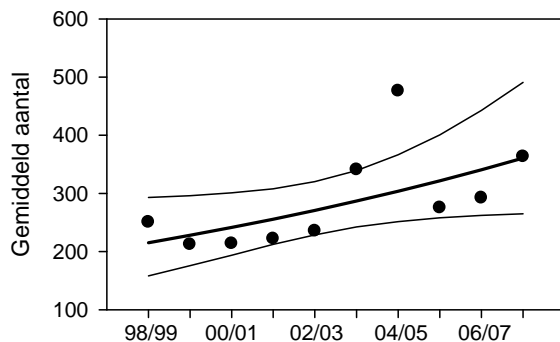
Figuur 4.16. Seizoensverloop van aantallen Drieteenstrandlopers op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

Drieteenstrandlopers zijn doortrekkers en overwinteraars. Op Texel zijn ze afwezig in juli en augustus. De hoogste aantallen zijn aanwezig van september tot en met april (Fig. 4.17). De vogels die worden geteld op het Noordzeestrand en de oostpunt zijn meestal foeragerende vogels, alhoewel ze ook op het strand slapen. Omdat ze ook foerageren met hoogwater, is er dus eigenlijk geen sprake van echte hvp's. Slapende vogels worden ook gevonden op strekdammen in de Noordzee. Ook op de Hors zijn veel Drieteenen aanwezig. Ook hier wordt zowel gefoerageerd als geslapen. Er zijn maximaal 600 Drieteenstrandlopers geteld op Texel (Fig. 4.14) en als percentage van de Waddenzeepopulatie kan het aantal oplopen tot 10% (Fig. 4.14). Tot 1000 exemplaren zijn aangetroffen buiten de hoogwatertellingen om. Deze vogels werden voornamelijk aangetroffen op de Hors.

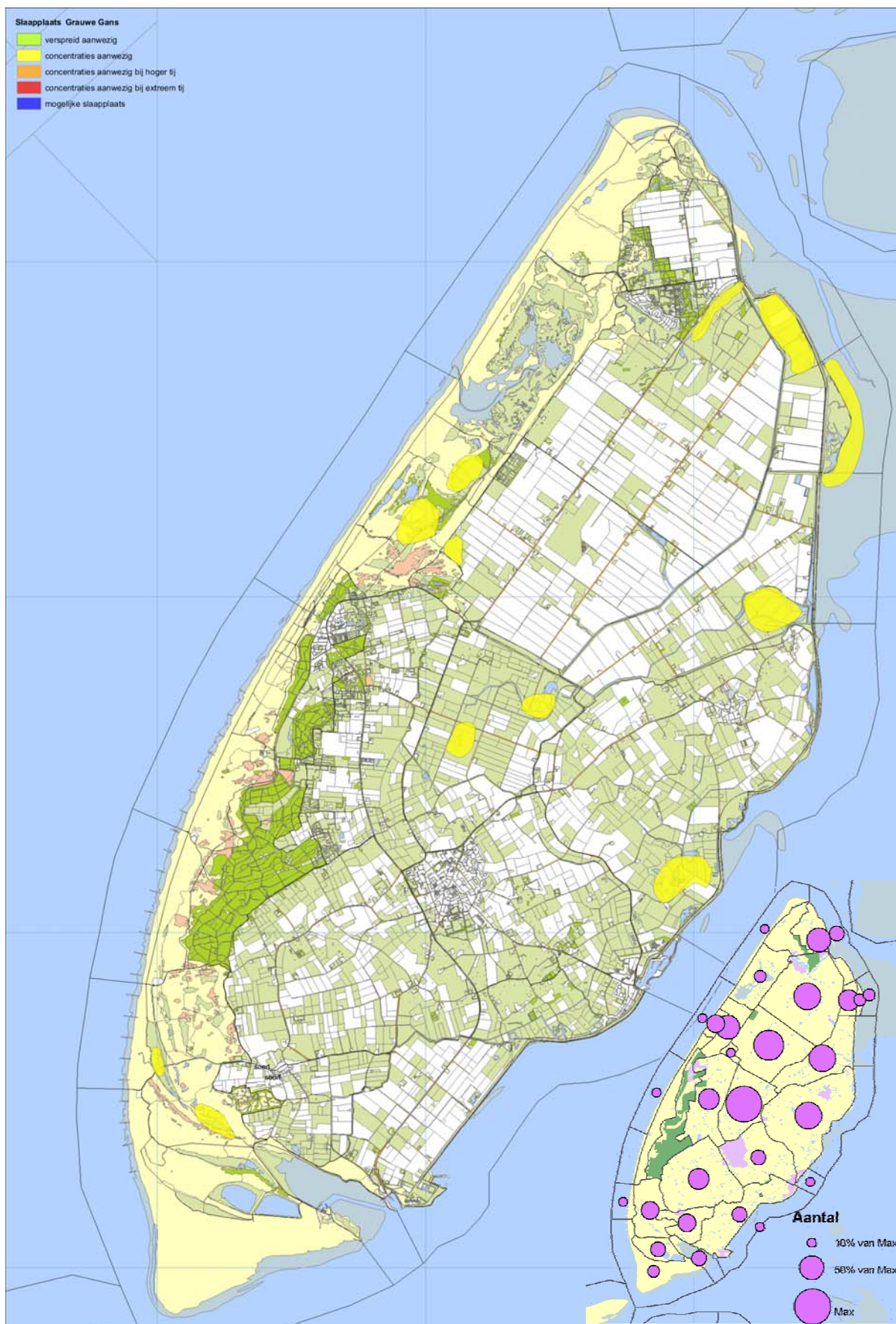
Figuur 4.17. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Drieteenstrandlopers aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse waddengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

Het jaargemiddelde aantal laat een stijgende trend zien vanaf 1998/99 maar met soms veel variatie tussen jaren (Fig. 4.18).

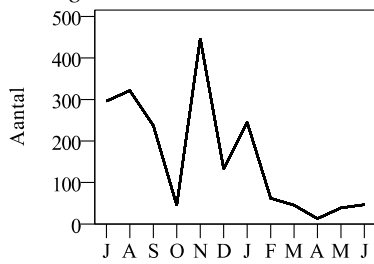

Figuur 4.18. Trend berekend door gemiddelde aantallen Drieteenstrandlopers geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

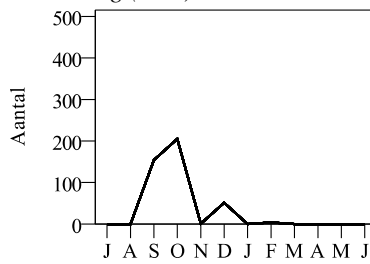
4.1.7. Grauwe Gans

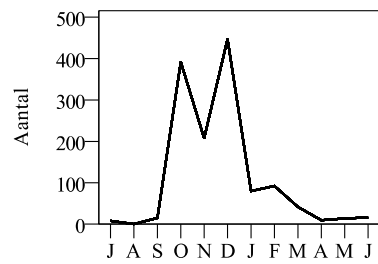
WG1111: Pld Wassenaar-Zeeburg

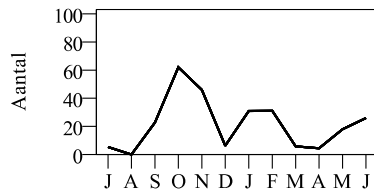
WG1112: vuurtoren-Zeeburg (wad)

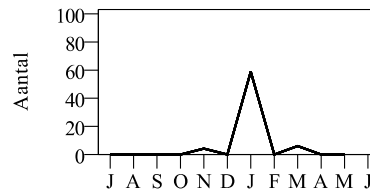
WG1121: Pld de Eendracht

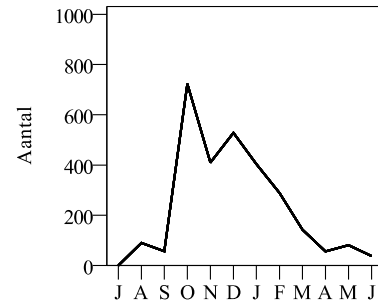
WG1122: De Schorren

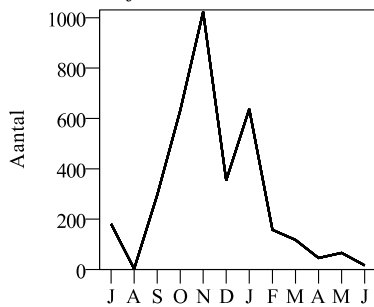
WG1123: De Schorren (wad)

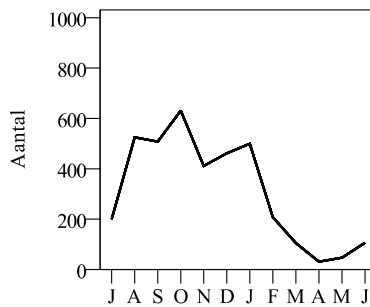
WG1131: Eijerland noord

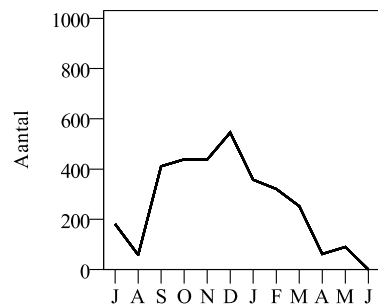
WG1132: Eijerland zuid

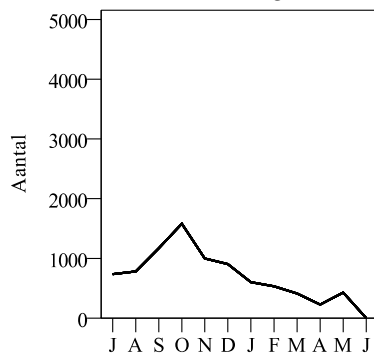
WG1141: Pld het Noorden

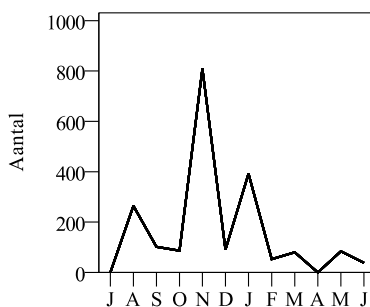
WG1142: De Waal-Oosterend

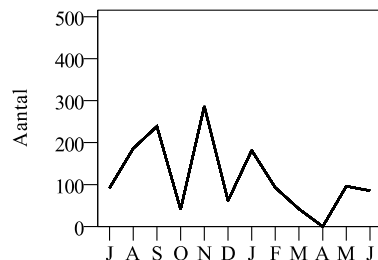
WG1143: Waal en Burg noord

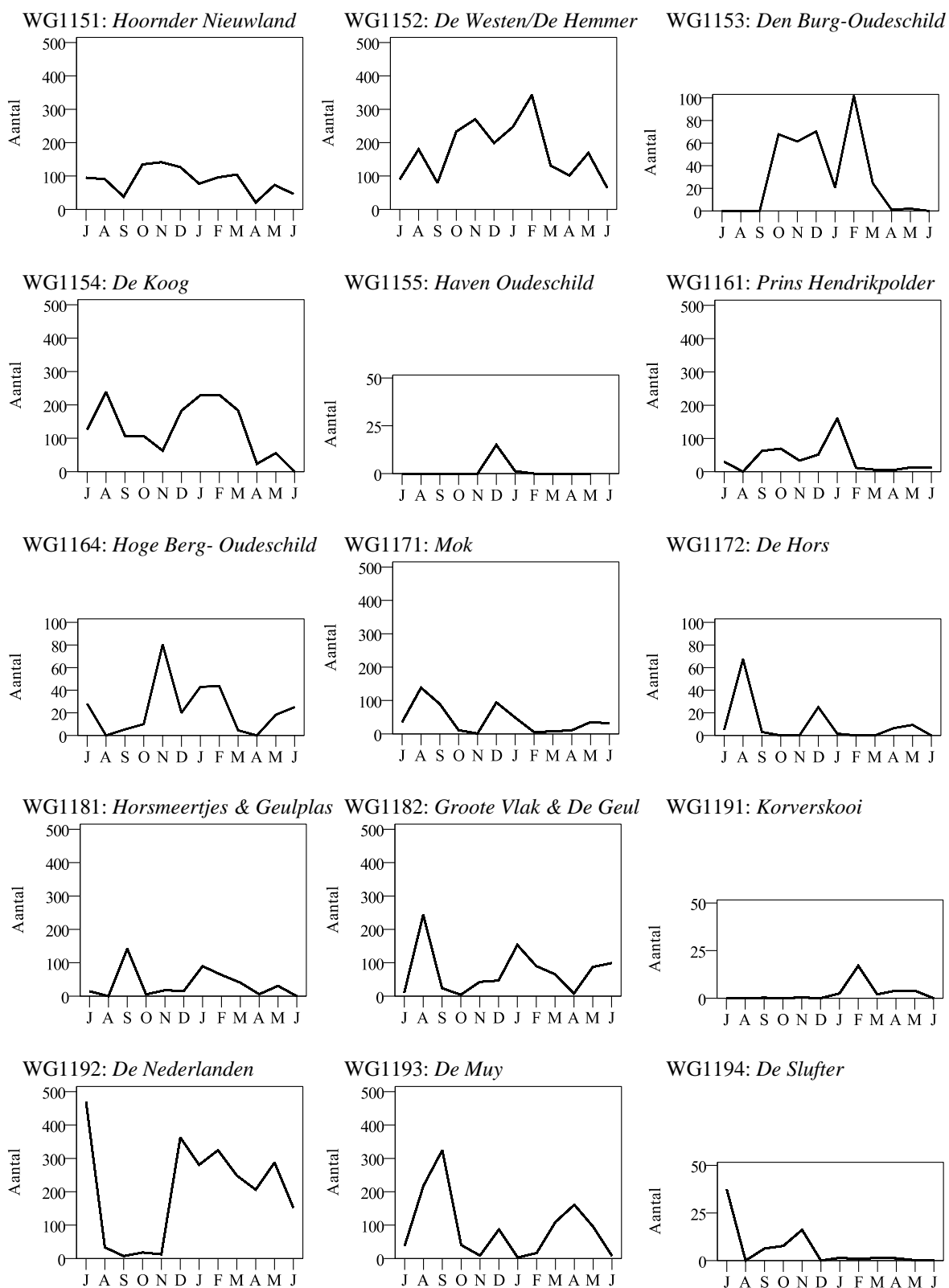
WG1147: Waal en Burg zuid

WG1148: De Waal - Dijkmanshzn

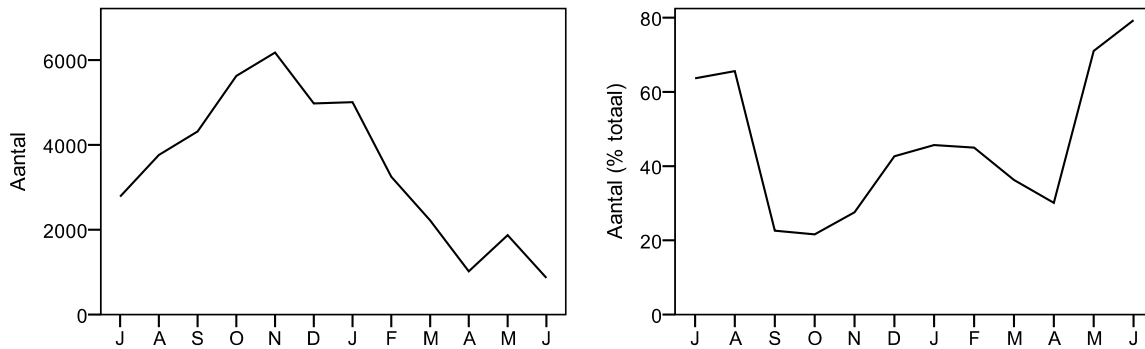
Figuur 4.19. Seizoensverloop van aantallen Grauwe Ganzen op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

Figuur 4.19. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Grauwe Ganzen op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

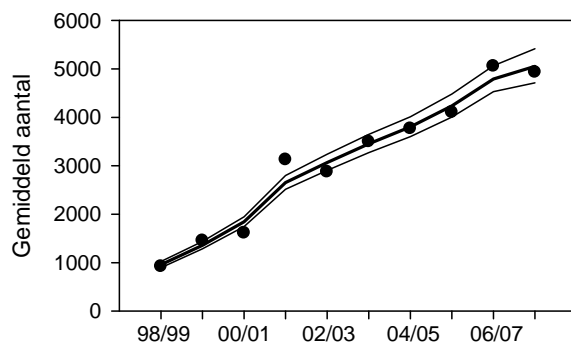
De Grauwe Gans is in toenemende mate broedvogel op Texel. Grauwe Ganzen vormen meestal geen uitgesproken slaapplekken, maar enkele plekken waar zich concentraties vormen zijn bekend. De aantallen weergegeven in de gebiedsgrafieken betreffen voornamelijk foeragerende vogels.

Het totale aantal Grauwe Ganzen loopt op tot 6000 in november en daalt daarna weer gestaag tot ongeveer 1000 in april-juni (Fig. 4.20). Van de totale populatie in het waddengebied bevindt zich een groot deel op Texel, zelfs tot 80% in juni (Fig. 4.20).

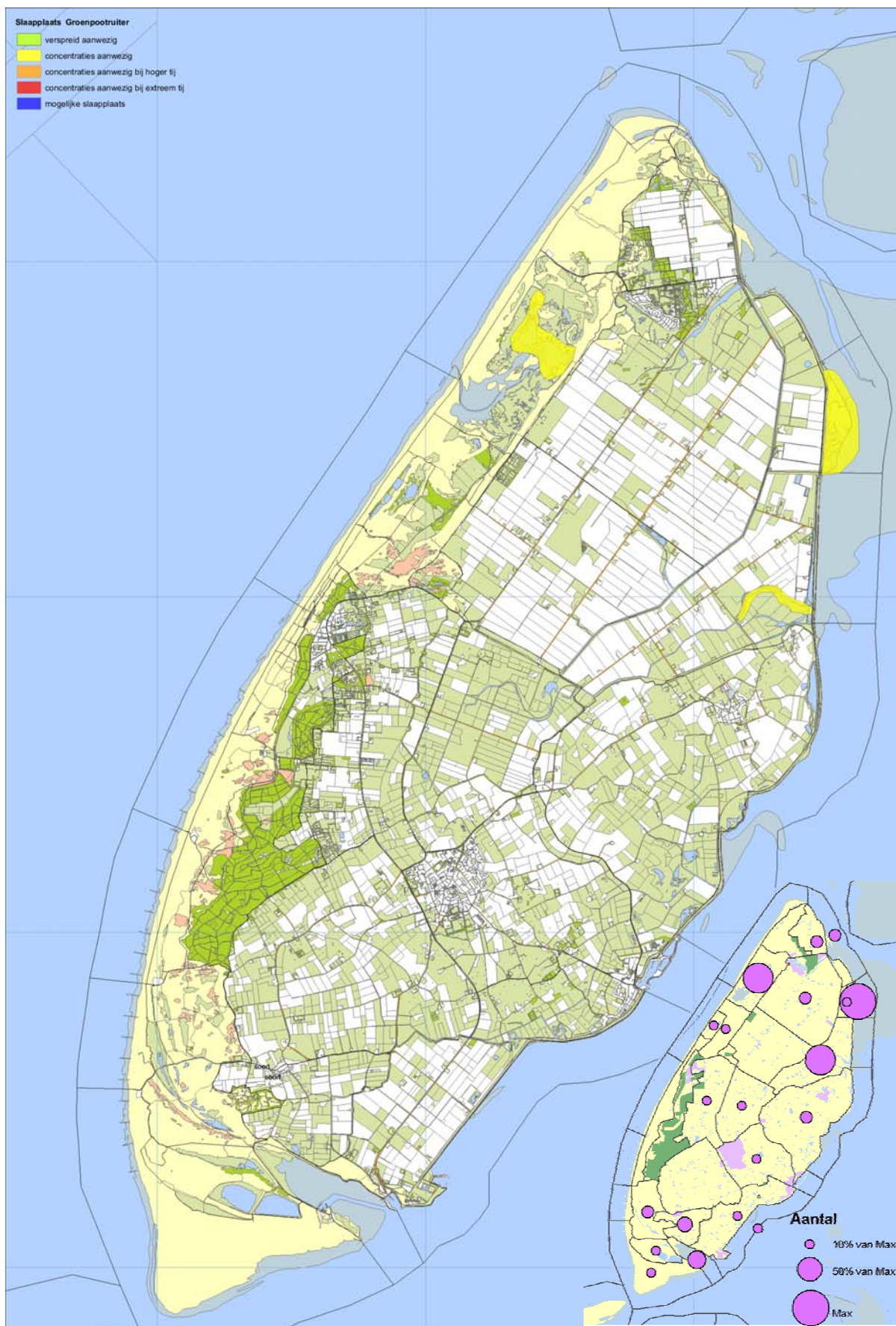
Figuur 4.20. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Grauwe Ganzen aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse waddengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

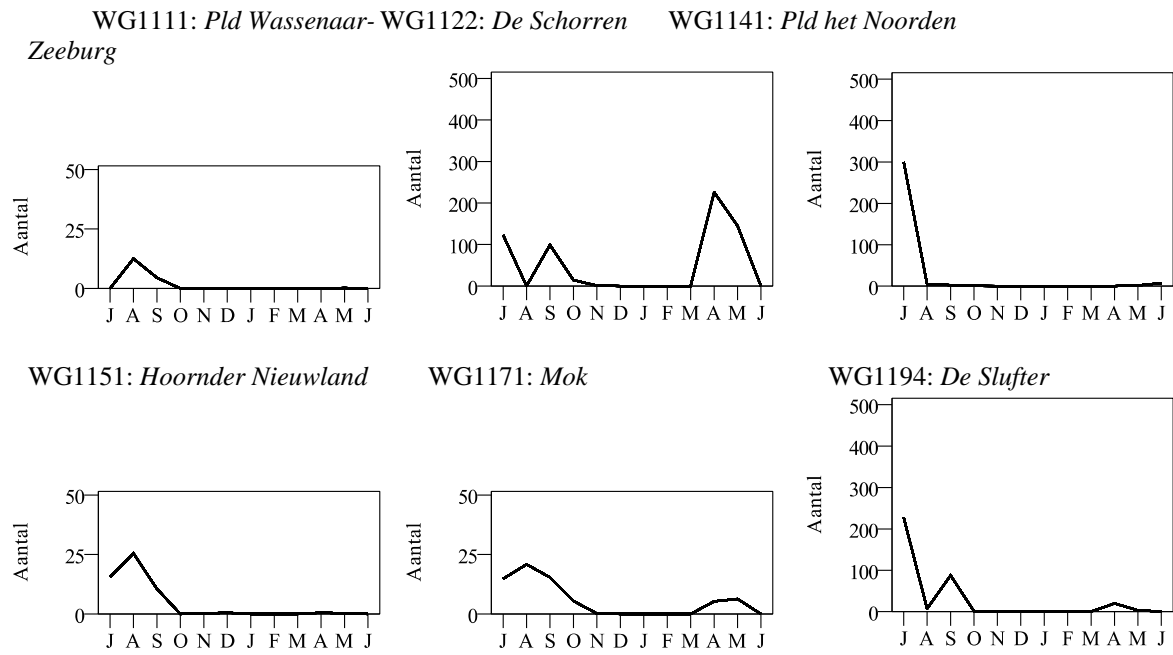
Zoals eerder opgemerkt, het aantal Grauwe Ganzen is sterk toegenomen, van 1000 in 1998/99 tot 5000 in 2007/08 (Fig. 4.18).

Figuur 4.21. Trend berekend door gemiddelde aantallen Grauwe Ganzen geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

4.1.8. Groenpootruiter

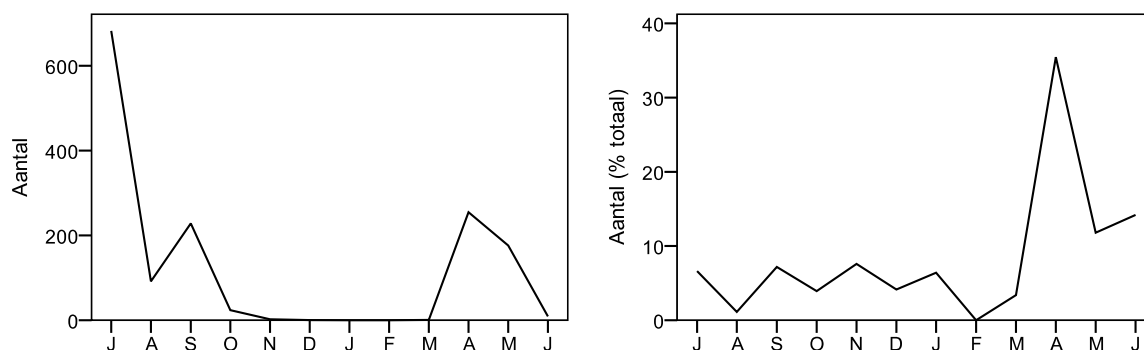

Figuur 4.22. Seizoensverloop van aantallen Groenpootruiters op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

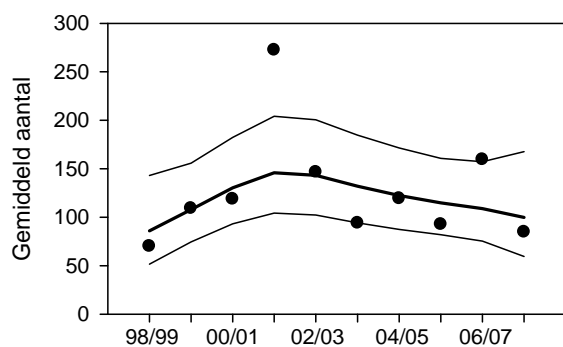
Groenpootruiters trekken hier door en de grootste aantallen worden gezien in juli en april. Ze komen tijdens hoogwater voornamelijk voor in de Slufter, Polder het Noorden en op de Schorren (Fig. 4.22).

Het totale aantal Groenpootruiter aanwezig op Texel is het hoogst in juli met bijna 700 vogels (Fig. 4.23). In juli betreft dit ongeveer 7% van de hele Nederlandse waddenpopulatie, maar in het voorjaar is dit percentage 35% (Fig. 4.23).

Figuur 4.23. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Groenpootruiters aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse wad-dengebiet, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

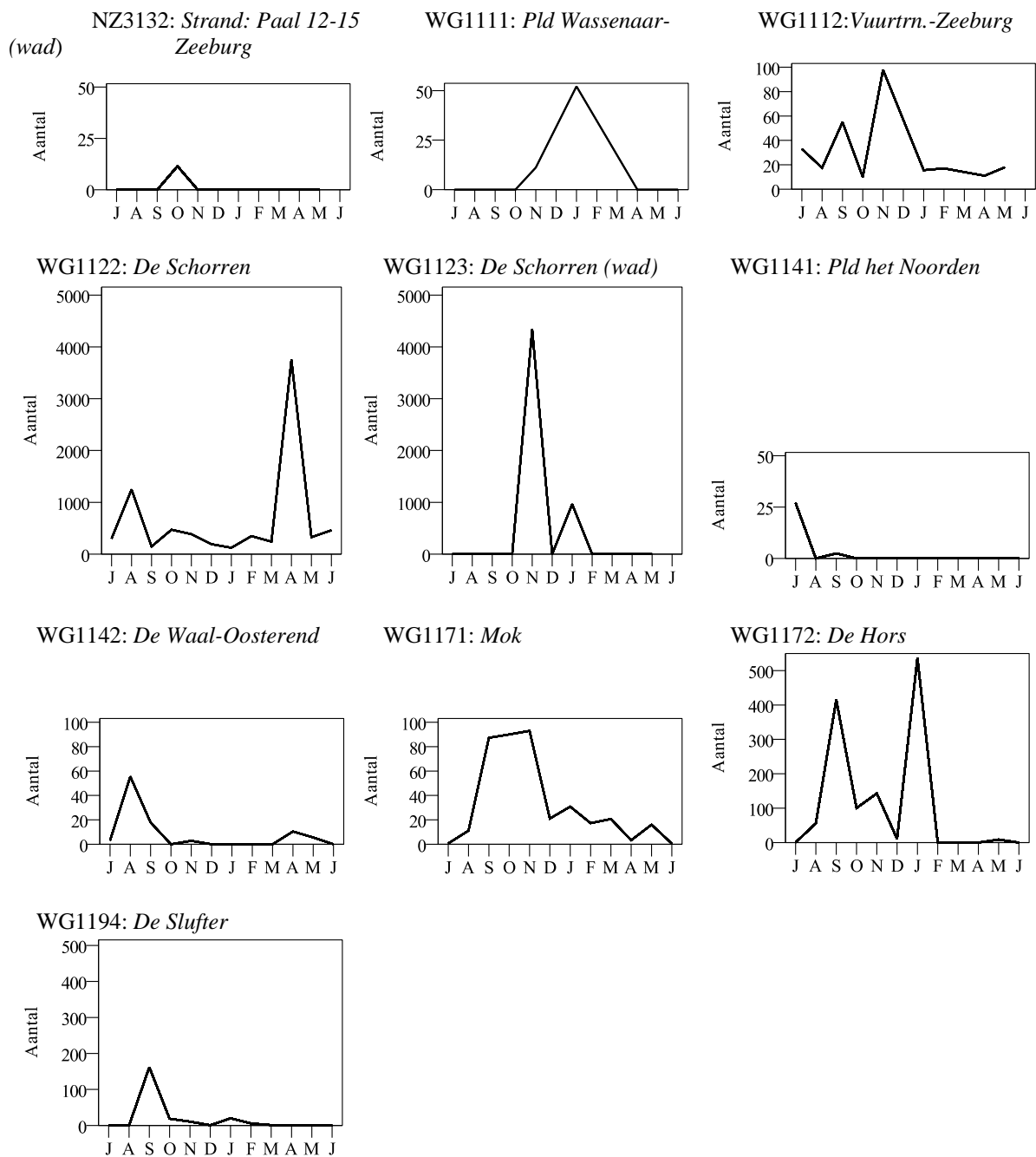
Er is geen duidelijke trend aan te wijzen in de aantallen overtijgende Groenpootruiters op Texel; de gemiddelde aantallen nemen mogelijk enigszins af sinds 2002/03 (Fig. 4.24).

Figuur 4.24. Trend berekend door gemiddelde aantallen Groenpootruiters geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

4.1.9. Kanoetstrandloper

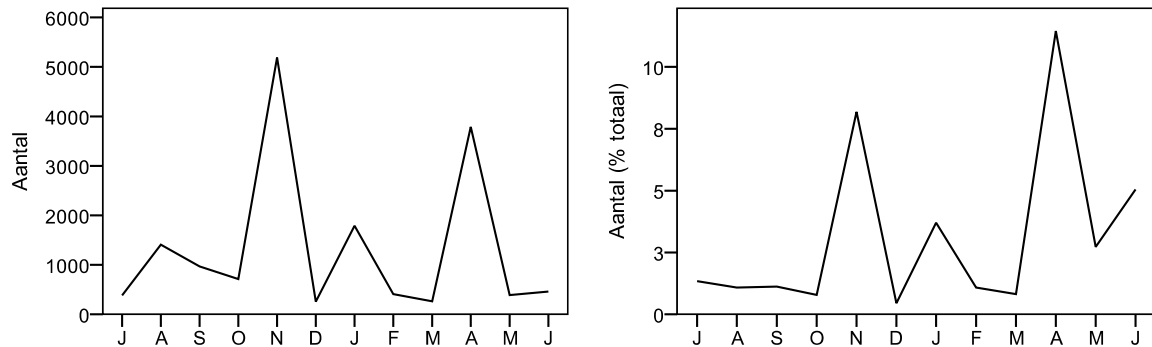

Figuur 4.25. Seizoensverloop van aantallen Kanoetstrandlopers op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

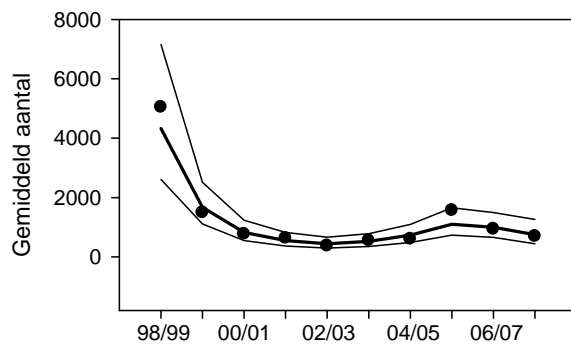
De Kanoetstrandloper was een van de talrijkste vogels die overtijde op Texel, maar in het westelijke deel van de Waddenzee zijn gedurende het afgelopen decennium aantallen sterk afgenomen. De belangrijkste hvp's bevinden zich op de Schorren en op de Hors. Kanoetstrandlopers zijn doortrekkers en overwinterraars in de Waddenzee. De concentraties vormen zich langs de waterrand en de locatie hangt derhalve af van de hoogte van het tij. Als de hvp's onder water lopen wijken de meeste vogels uit naar de Hengst of de Vliehors.

De totale aantallen aanwezig op Texel zijn het hoogst in november en april, met een piek van respectievelijk 5000 en 4000 exemplaren (Fig. 4.26). Dit is 8 tot 11% van de waddenpopulatie (Fig. 4.26).

Figuur 4.26. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Kanoetstrandlopers aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse wadengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

Het gemiddelde aantal Kanoetstrandlopers is sterk afgenomen van 1998/99 tot 2000/01 en daarna stabiel gebleven (Fig. 4.27).

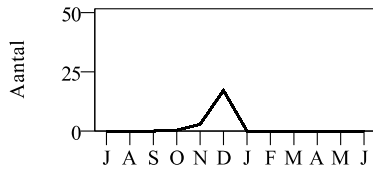

Figuur 4.27. Trend berekend door gemiddelde aantallen Kanoetstrandlopers geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

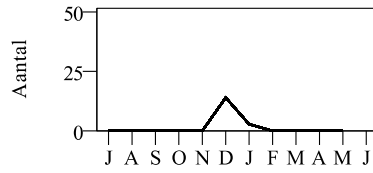
4.1.10. Kleine Zwaan

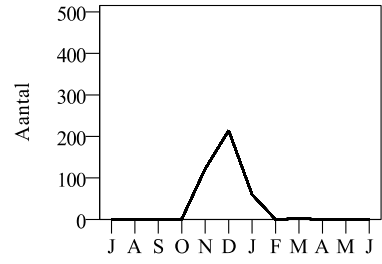
WG1121: *Pld de Eendracht*

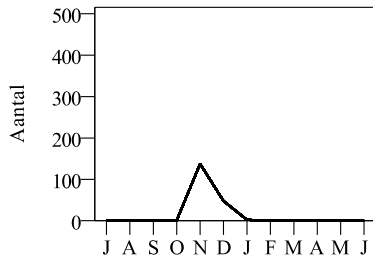
WG1123: *De Schorren (wad)*

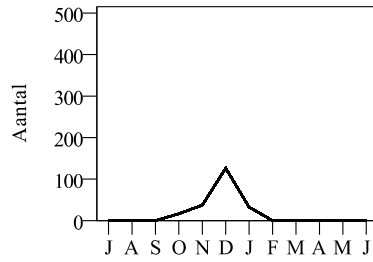
WG1131: *Eijerland noord*

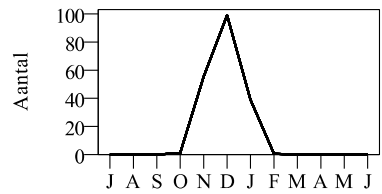
WG1132: *Eijerland zuid*

WG1141: *Pld het Noorden*

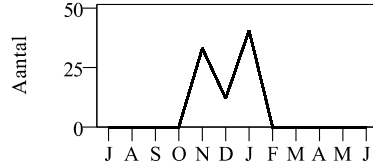
WG1142: *De Waal-Oosterend*

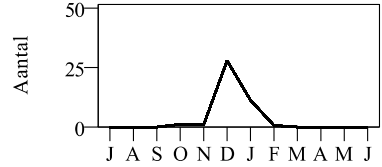
WG1143: *Waal en Burg noord*

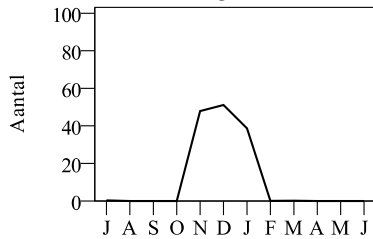
WG1148: *De Waal- Dijkmanshuiz.*

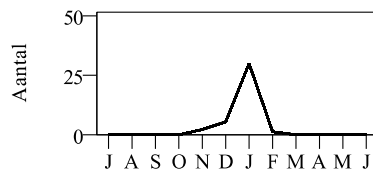
WG1152: *De Westen/De Hemmer*

WG1153: *Den Burg-Oudeschild*

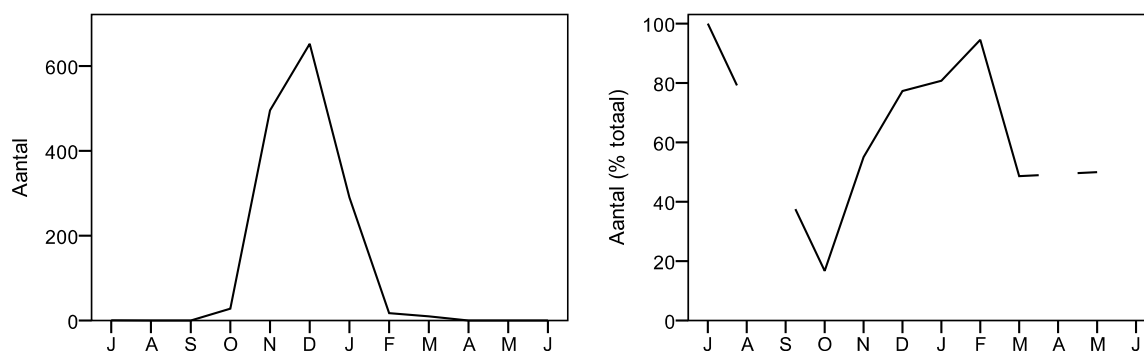
WG1161: *Prins Hendrikpolder*

Figuur 4.28. Seizoensverloop van aantallen Kleine Zwanen op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

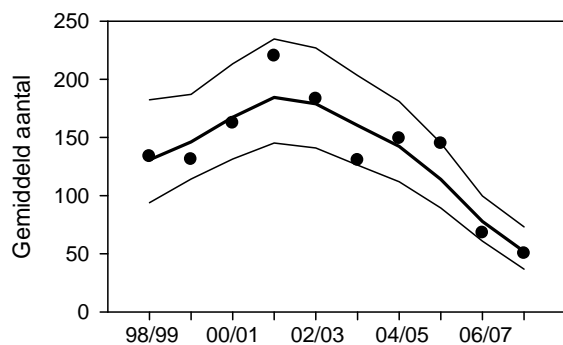
Tijdens de hoogwatertellingen worden voornamelijk foeragerende Kleine Zwanen aangetroffen en de hoge aantallen die worden gevonden in Eijerland betreffen dan ook foeragerende vogels. Slaapplaatsen bevinden zich op het wad bij de Schorren, in het Wagejot, de Bol, reservaat Dijkmanshuizen en Polder Waal en Burg.

Het maximaantal Kleine Zwanen wordt geteld in december, en aantallen lopen op tot meer dan 600 (Fig. 4.29). Dit is het overgrote deel, 80%, van wat er dan in het waddengebied aanwezig is (Fig. 4.29).

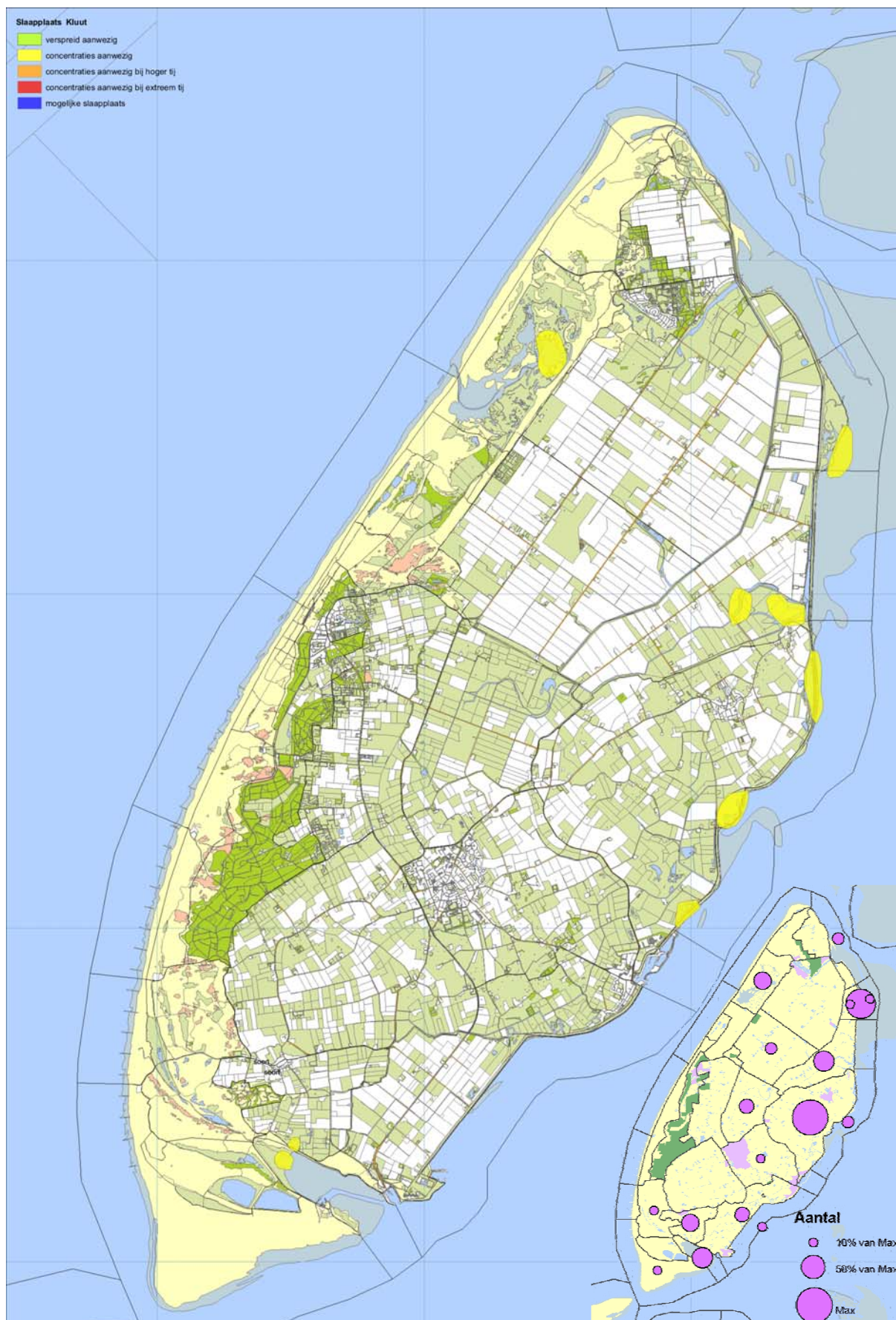
Figuur 4.29. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Kleine Zwanen aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse waddengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

Het gemiddelde aantal Kleine Zwanen is sinds 2001/02 sterk gedaald, van 180 naar 60 in 2007/08 (Fig. 4.30).

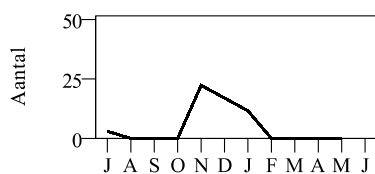

Figuur 4.30. Trend berekend door gemiddelde aantallen Kleine Zwanen geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

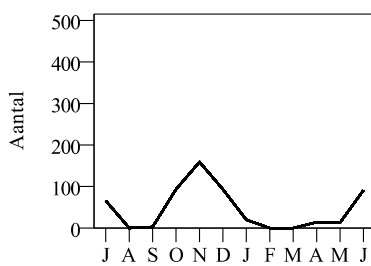
4.1.11. Kluit

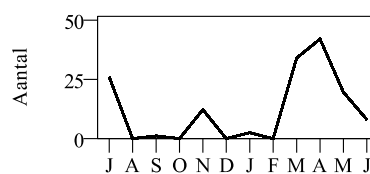
WG1112: *Vuurtoren-Zeeburg (wad)*

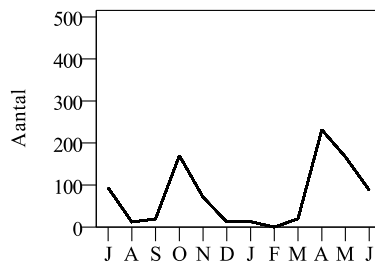
WG1122: *De Schorren*

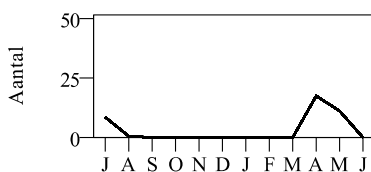
WG1141: *Polder het Noorden*

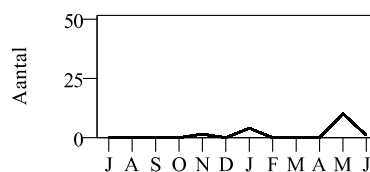
WG1142: *De Waal-Oosterend*

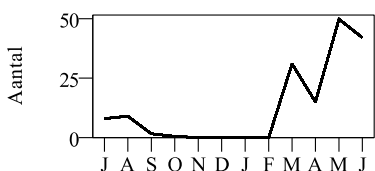
WG1143: *Waal en Burg noord*

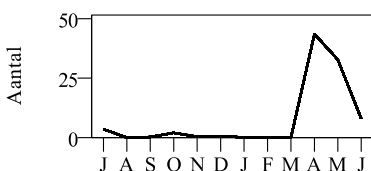
WG1145: *De Bol-Zandkes (wad)*

WG1148: *De Waal- Dijkmanshuizen*

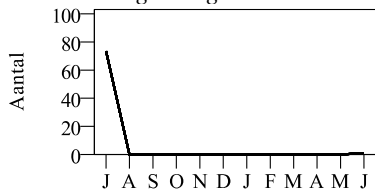
WG1151: *Hoornder Nieuwland*

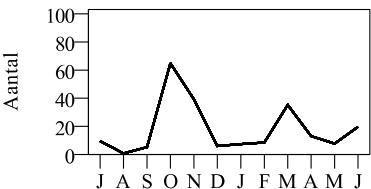
WG1161: *Prins Hendrikpolder*

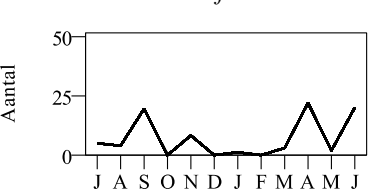
WG1164: *Hoge Berg-Oudeschild*

WG1171: *Mok*

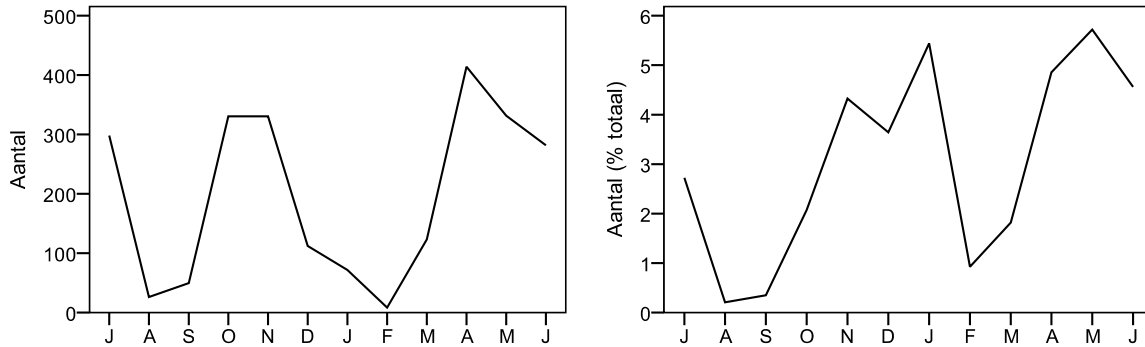
WG1194: *De Slufter*

Figuur 4.31. Seizoensverloop van aantallen Kluten op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

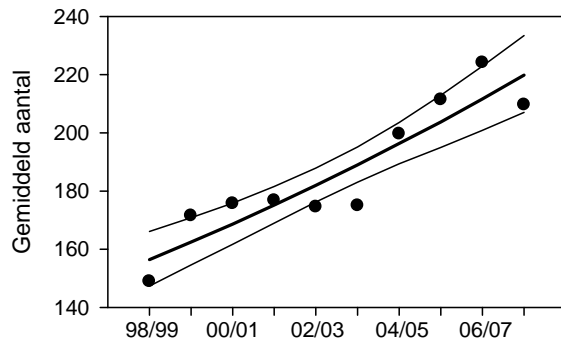
Kluten zijn zowel broedvogel als doortrekker op Texel. De getelde aantallen betreffen dus veelal niet rustende of slapende maar broedende vogels. Omdat Kluten ook binnendijks foerageren is er ook buiten het broedseizoen vaak geen sprake van slaapplekken tijdens de hoogwatertellingen. Slaapplekken van Kluten bevinden zich op de kwelderrand van de Schorren, in het Wagejot en in de Bol.

De totale populatie aanwezig tijdens hoogwater op Texel bedraagt maximaal 400 vogels in april (Fig. 4.32), wat 5.5% is van de Nederlandse waddenpopulatie (Fig. 4.32).

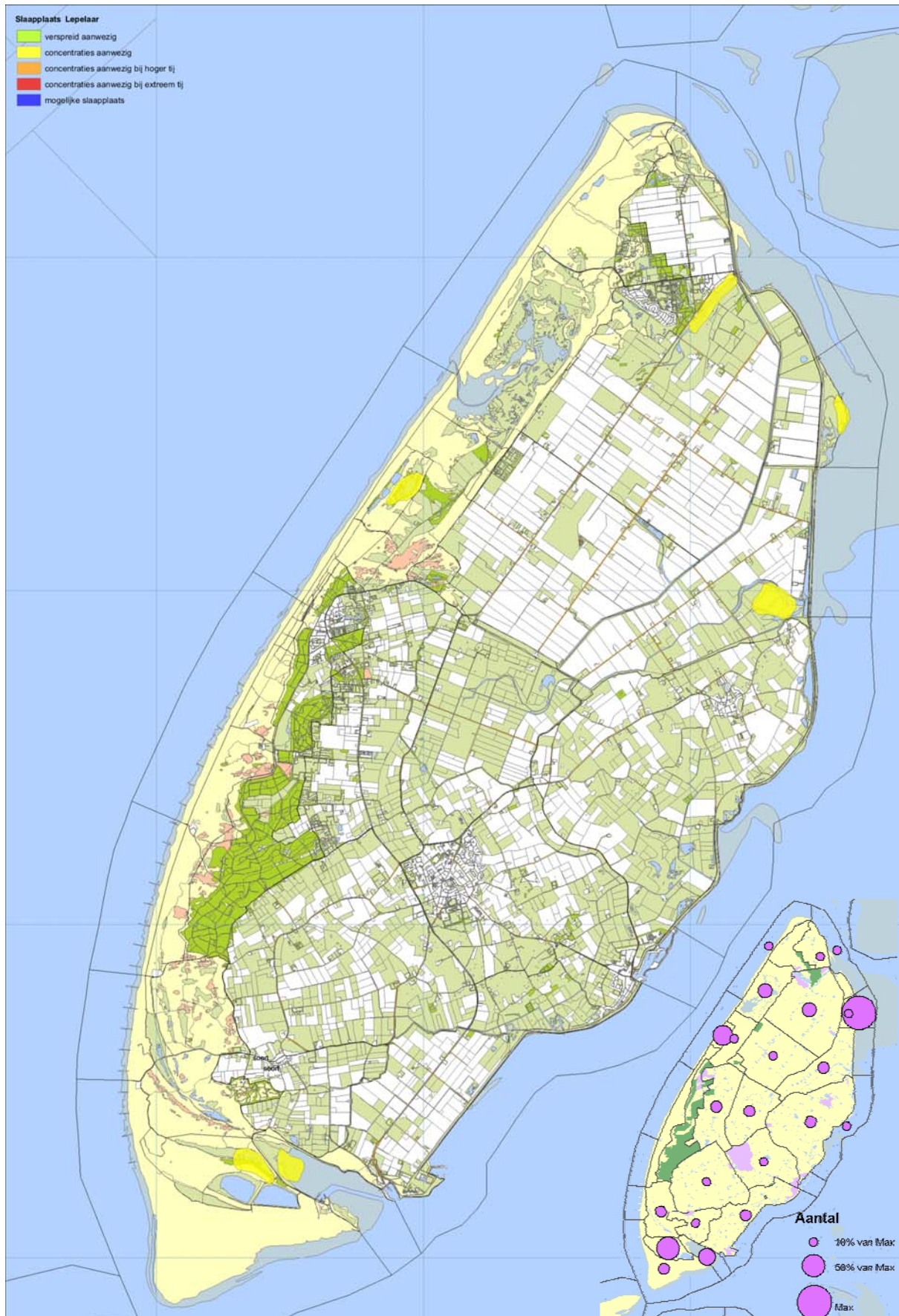
Figuur 4.32. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Kluten aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse wadengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

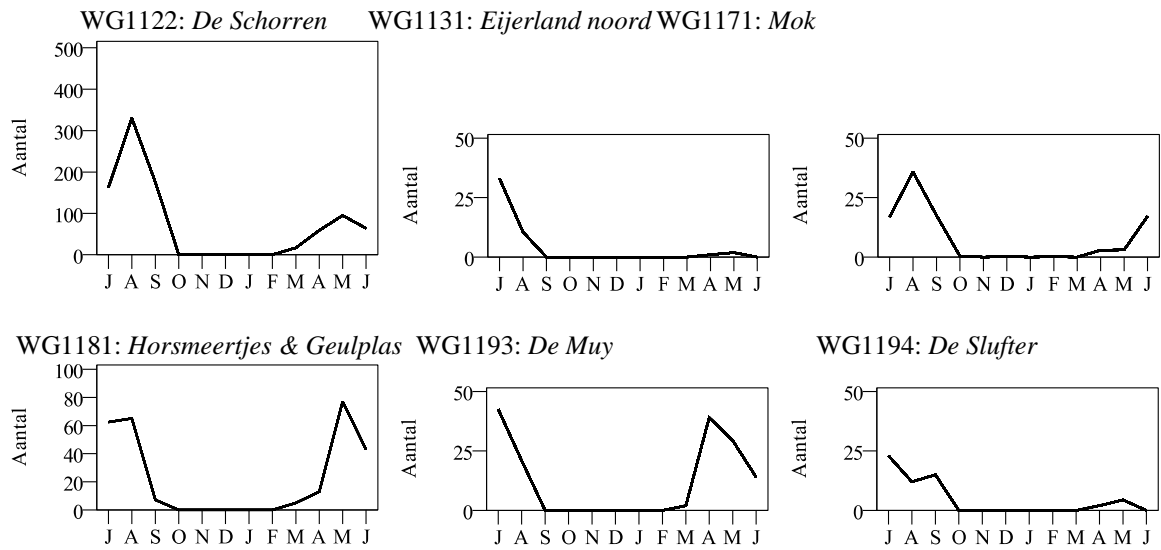
Het jaargemiddelde aantal Kluten op Texel is sinds 1998/99 toegenomen van 160 tot 220 (Fig. 4.33).

Figuur 4.33. Trend berekend door gemiddelde aantallen Kluten geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

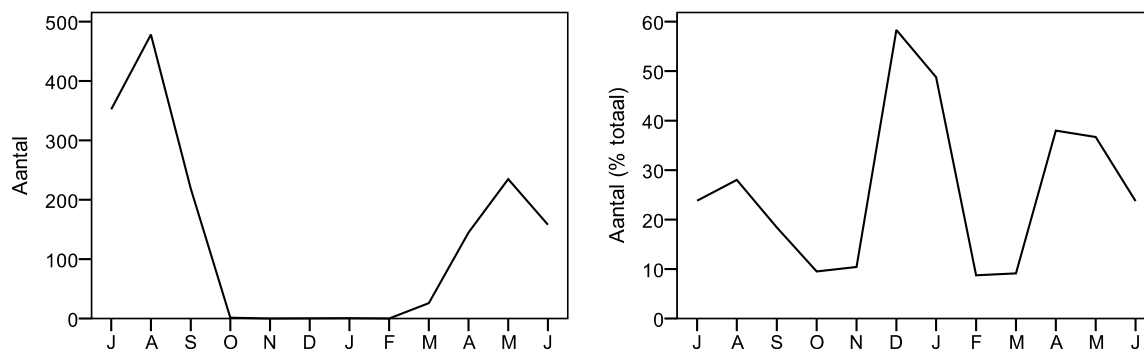
4.1.12. Lepelaar

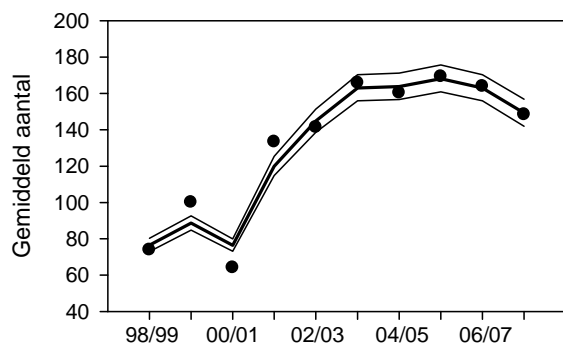
Figuur 4.34. Seizoensverloop van aantallen Lepelaars op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

Lepelaars broeden in de Geul, op de Schorren en in de Muy. De getelde vogels zijn dus ook voornamelijk broedvogels, met in de zomer en het najaar uitgevlogen jongen. We kunnen enkele slaapplaatsen onderscheiden: op de Schorren, in de Bol, rond de Roggesloot (Dorpzicht) en in de Mok. Het gemiddelde maximum aantal Lepelaars bedraagt bijna 500 vogels in augustus en daalt vervolgens naar nul in oktober (Fig. 4.35). Vanaf februari nemen de aantallen weer toe. In voor- en najaar is 25-40% van de Nederlandse waddenpopulatie aanwezig op Texel (Fig. 4.35). De piek in percentages in de winter heeft geen betekenis omdat het om enkele vogels gaat.

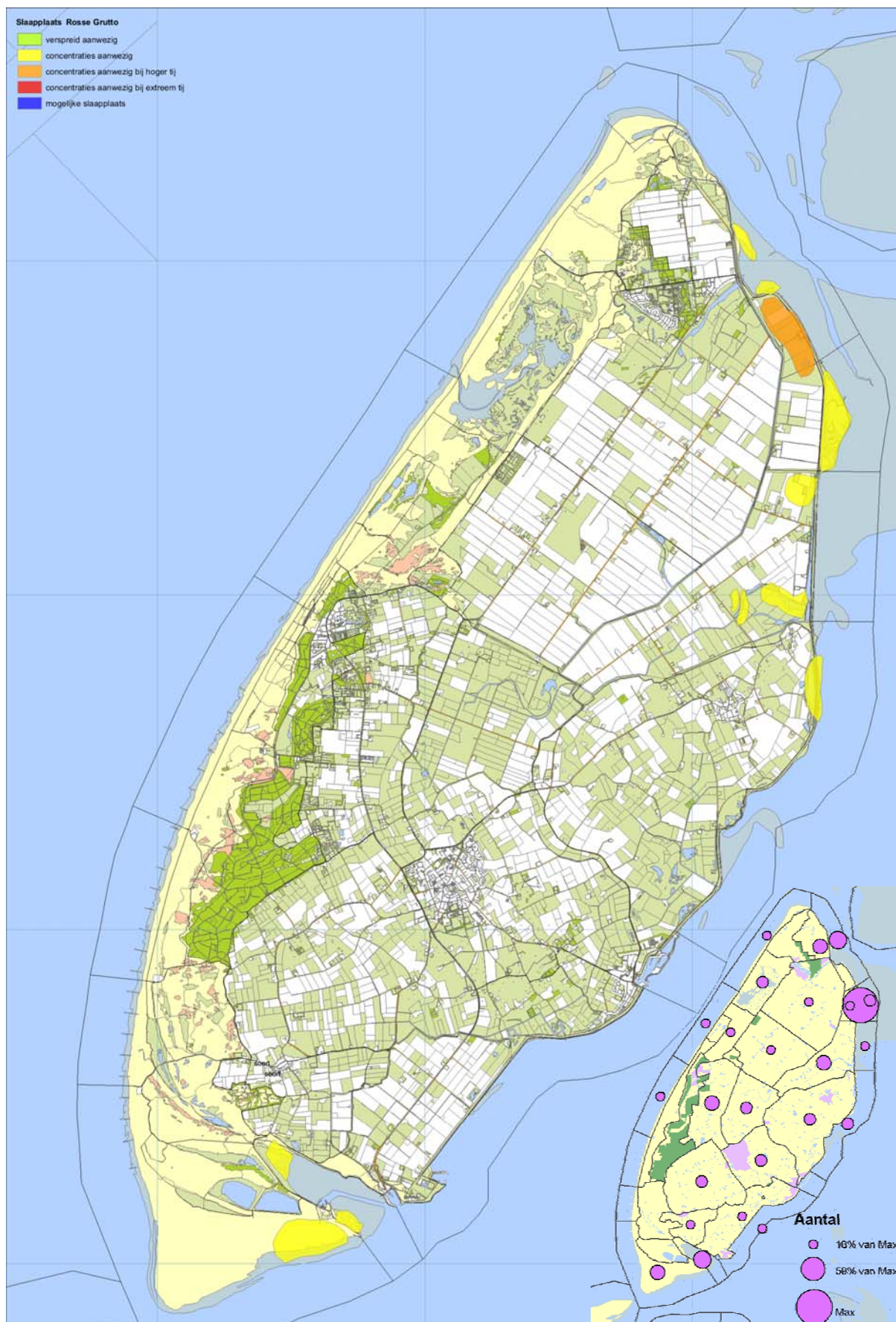
Figuur 4.35. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Lepelaars aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse wadengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

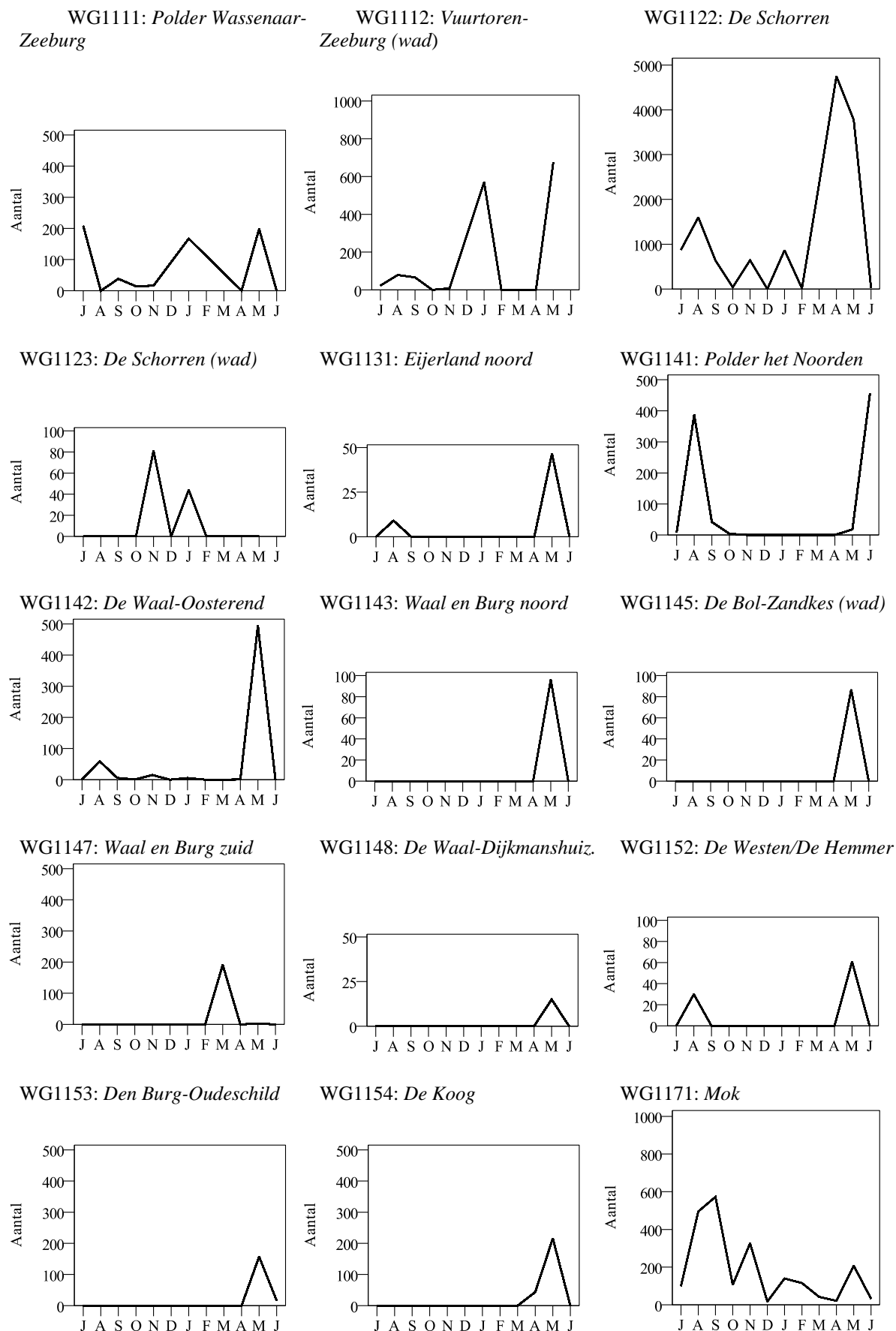
Het jaargemiddelde aantal Lepelaars is vanaf 2000/02 sterk toegenomen en sinds 2002/03 stabiel (Fig. 4.36).

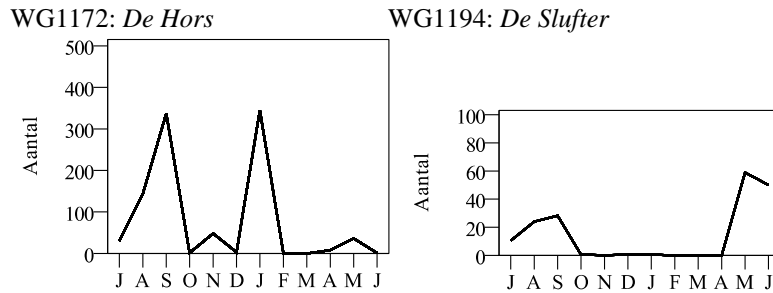
Figuur 4.36. Trend berekend door gemiddelde aantallen Lepelaars geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

4.1.13. Rosse Grutto

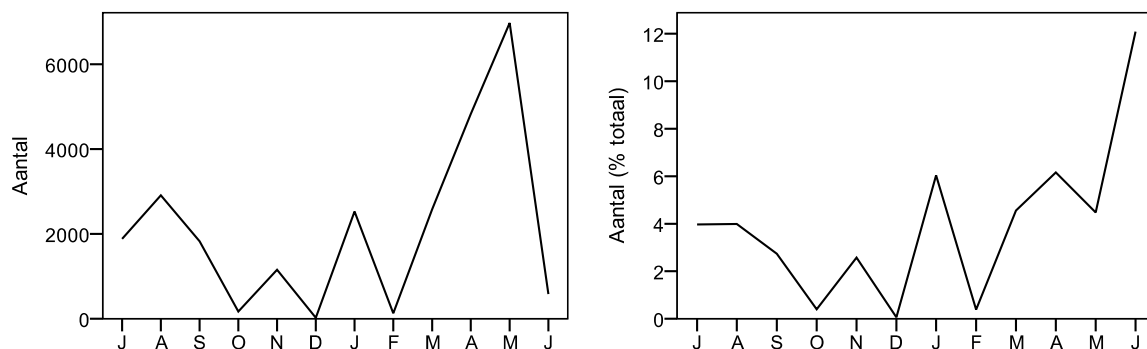
Figuur 4.37. Seizoensverloop van aantallen Rosse Grutto's op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

Figuur 4.37. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Rosse Grutto's op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

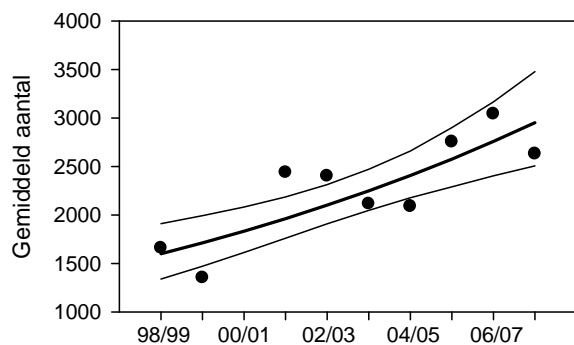
De Rosse Grutto kan een behoorlijk talrijke soort zijn, met enkele duizenden vogels overtijend in sommige seizoenen. De soort is doortrekker en overwinteraar in de Waddenzee. Bij hoogwater overtijend de grootste aantallen op de Schorren, waar ze zich in grote concentraties langs de waterstrand kunnen ophouden. De exacte locaties van deze concentraties varieert met de hoogte van de waterstand. In het voorjaar worden Rosse Grutto's ook foeragerend in diverse polders aangetroffen. Vogels die op het wad en de kwelder overtijend wijken bij extreem hoog water uit naar de Vliehors. Bij een extreme waterstand worden er ook vaak vogels aangetroffen in Polder Zeeburg.

De totale aantallen aanwezig op Texel pieken in mei met gemiddeld 7000 exemplaren (Fig. 4.38). Als percentage van de Nederlandse waddenpopulatie is maximaal 6% op Texel aanwezig (Fig. 4.38; de piek in juni betreft een zeer klein aantal vogels).

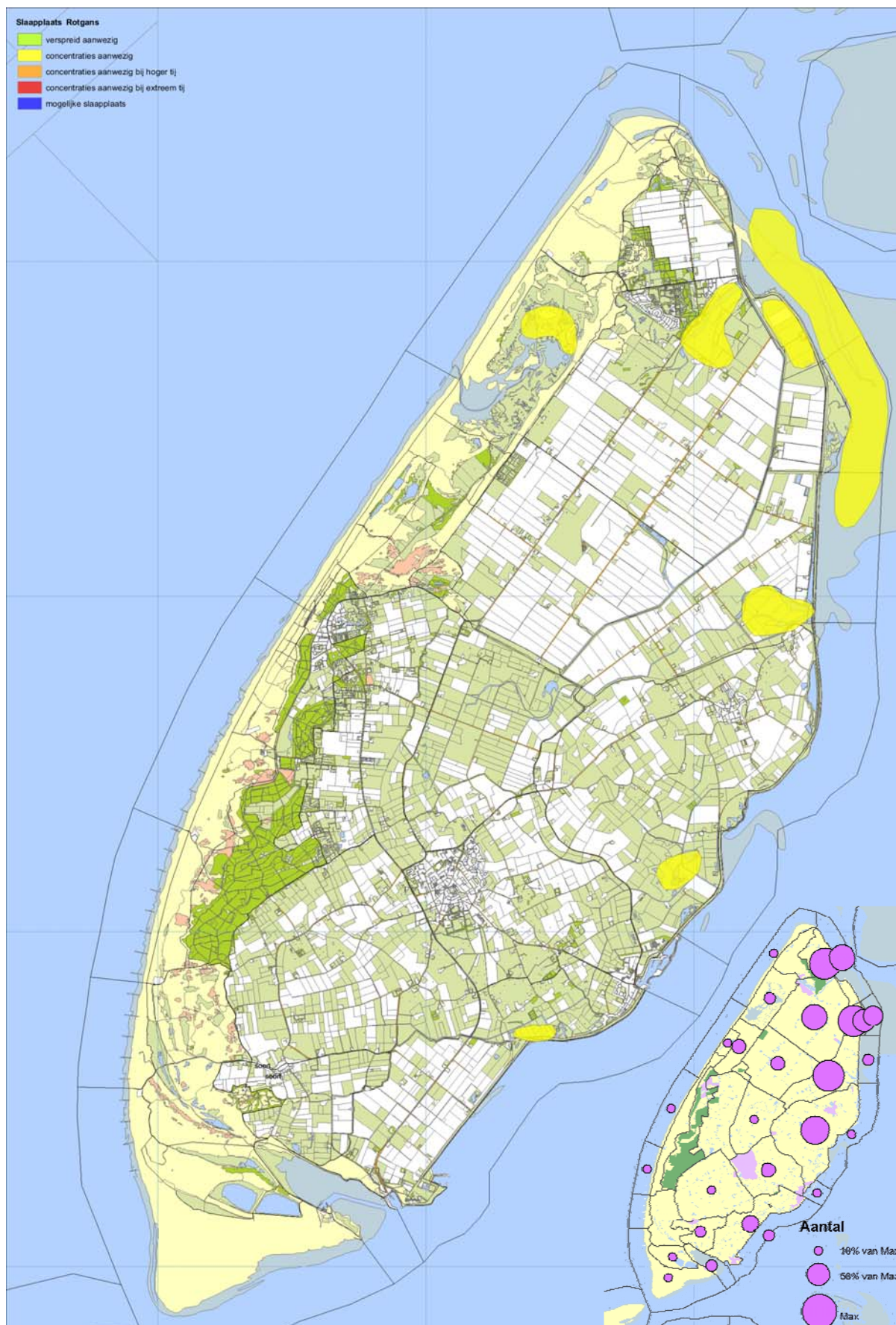
Figuur 4.38. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Rosse Grutto's aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse wadengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

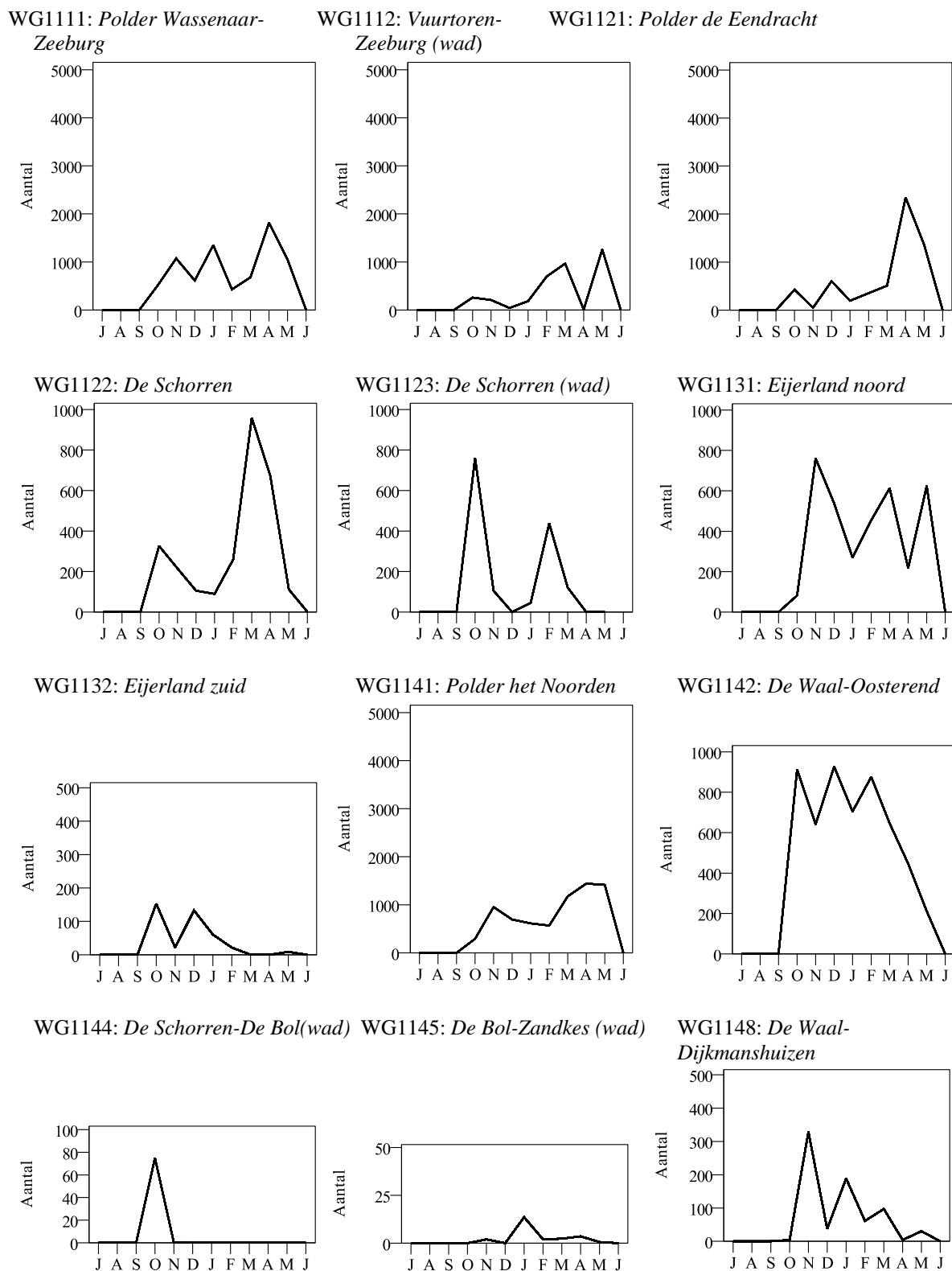
Het jaargemiddelde aantal Rosse Grutto's is sinds 1998/99 bijna verdubbeld, van 1500 naar 3000 in de periode 1998/99 – 2007/08, maar de variatie tussen jaren is groot (Fig. 4.39).

Figuur 4.39. Trend berekend door gemiddelde aantallen Rosse Grutto's geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

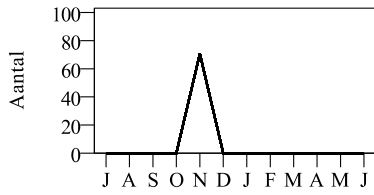
4.1.14. Rotgans

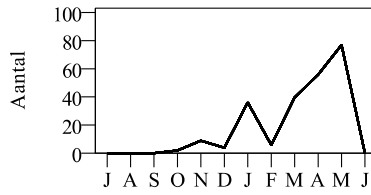

Figuur 4.40. Seizoensverloop van aantallen Rotganzen op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

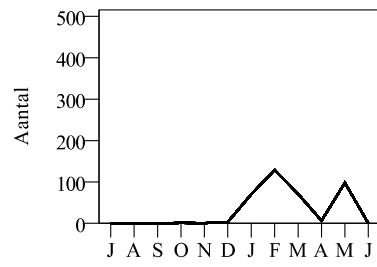
WG1149: Ottersaat-surfstrandje (wad)

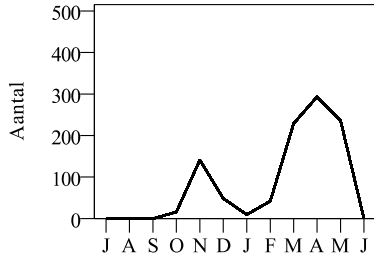
WG1151: Hoorder Nieuwland

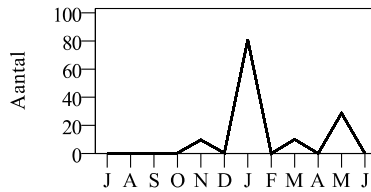
WG1153: Den Burg-Oudeschild

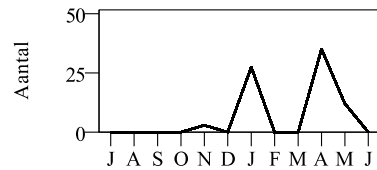
WG1161: Prins Hendrikpolder

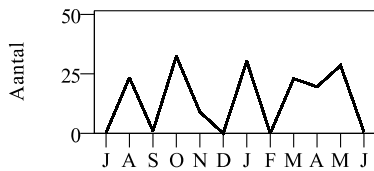
WG1162: Ceres-Veerhaven (wad)

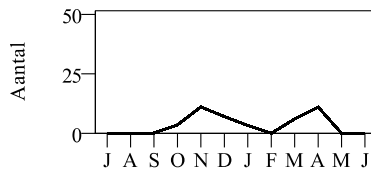
WG1164: Hoge Berg-Oudeschild

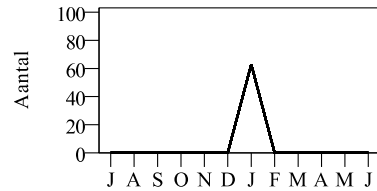
WG1171: Mok

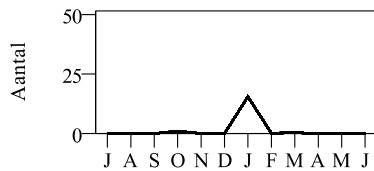
WG1172: De Hors

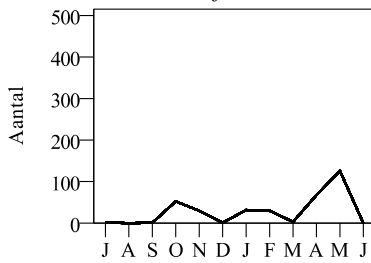
WG1192: De Nederlanden

WG1193: De Muy

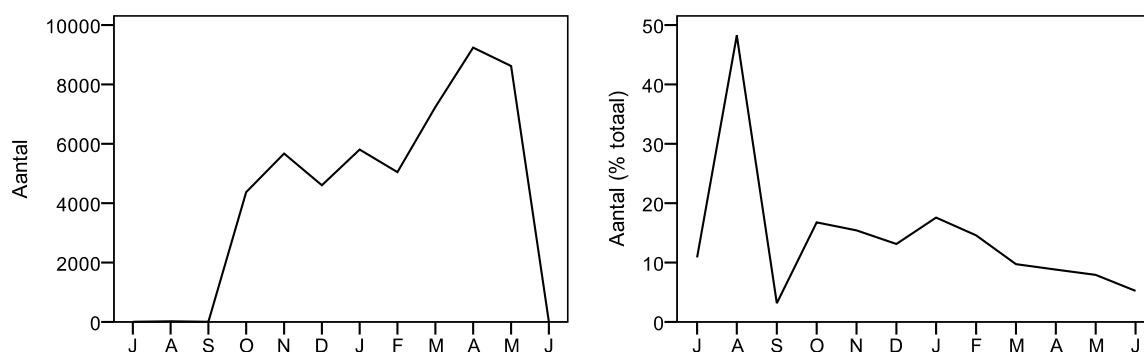
WG1194: De Slufter

Figuur 4.40. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Rotganzen op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

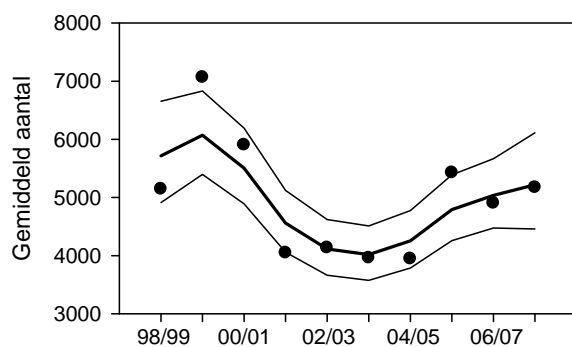
Tijdens de hoogwatertellingen worden voornamelijk foeragerende ganzen geteld. De gebieden waar ze foerageren dienen waarschijnlijk vaak ook wel als rustgebied. Een deel van de ganzen, misschien wel het overgrote deel, slaapt op het wad in het noordoosten. Rotganzen slapen ook in Polder Zeeburg en rond Dorpszicht.

De Rotganzen komen aan in oktober en in de winter zijn er ca. 5000 aanwezig op Texel (Fig. 4.41). Tijdens de voorjaarsstrek nemen de aantallen toe tot ongeveer 9000. In de zomer zijn ze geheel afwezig. Als percentage van de Nederlandse waddenpopulatie verblijft ongeveer 15% op Texel (Fig. 4.41; de piek in augustus is gebaseerd op slechts enkele vogels).

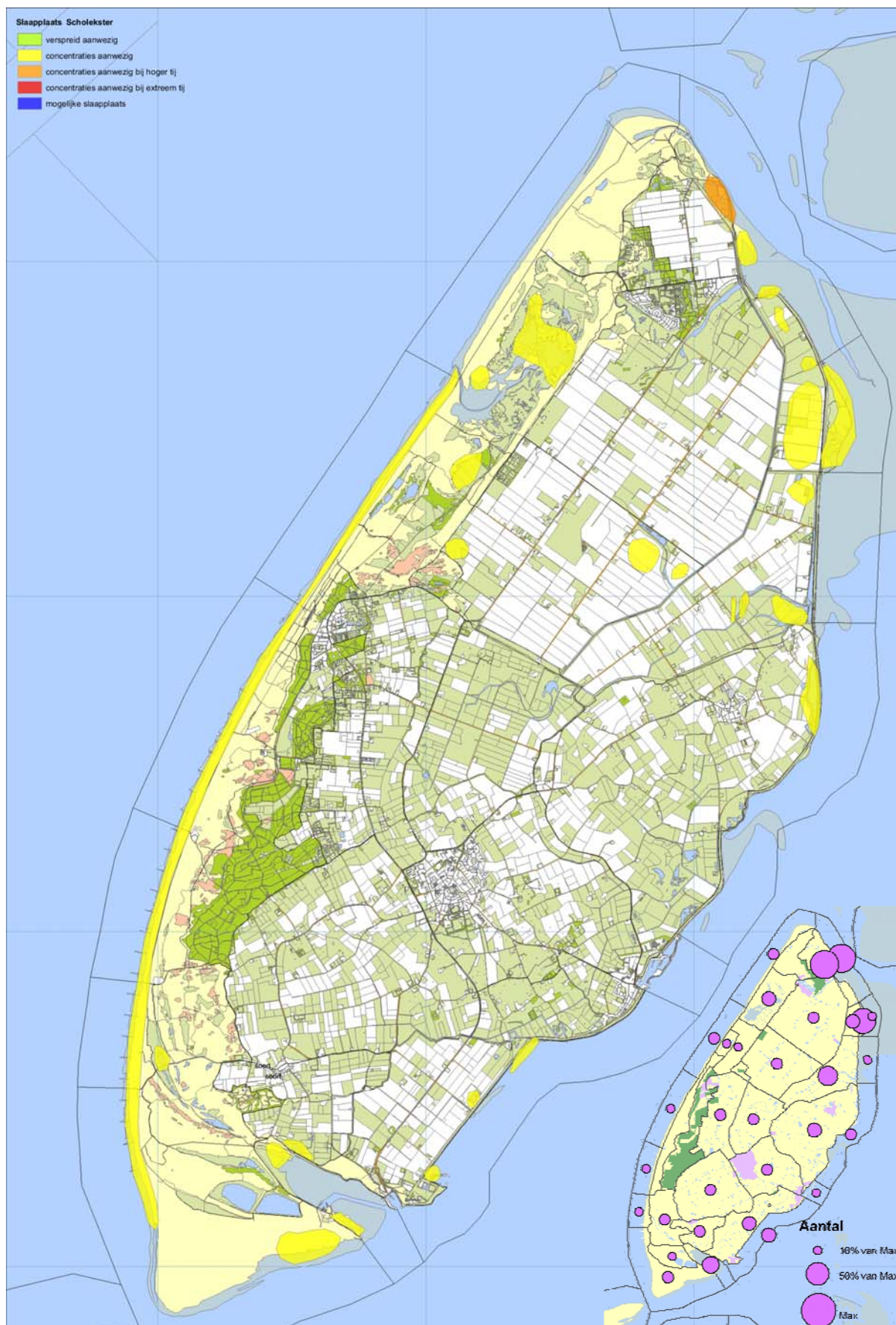
Figuur 4.41. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Rotganzen aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse wadengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

Het jaargemiddelde aantal is zeer variabel en op basis van de aantallen in de periode 1998/99 – 2007/08 kan geen trend worden onderscheiden (Fig. 4.42).

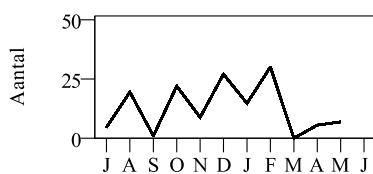

Figuur 4.42. Trend berekend door gemiddelde aantallen Rotganzen geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

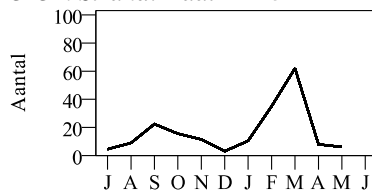
4.1.15. Scholekster

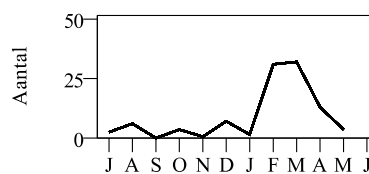
NZ3131: Strand: Paal 9-12

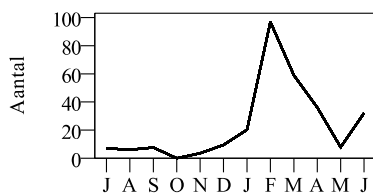
NZ3132: Strand: Paal 12-15

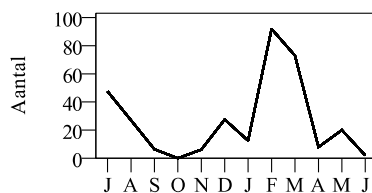
NZ3133: Strand: Paal 15-20

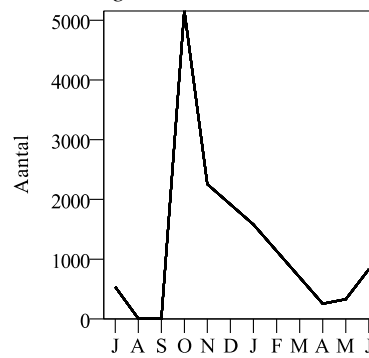
NZ3140: Sluftermonding tot de Koog (paal 20-25)

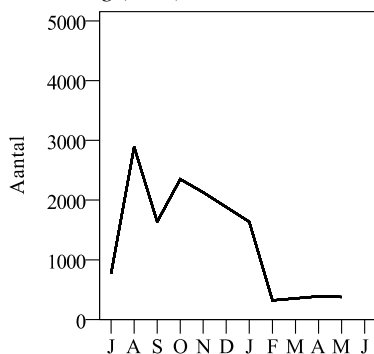
NZ3150: Vuurtoren tot Sluftermonding (paal 25-31)

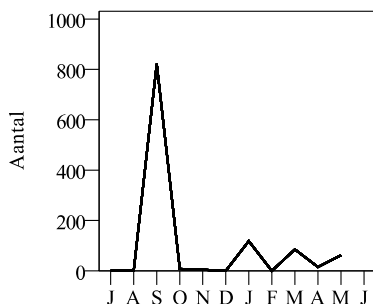
WG1111: Polder Wassenaar-Zeeburg

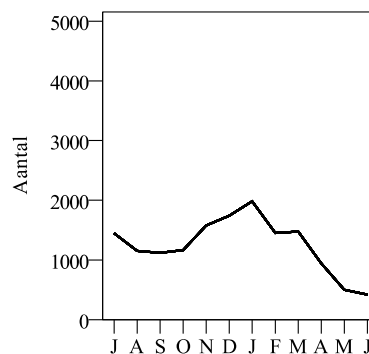
WG1112: Vuurtoren-Zeeburg (wad)

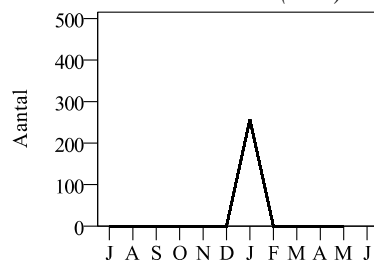
WG1121: Polder de Eendracht

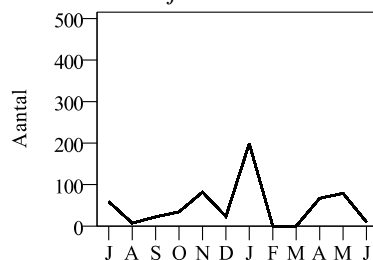
WG1122: De Schorren

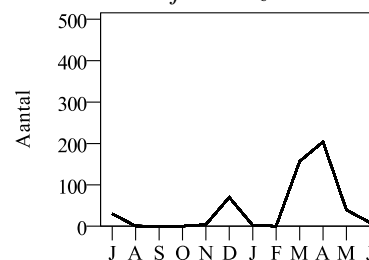
WG1123: De Schorren (wad)

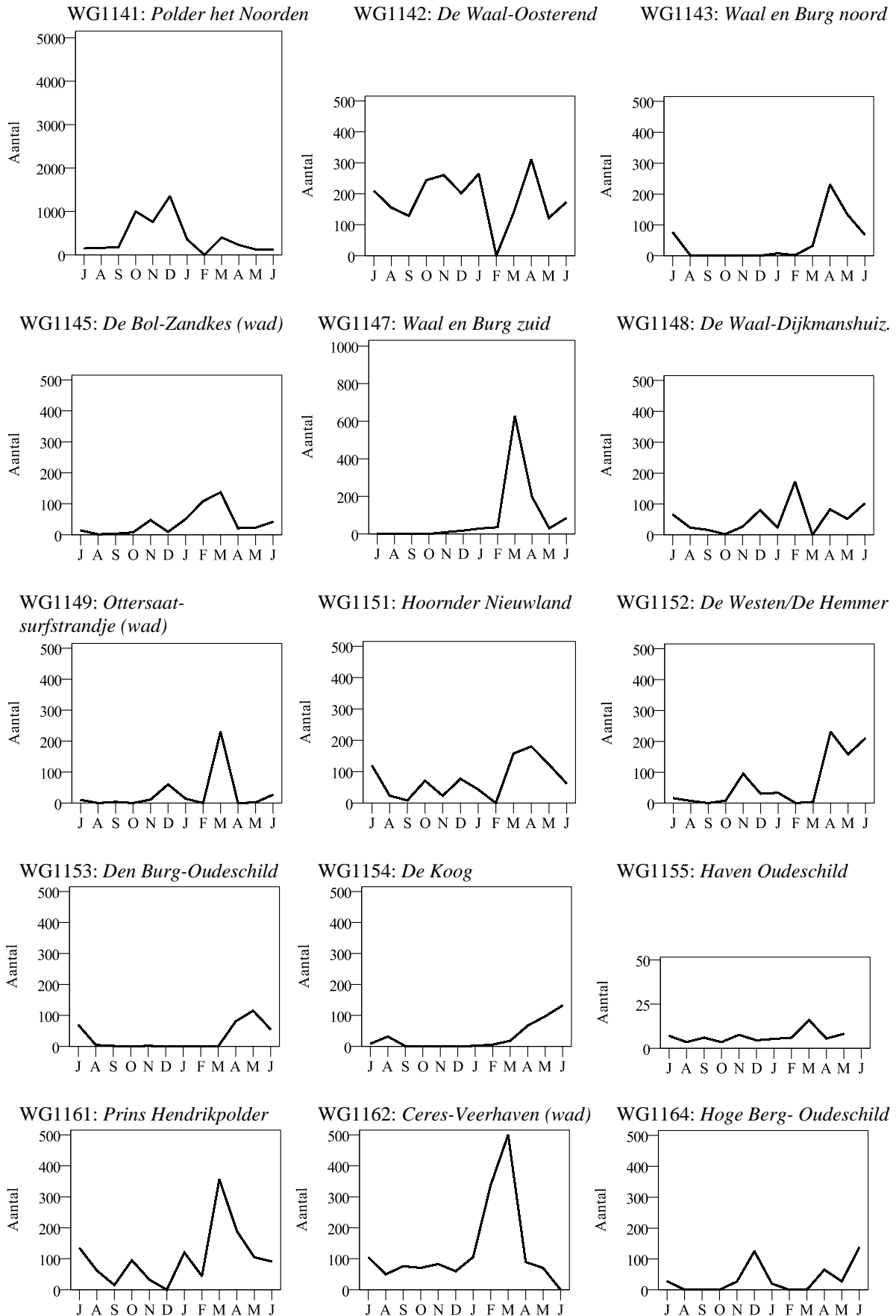
WG1131: Eijerland noord

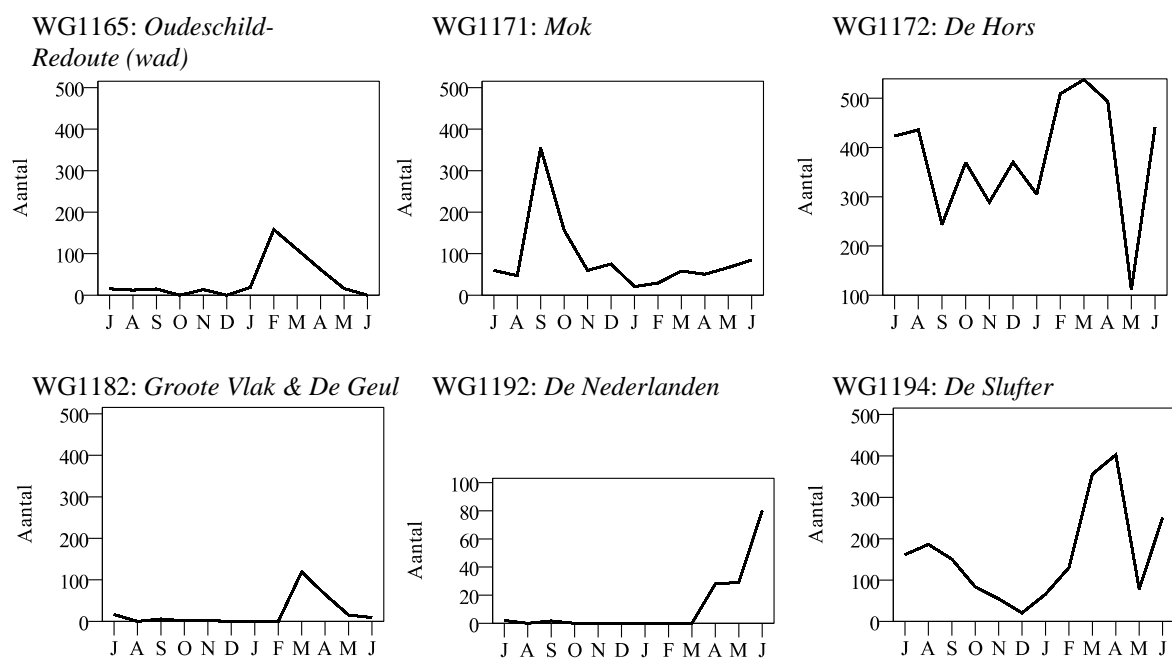
WG1132: Eijerland zuid

Figuur 4.43. Seizoensverloop van aantallen Scholeksters op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

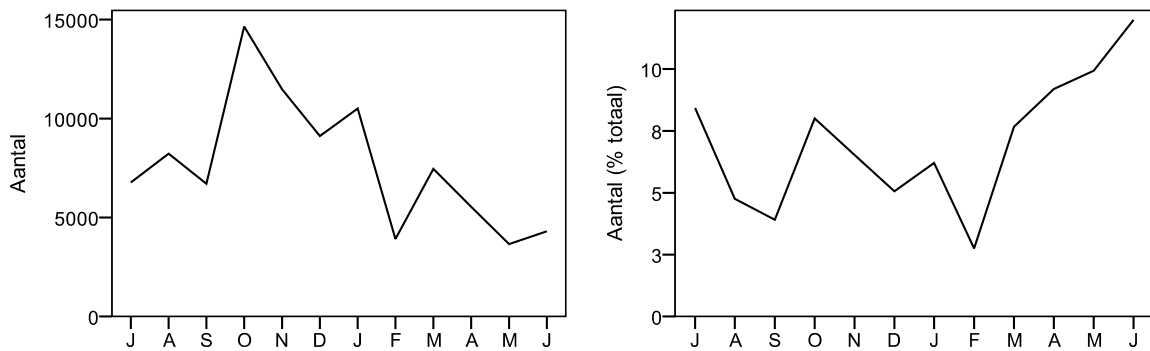
Figuur 4.43. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Scholeksters op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

Figuur 4.43. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Scholeksters op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

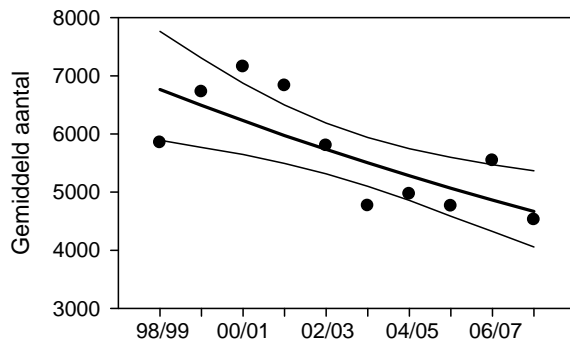
Scholeksters overtijen in grote concentraties in het noorden van het eiland, maar nog steeds aanzienlijke aantallen zijn te vinden op veel andere locaties, inclusief het strand. Vogels die aan de wadkant overtijen wijken bij zeer hoog water uit naar het binnenland, zoals Polder Wassenaar en Zeeburg, of naar de Vliehors. Scholeksters broeden ook op Texel en foerageren, afgezien van het wad, ook in de polders. De getelde aantallen betreffen dus niet alleen overtijende vogels.

Het maximaantal Scholeksters is aanwezig in oktober, met gemiddeld 15,000 vogels (Fig. 4.44). Daarna nemen de aantallen af tot 4000 in het voorjaar en zomer. Tussen 3 en 11% van de Nederlandse wadenpopulatie verkeert op Texel, met het hoogste aandeel in het voorjaar (Fig. 4.44).

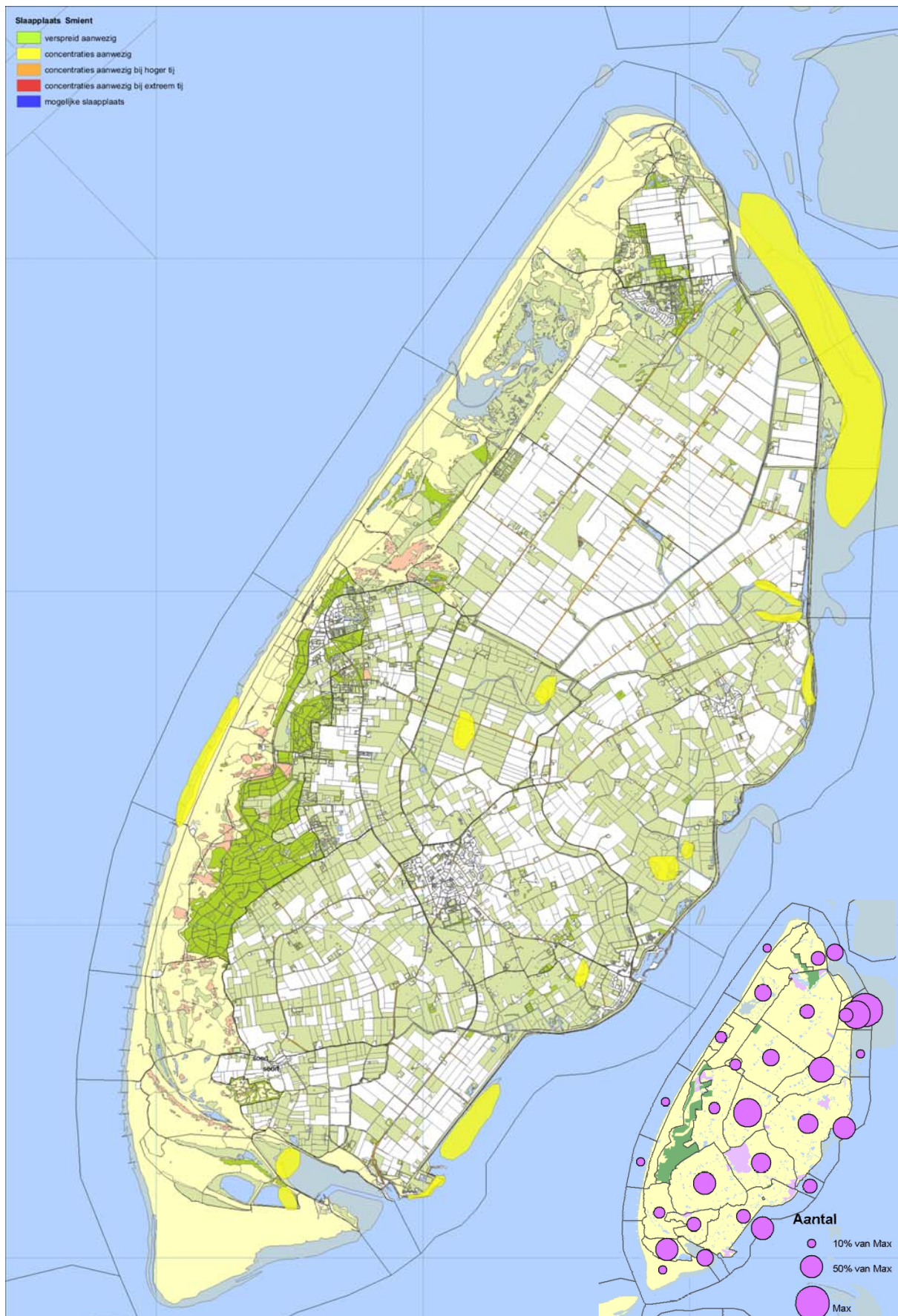
Figuur 4.44. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Scholeksters aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse wadengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

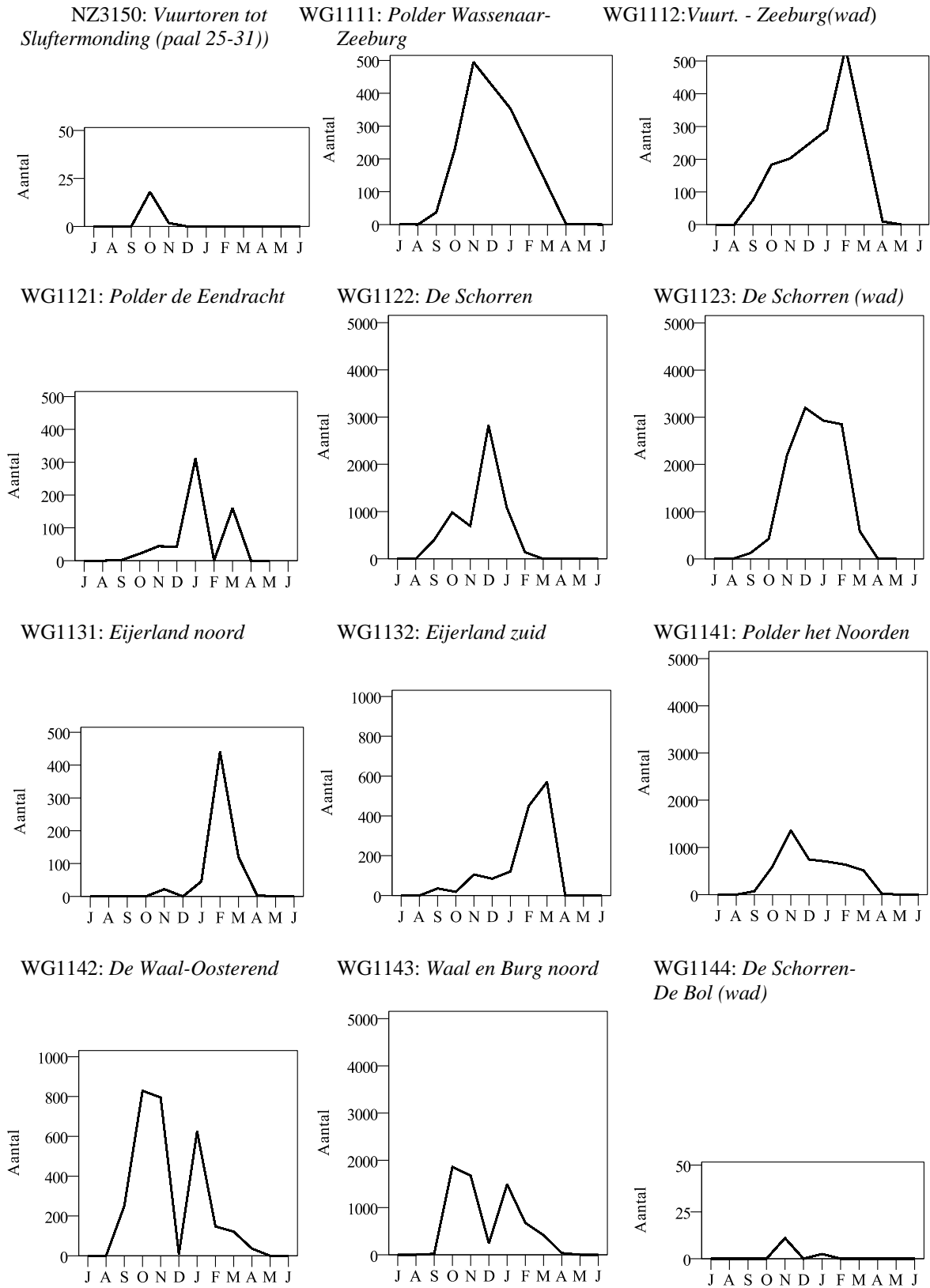
Scholeksters zijn in de hele Waddenzee in aantal afgenomen; zo ook op Texel (Fig. 4.45). In 1998/99 waren er gemiddeld 7000 vogels terwijl dat er in 2007/08 nog maar 4,500 waren.

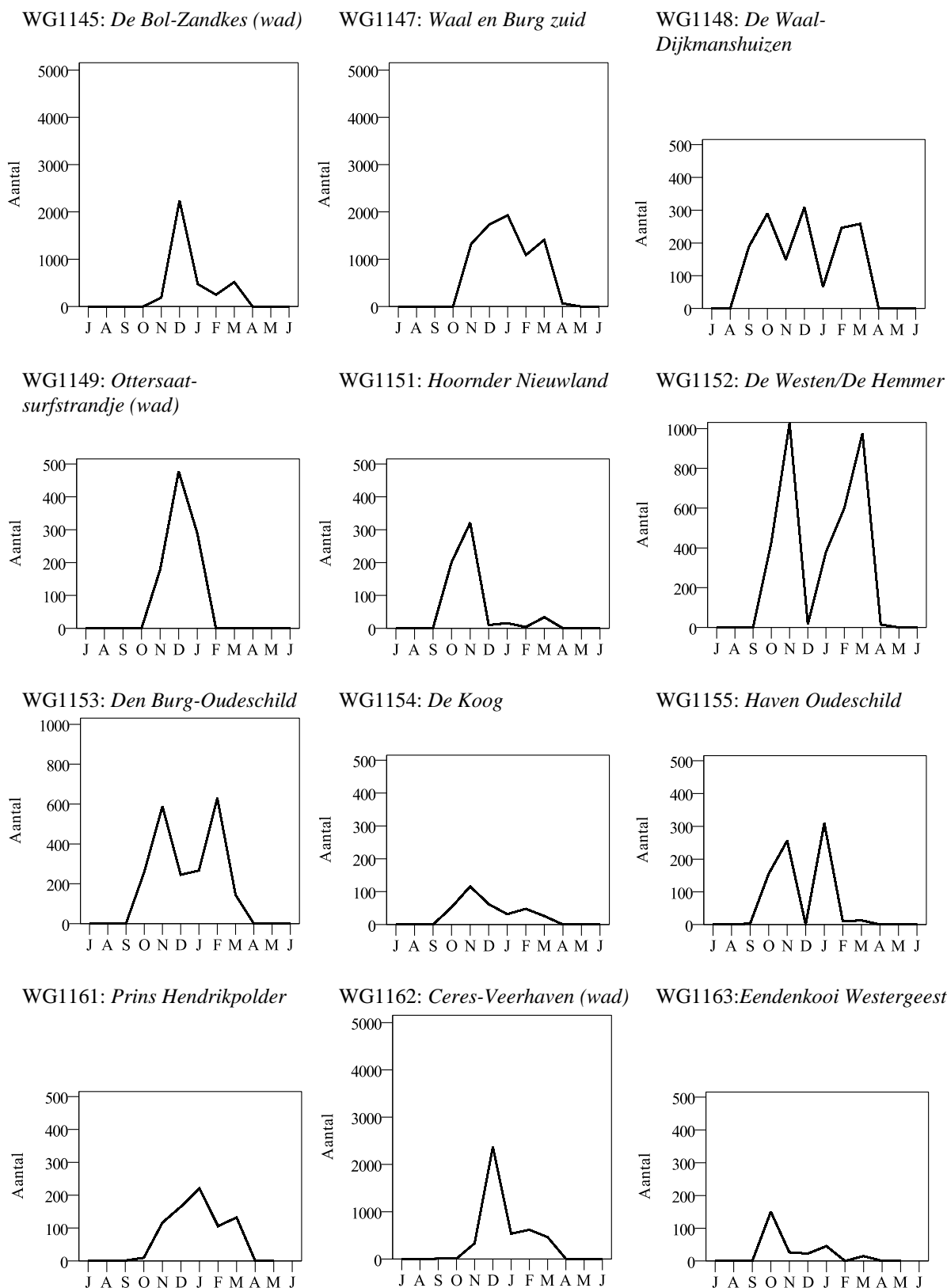
Figuur 4.45. Trend berekend door gemiddelde aantallen Scholeksters geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

4.1.16. Smient

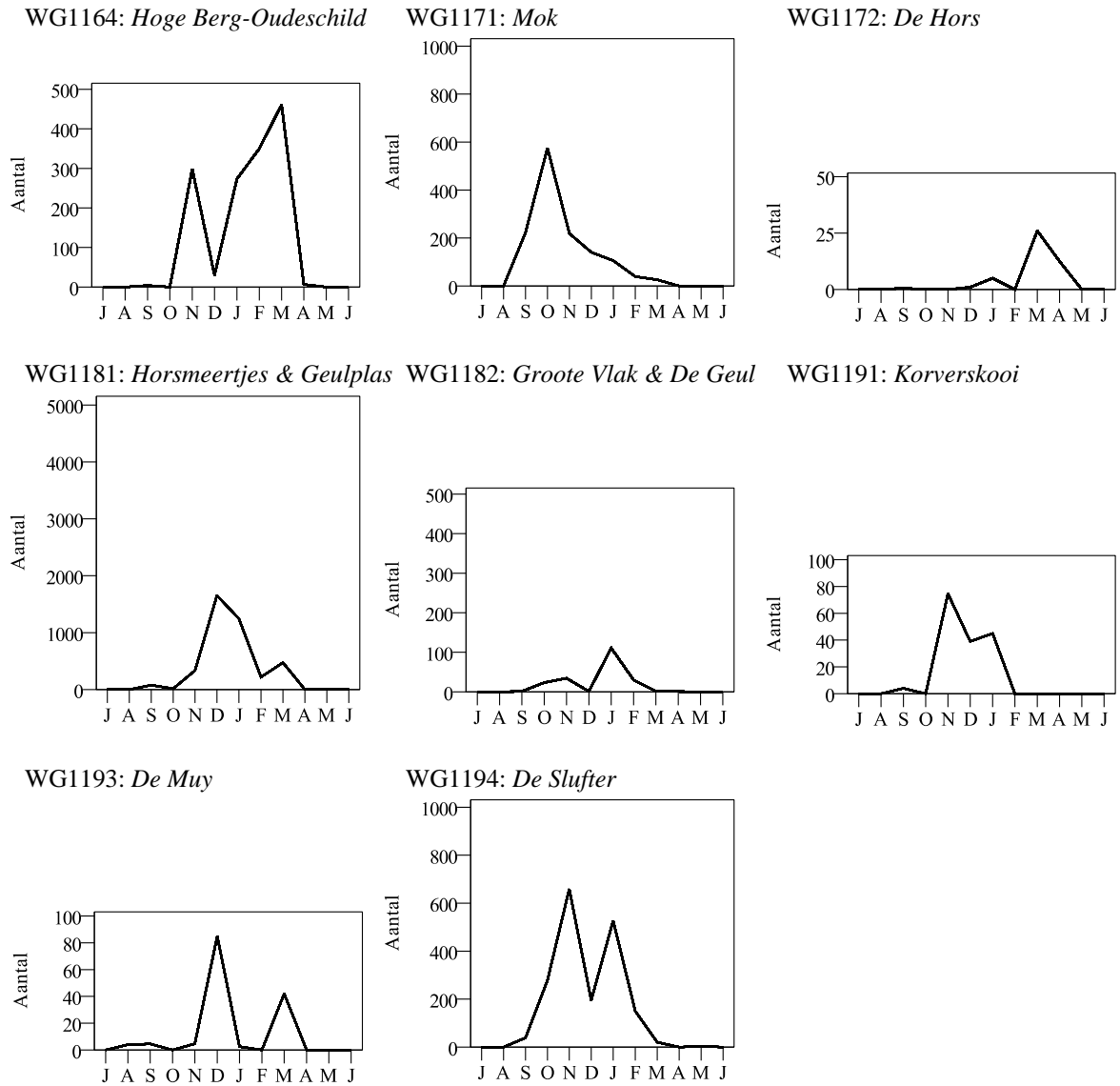

Figuur 4.46. Seizoensverloop van aantallen Smienten op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

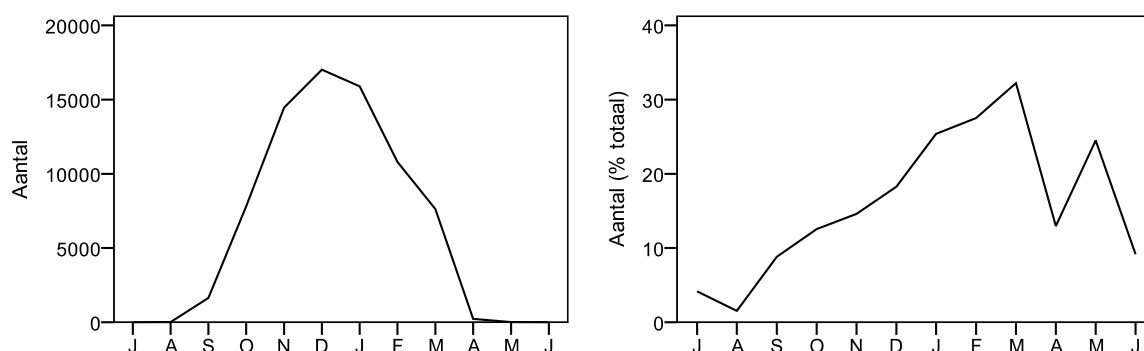
Figuur 4.46. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Smienten op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

Figuur 4.46. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Smienten op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

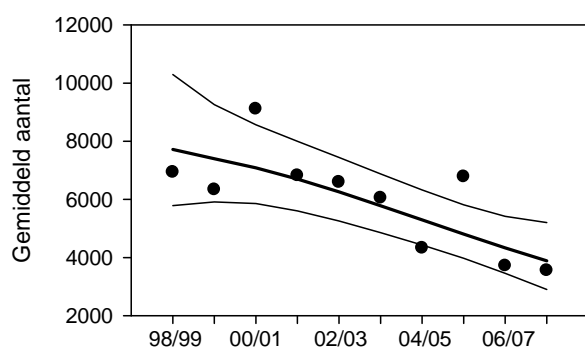
Smienten in het waddengebied zijn doortrekkers en overwinteraars. Ze foerageren voornamelijk 's nachts op kwelders en in de polders, en overdag zoeken ze rustgebieden op. Vaak wordt overdag echter ook nog wel gevoeraged, wat een duidelijke aanwijzing van slaapgebieden soms moeilijk maakt. De Smienten die geteld worden tijdens hoogwater zijn dus niet allemaal rustende vogels. De voornaamste slaappleaatsen bevinden zich op het wad in het noordoosten en zuidoosten en diverse natte gebieden in de polder. Gezien de grote aantallen die 's winters verspreid over het eiland aanwezig zijn is het goed mogelijk dat er nog meer slaappleaatsen gebruikt worden, zoals de Slufter of de Horsmeertjes.

De grootste aantallen worden geteld in december, met ongeveer 17,000 vogels (Fig. 4.47). Als percentage van de Nederlandse waddenpopulatie is dit ca. 20%, maar dit percentage loopt verder op tot 30% in maart (Fig. 4.47).

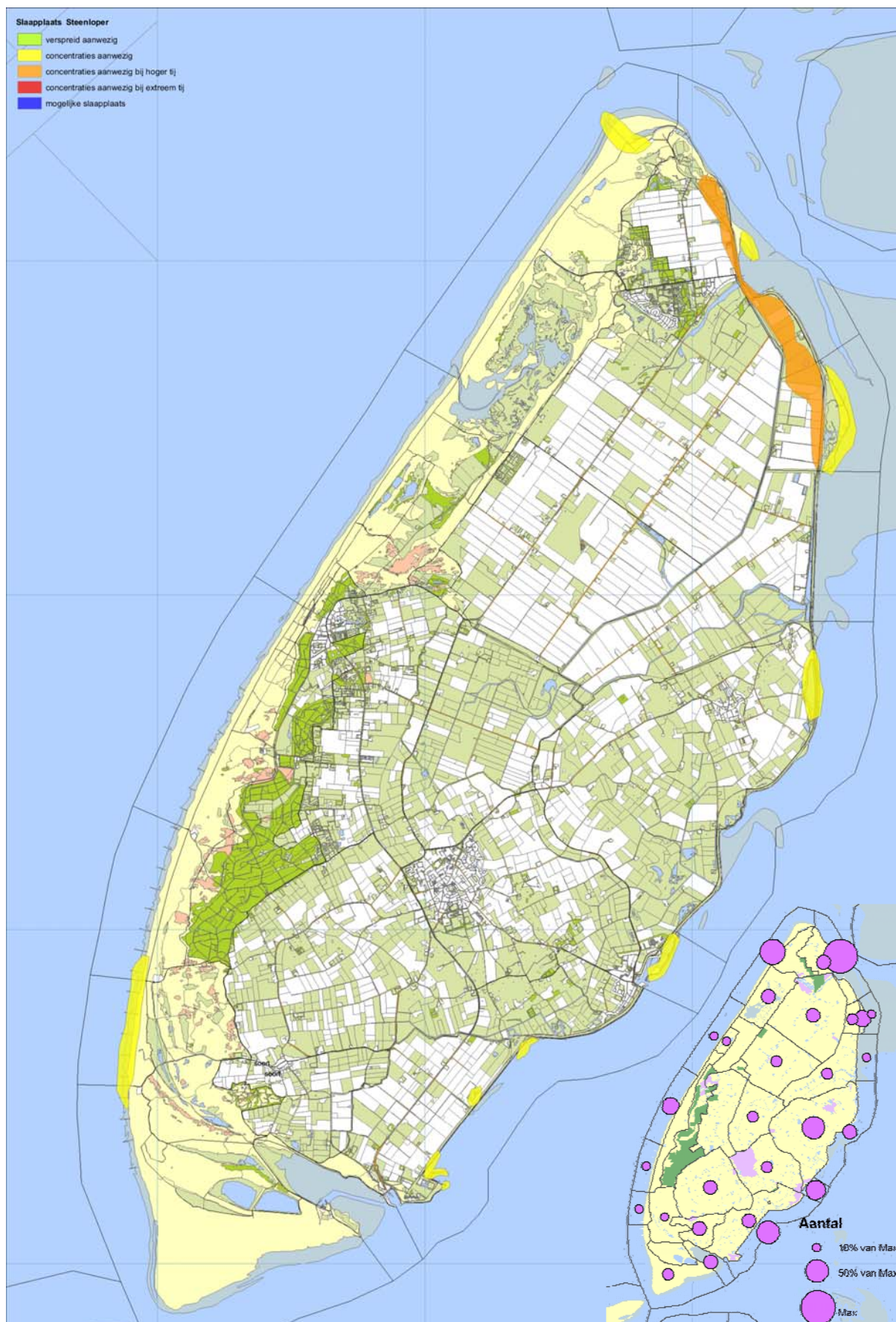
Figuur 4.47. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Smienten aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse waddengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

Het gemiddelde aantal Smienten dat is geteld op Texel is met de helft afgenomen gedurende de periode 1998/99 – 2007/08, van 8000 naar 4000 (Fig. 4.48).

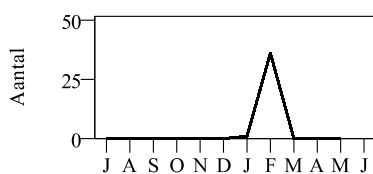

Figuur 4.48. Trend berekend door gemiddelde aantallen Smienten geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

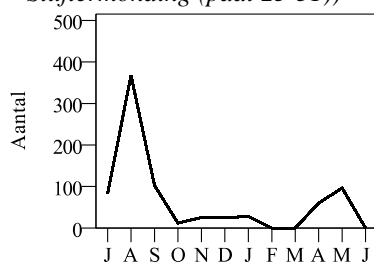
4.1.17. Steenloper

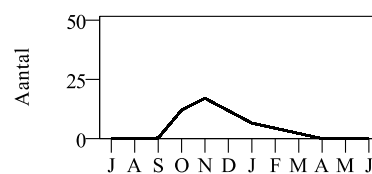
NZ3133: Strand: Paal 15-20

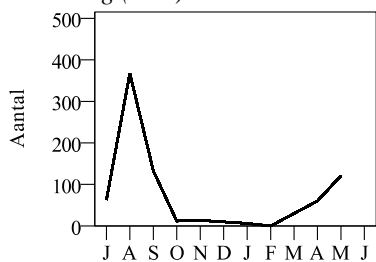
NZ3150: Vuurtoren tot Sluftermonding (paal 25-31)

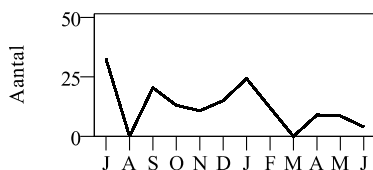
WG1111: Polder Wassenaar-Zeeburg

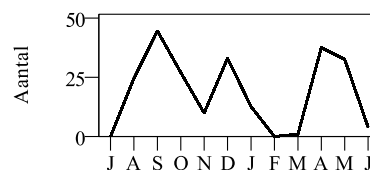
WG1112: Vuurtoren-Zeeburg (wad)

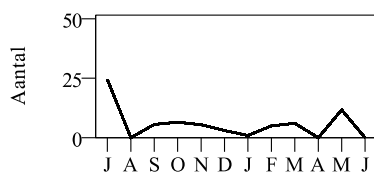
WG1122: De Schorren

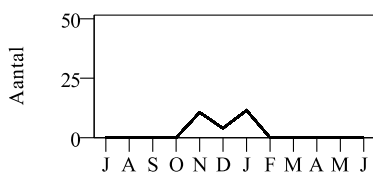
WG1142: De Waal-Oosterend

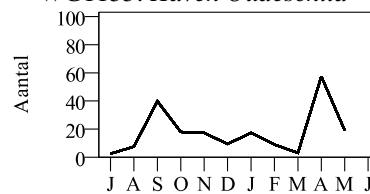
WG1145: De Bol-Zandkes (wad)

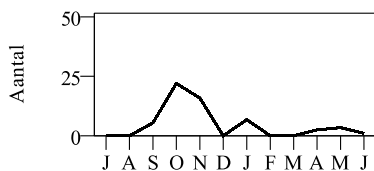
WG1152: De Westen/De Hemmer

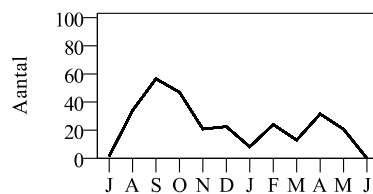
WG1155: Haven Oudeschild

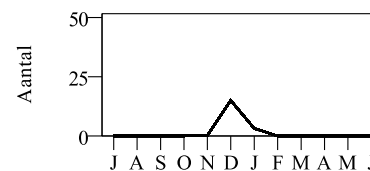
WG1161: Prins Hendrikpolder

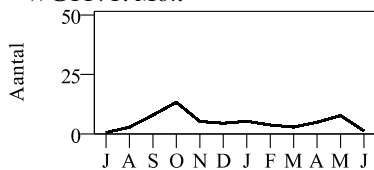
WG1162: Ceres-Veerhaven (wad)

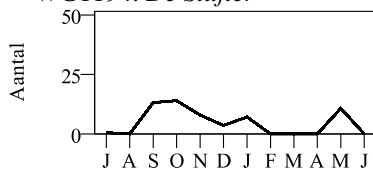
WG1164: Hoge Berg-Oudeschild

WG1171: Mok

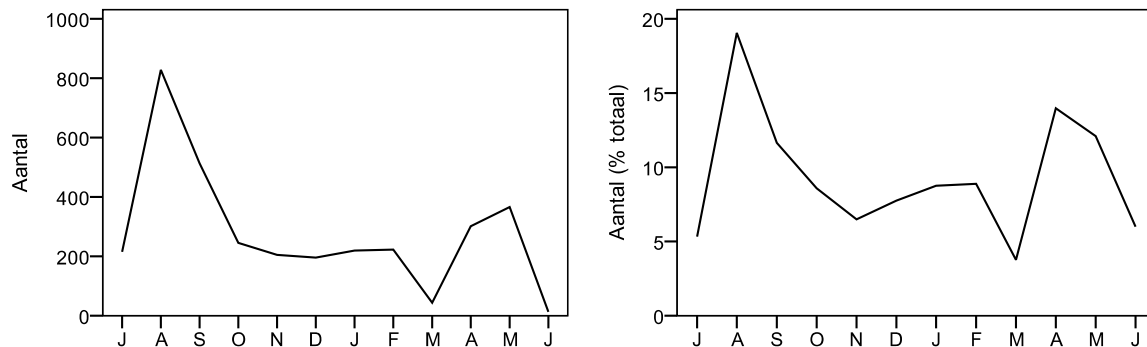
WG1194: De Slufter

Figuur 4.49. Seizoensverloop van aantallen Steenlopers op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

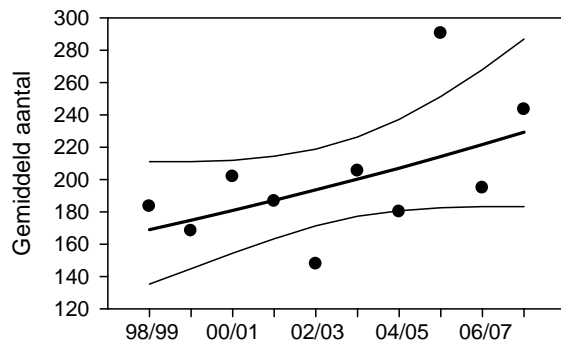
Steenlopers zijn doortrekkers en overwinteraars maar zijn bijna het hele jaar aanwezig, met uitzondering van juni. De meeste overtijdende Steenlopers worden waargenomen in het noorden van het eiland. Omdat Steenlopers tijdens hoogwater vaak nog wel foerageren, komen getelde aantallen niet altijd overeen met slapende vogels. Hier wordt tijdens hoogwater ook wel gefoerageerd. Steenlopers overtijen ook in polders nabij het wad (Polder Wassenaar en Zeeburg) en aantallen nemen hier toe bij extreem hoge waterstanden.

De totaalaantallen zijn het hoogst in augustus (Fig. 4.50). Het gemiddelde maximaantal is 800 vogels. De rest van het jaar gaat het om ca. 200-300 exemplaren. Aantallen in augustus komen overeen met 19% van de Nederlandse waddenpopulatie (Fig. 4.50).

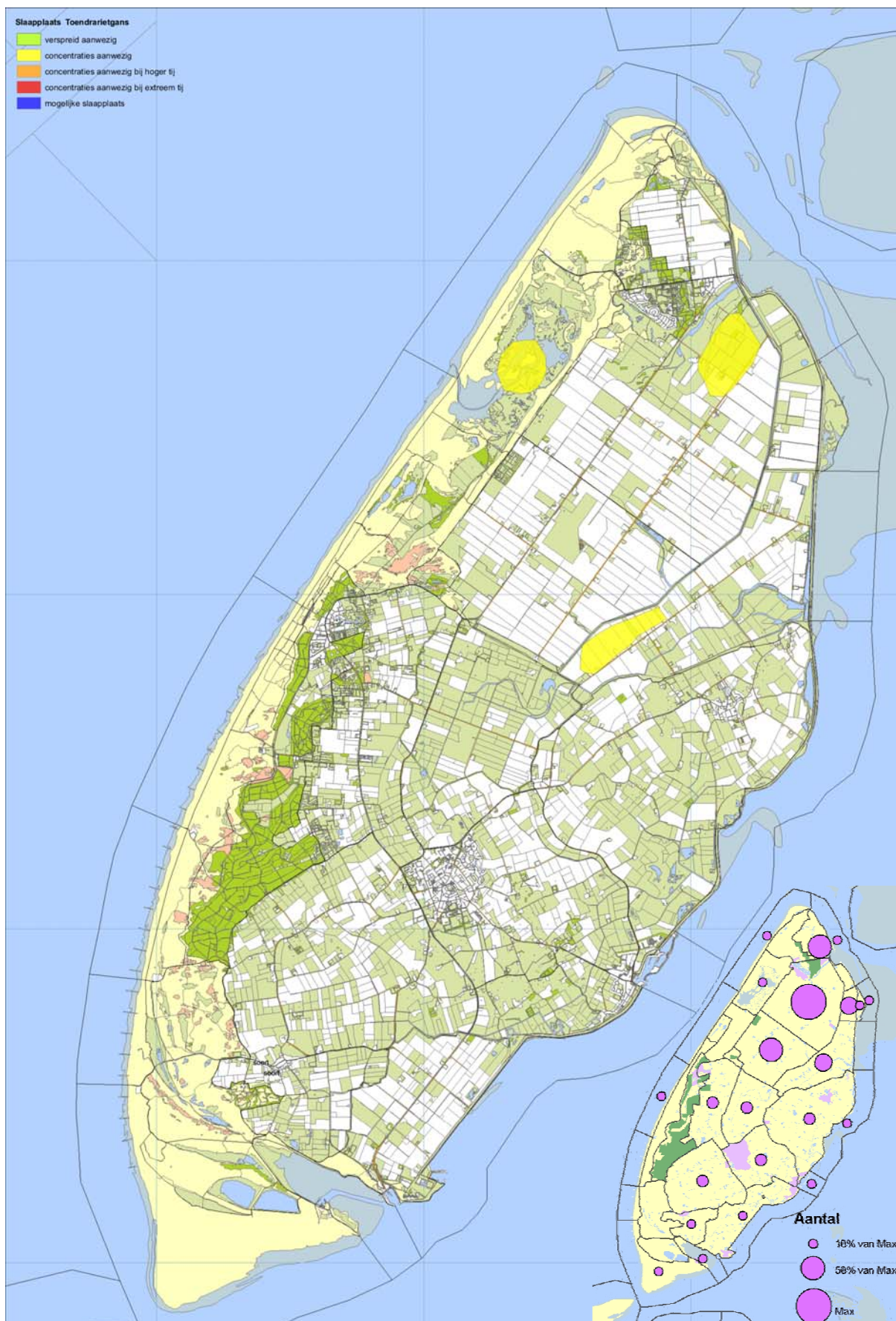
Figuur 4.50. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Steenlopers aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse waddengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

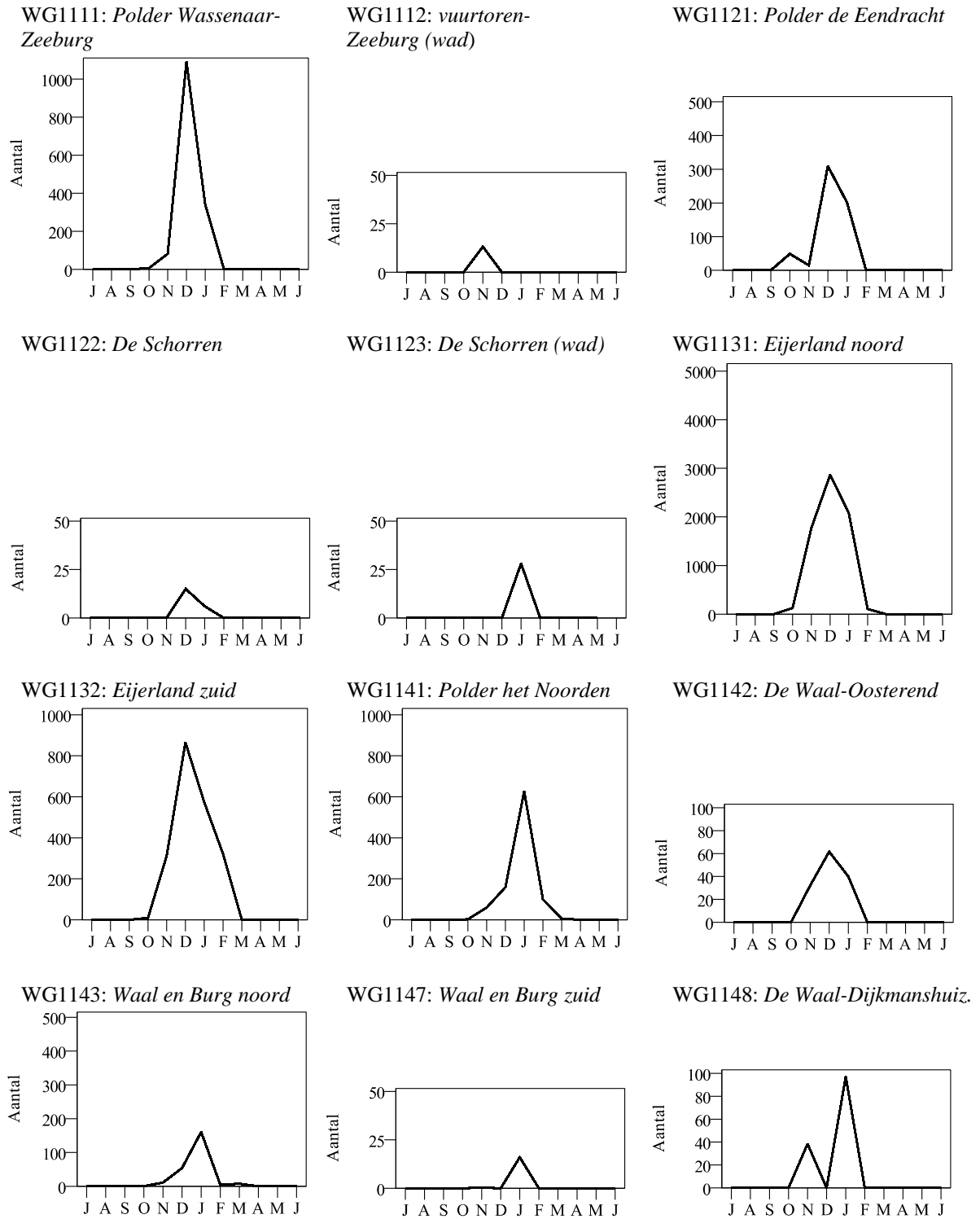
Vanwege het relatief schaarse voorkomen en de daaruit voortvloeiende kans dat vogels over het hoofd worden gezien is er veel variatie in de jaargemiddelde aantallen, maar de trend lijkt licht stijgend (Fig. 4.51).

Figuur 4.51. Trend berekend door gemiddelde aantallen Steenlopers geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

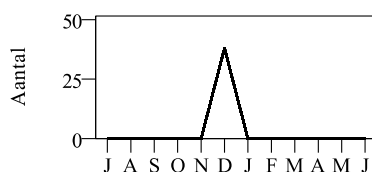
4.1.18. Toendrarietgans

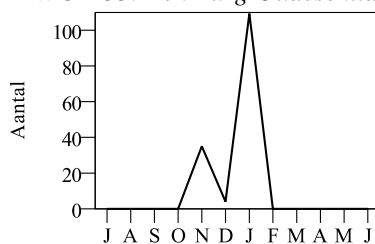

Figuur 4.52. Seizoensverloop van aantallen Toendrarietganzen op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

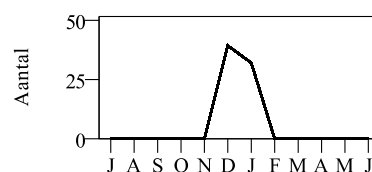
WG1152: De Westen/De Hemmer

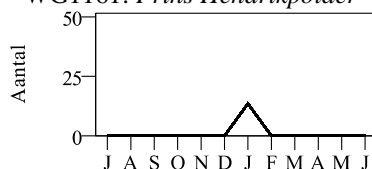
WG1153: Den Burg-Oudeschild

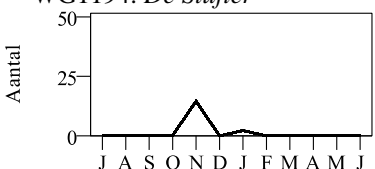
WG1154: De Koog

WG1161: Prins Hendrikpolder

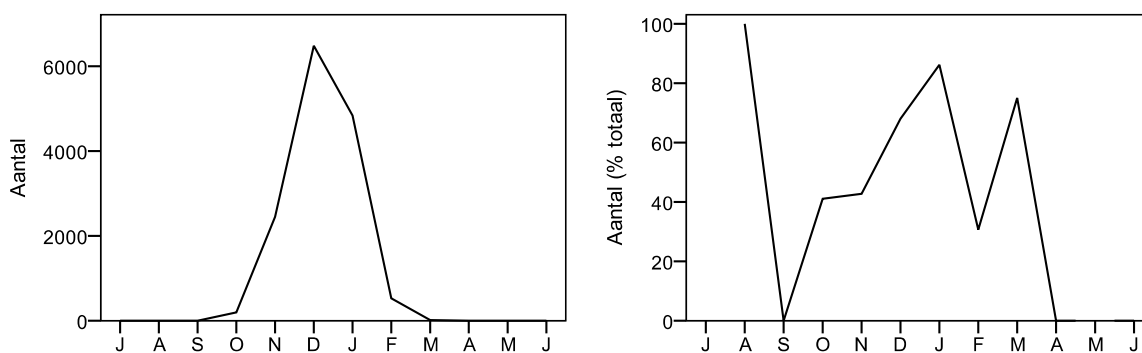
WG1194: De Slufter

Figuur 4.52. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Toendrarietganzen op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

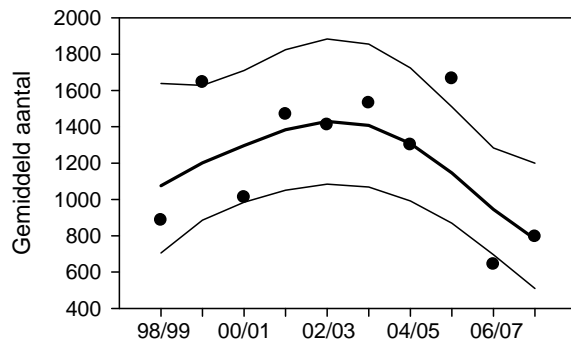
De getelde Toendrarietganzen betreffen voornamelijk foeragerende vogels. Waar de ganzen slapen is minder goed bekend. Duidelijk is wel dat er een slaapplek is in het noorden van de Slufter. Op andere locaties in het waddengebied slapen Toendrarietganzen ook op het wad. Mogelijk is dat op Texel ook het geval.

Het gemiddelde maximale aantal is 6500 ganzen in december (Fig. 4.53). Dit is een groot deel van de Nederlandse waddenpopulatie; tot meer dan 80% in de winter (Fig. 4.53; de uitschieters in voor- en najaar zijn gebaseerd op slechts enkele vogels).

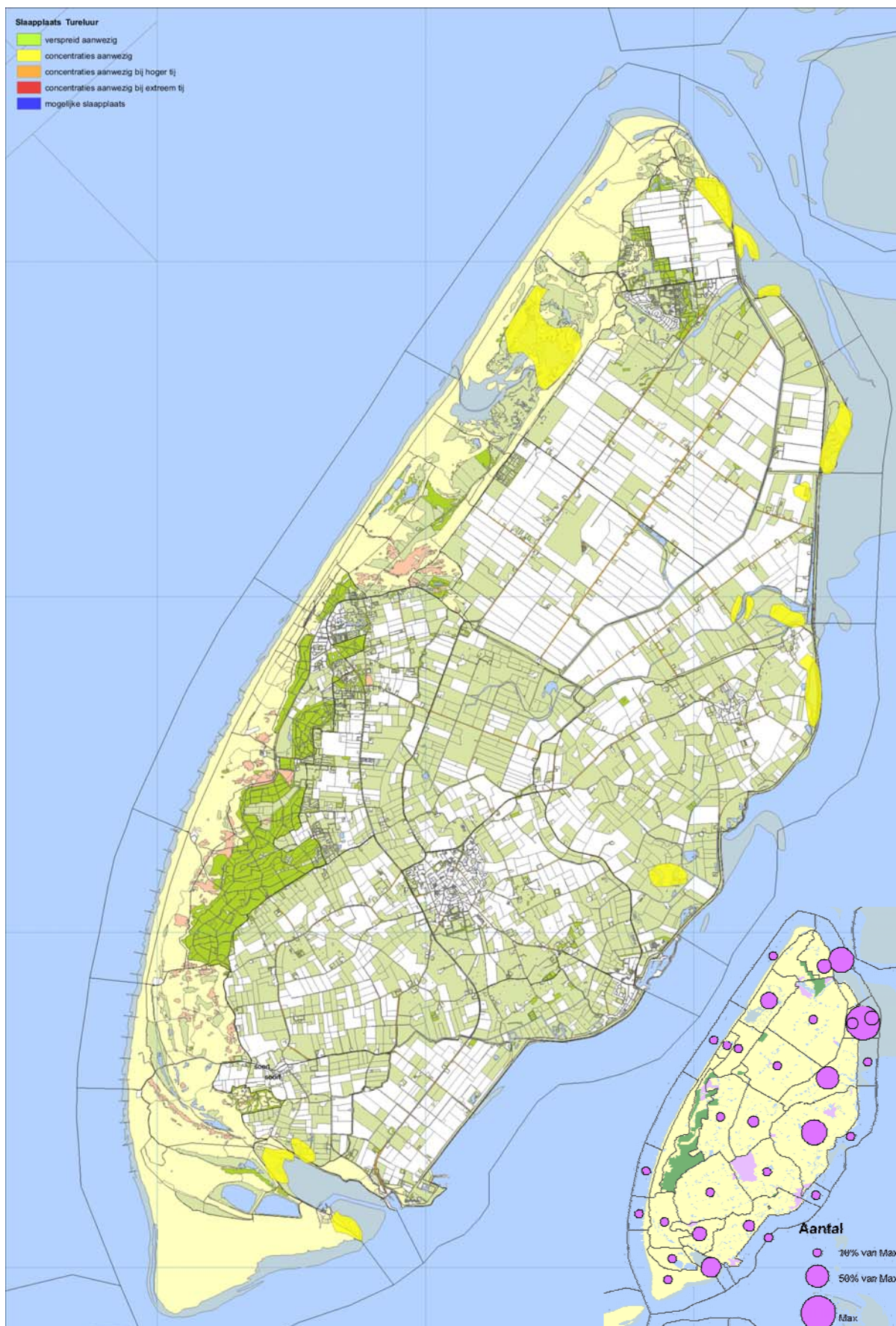
Figuur 4.53. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Toendrarietganzen aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse waddengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

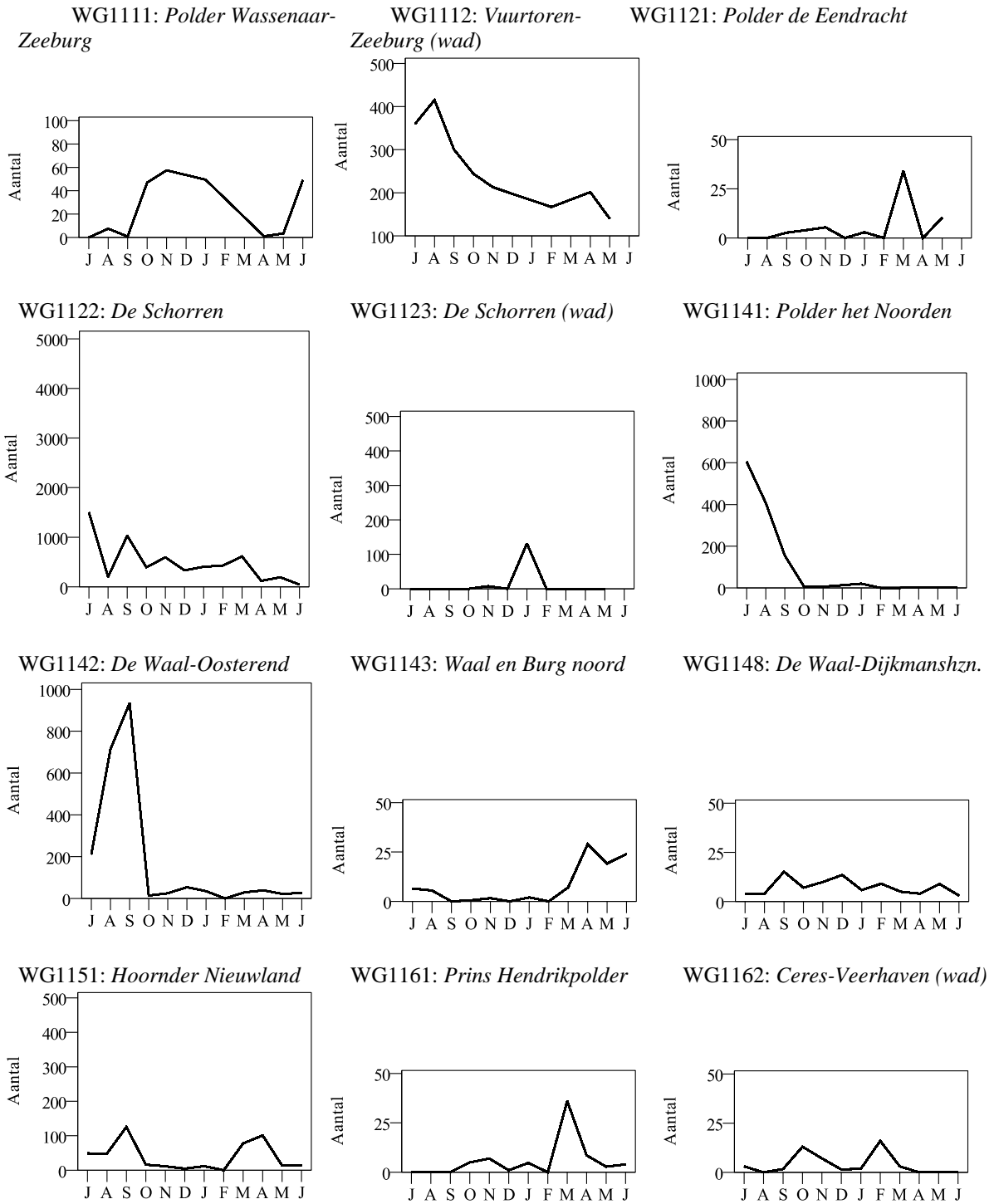
Het gemiddelde aantal Toendrarietganzen is sinds 2005/06 sterk afgenomen, van gemiddeld 1400 naar 800, maar de variatie tussen jaren is groot (Fig. 4.54).

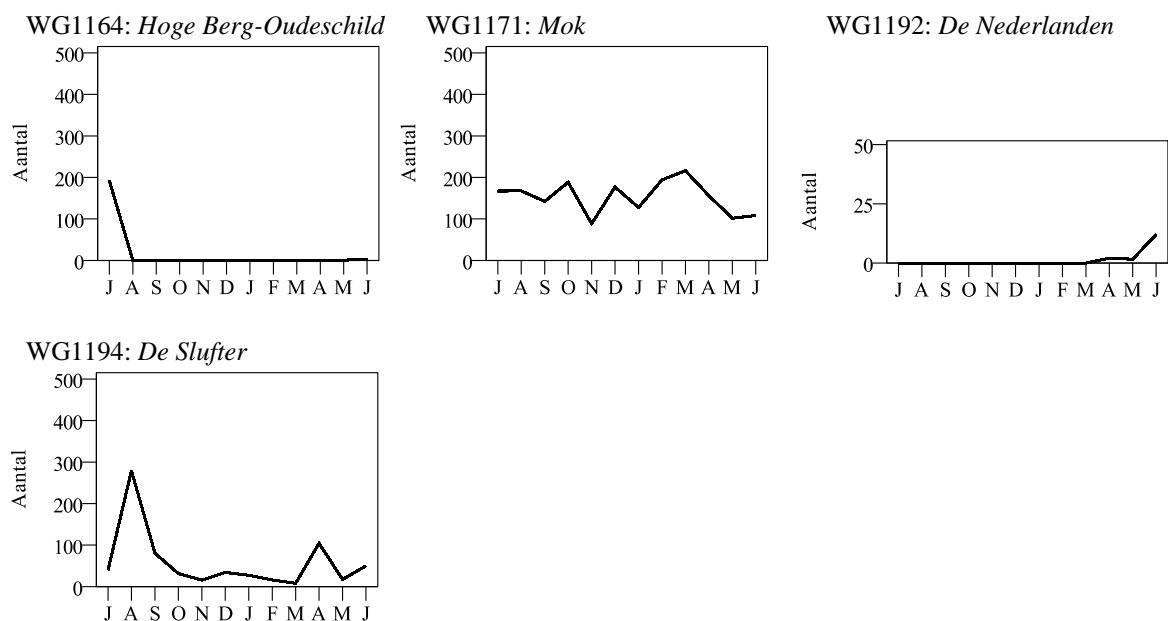
Figuur 4.54. Trend berekend door gemiddelde aantallen Toendrarietganzen geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

4.1.19. Tureluur

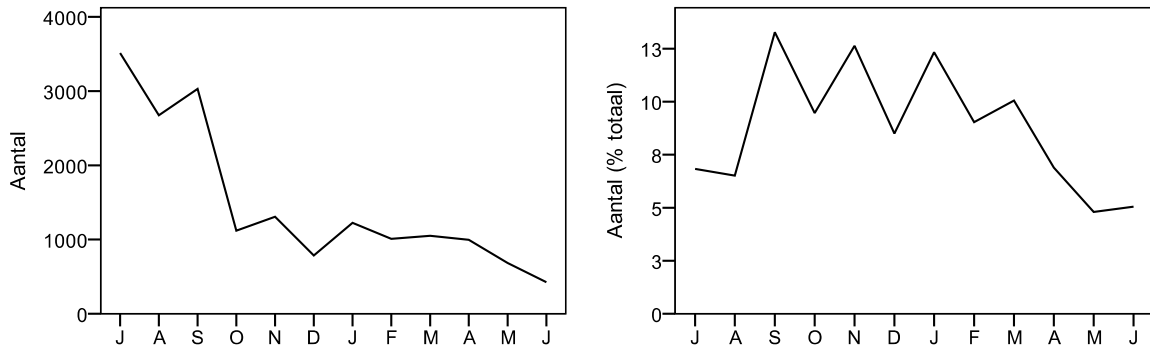
Figuur 4.55. Seizoensverloop van aantallen Tureluurs op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over periode 1998/99-2007/08.

Figuur 4.55. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Tureluurs op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

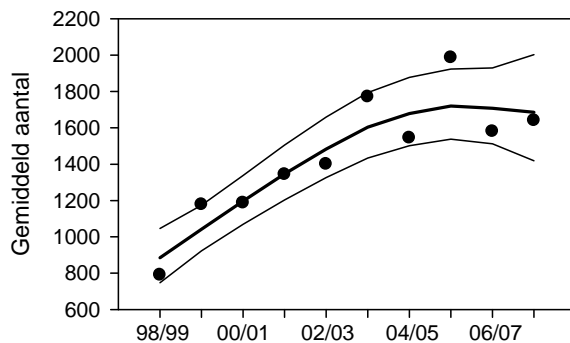
Tureluurs trekken in grote aantallen door op Texel, en een deel overwintert. De meeste vogels zijn aan het eind van de zomer en in het najaar te vinden op de Schorren, in het Wagejot en de Bol. Bij extreem hoog wijken de vogels van de Schorren uit naar de Slufter.

Het totaal aantal Tureluurs op Texel is het hoogst in juli-september, met ca. 3000-3500 vogels (Fig. 4.56). Na september daalt het aantal tot ongeveer 1000. Als percentage van de Nederlandse waddenpopulatie is tussen 8 en 13% aanwezig op Texel (Fig. 4.56).

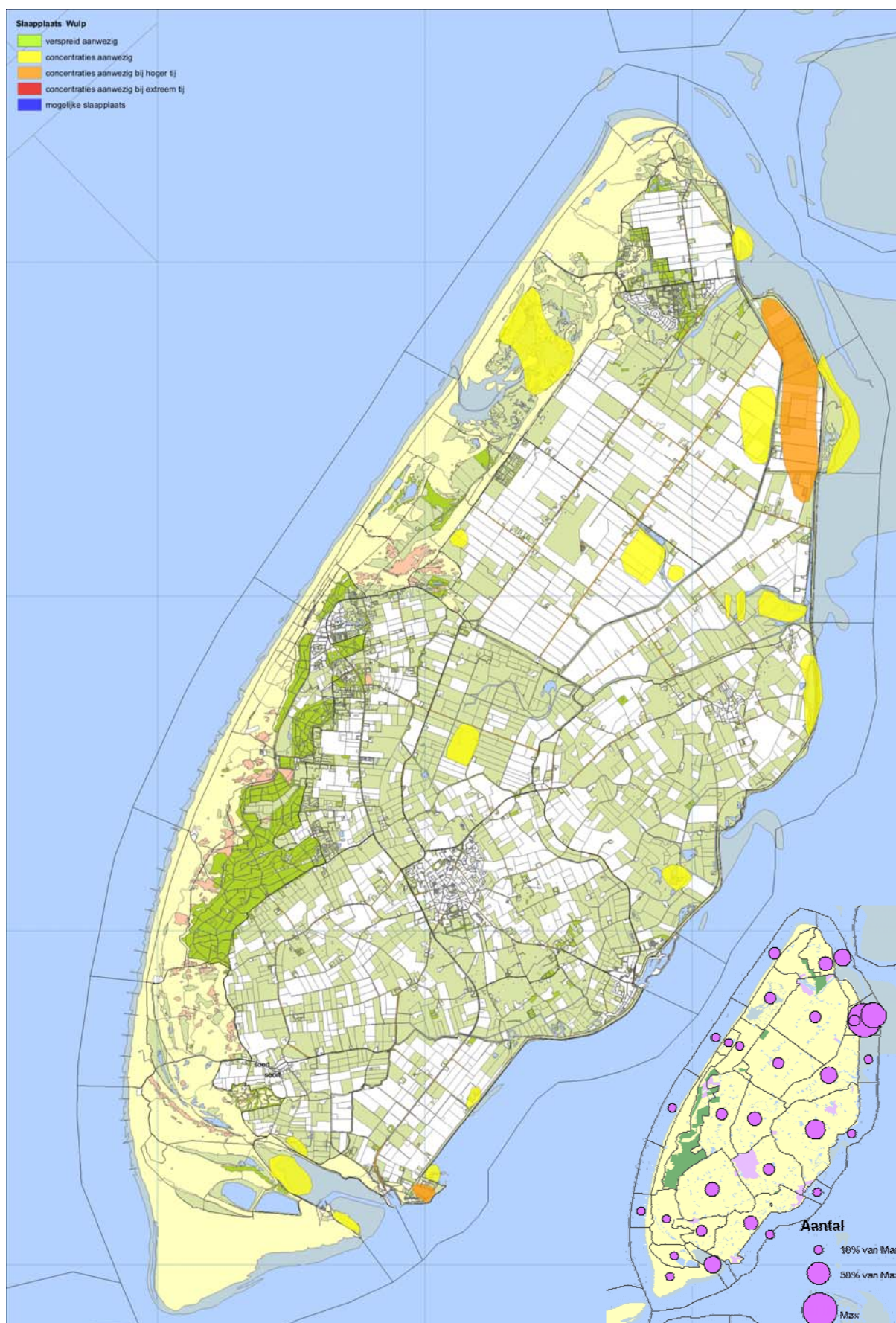
Figuur 4.56. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Tureluurs aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse wadengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

Het gemiddelde aantal Tureluurs is sinds 1998/99 sterk toegenomen (Fig. 4.57). De toename van ca. 800 tot 1700 exemplaren vlakke af in 2003/04.

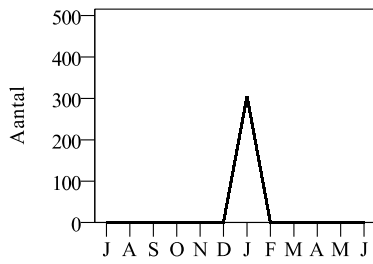

Figuur 4.57. Trend berekend door gemiddelde aantallen Tureluurs geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

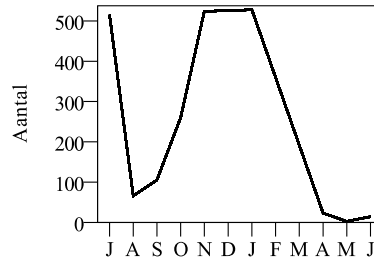
4.1.20. Wulp

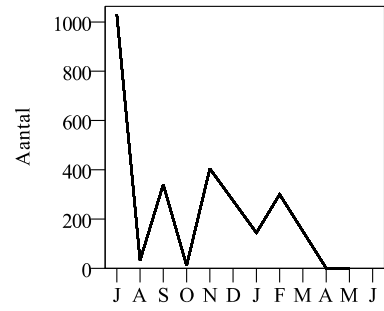
NZ3150: Vuurtoren tot Sluftermonding (paal 25-31)

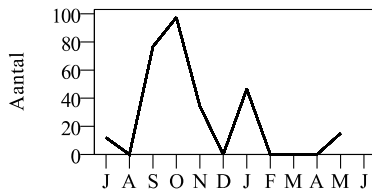
WG1111: Polder Wassenaar-Zeeburg

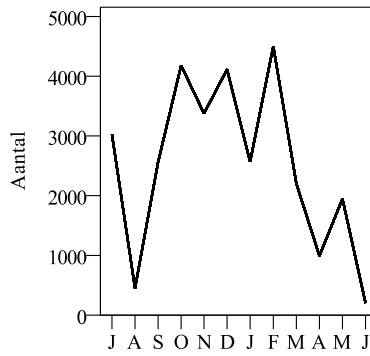
WG1112: Vuurtoren - Zeeburg (wad)

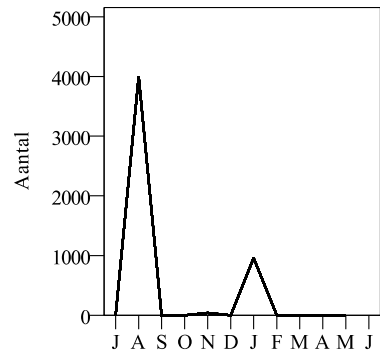
WG1121: Polder de Eendracht

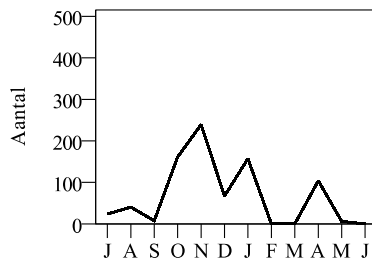
WG1122: De Schorren

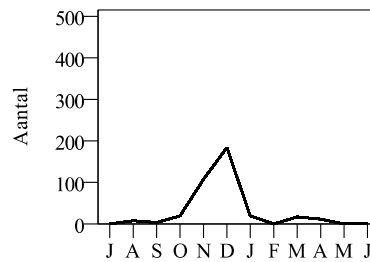
WG1123: De Schorren (wad)

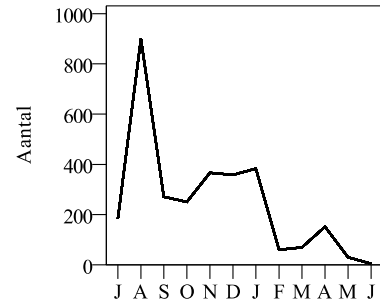
WG1131: Eijerland noord

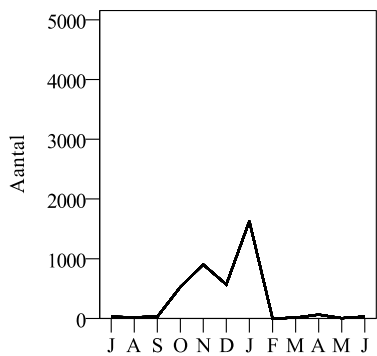
WG1132: Eijerland zuid

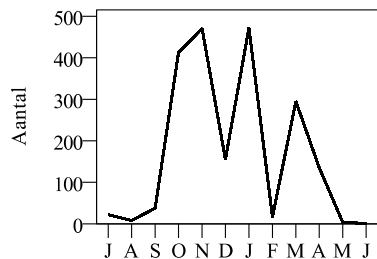
WG1141: Polder het Noorden

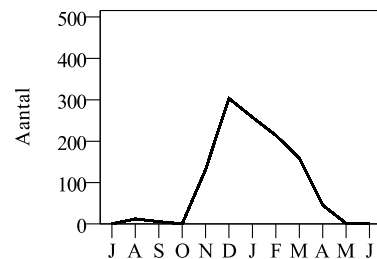
WG1142: De Waal-Oosterend

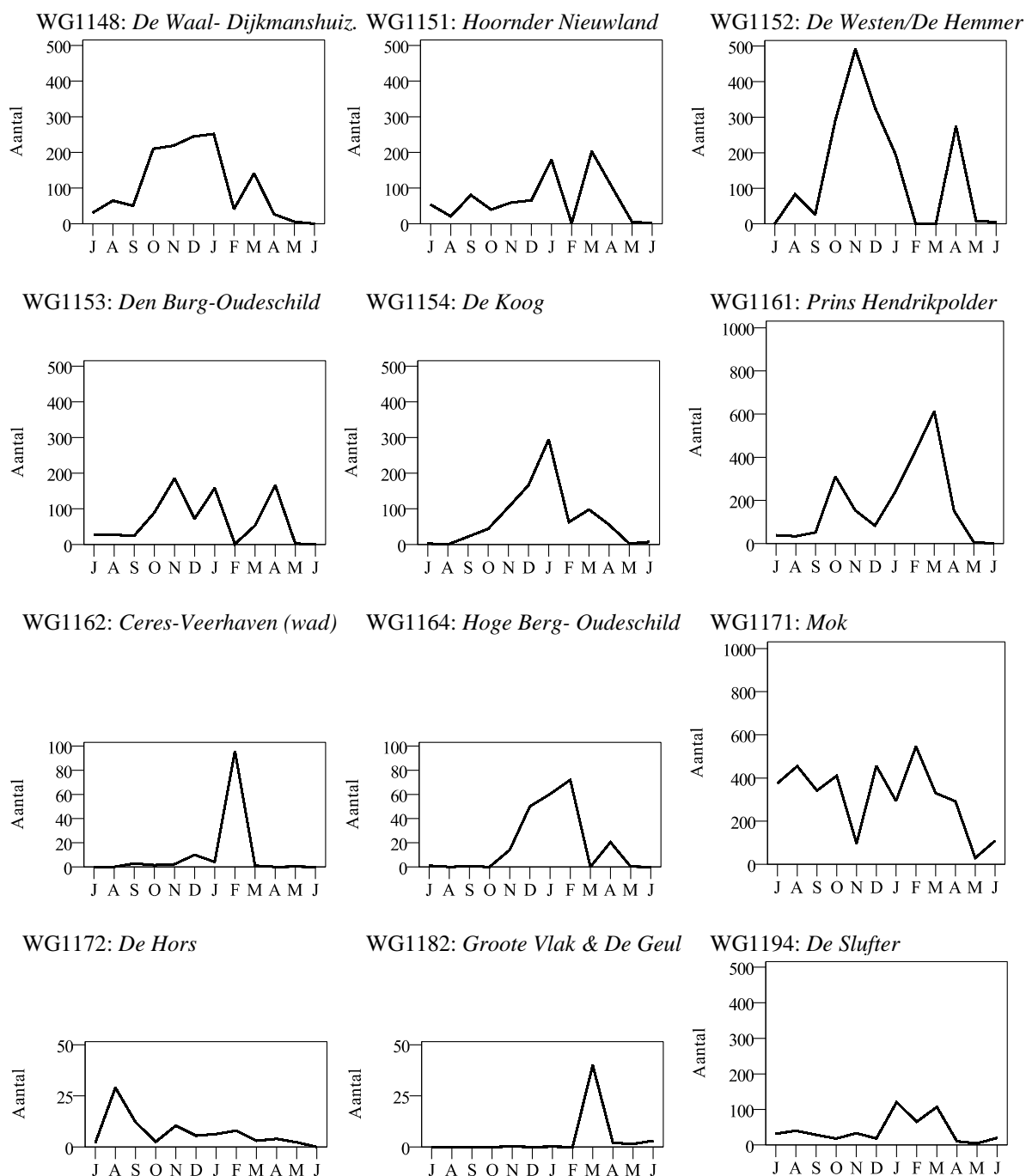
WG1143: Waal en Burg noord

WG1147: Waal en Burg zuid

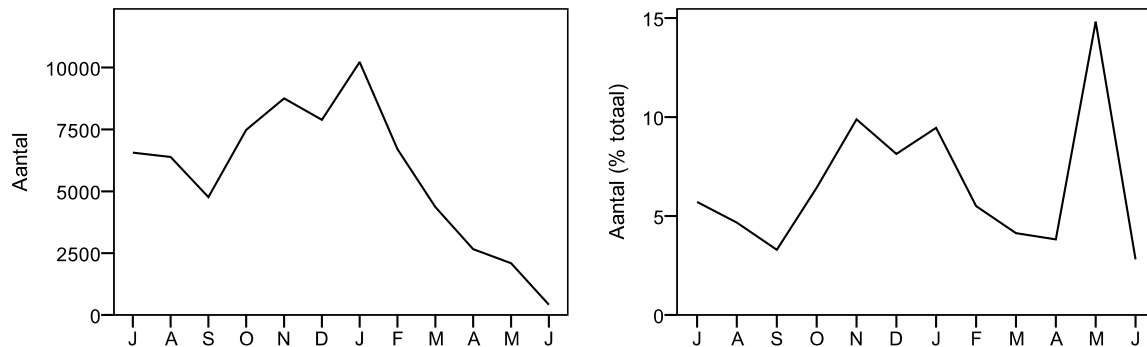

Figuur 4.58. Seizoensverloop van aantallen Wulpen op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

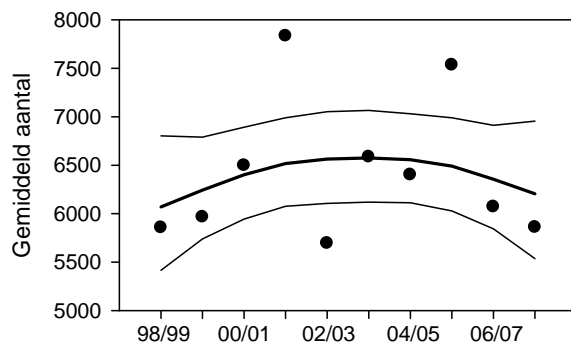
Figuur 4.58. (vervolg) Seizoensverloop van aantallen Wulpen op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

Verreweg de meeste Wulpen worden tijdens hoogwater waargenomen op de kwelder en het wad van de Schorren. Ze overtijnen meestal in grote, dichte groepen. Wulpen worden ook veel in de polders in het binnenland waargenomen maar dit zijn deels ook foeragerende vogels. Bij extreem hoog tijd wijken de wulpen die op de kwelders of het wad overtijnen uit naar het binnenland of naar de Vliehors. Het aantal Wulpen piekt in januari met gemiddeld 10,000 vogels en neemt daarna gestaag af tot juni, wanneer de lokale broedvogels achterblijven. (Fig. 4.59). In de winter is ca. 9% van de Nederlandse waddenpopulatie aanwezig op Texel (Fig. 4.59). De 2300 Wulpen die in mei aanwezig zijn vertegenwoordigen 15% van de waddenpopulatie.

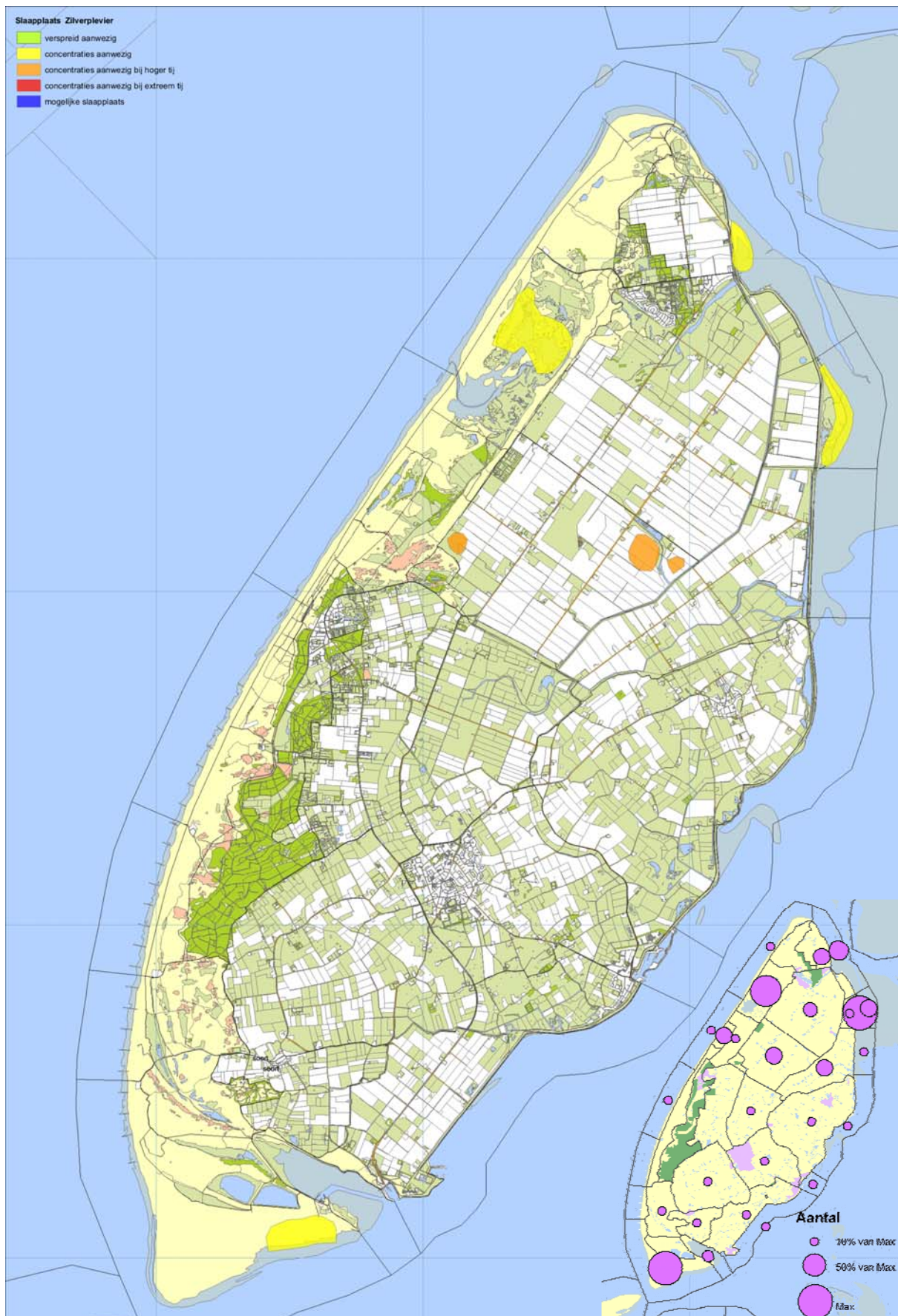
Figuur 4.59. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Wulpen aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse wadengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

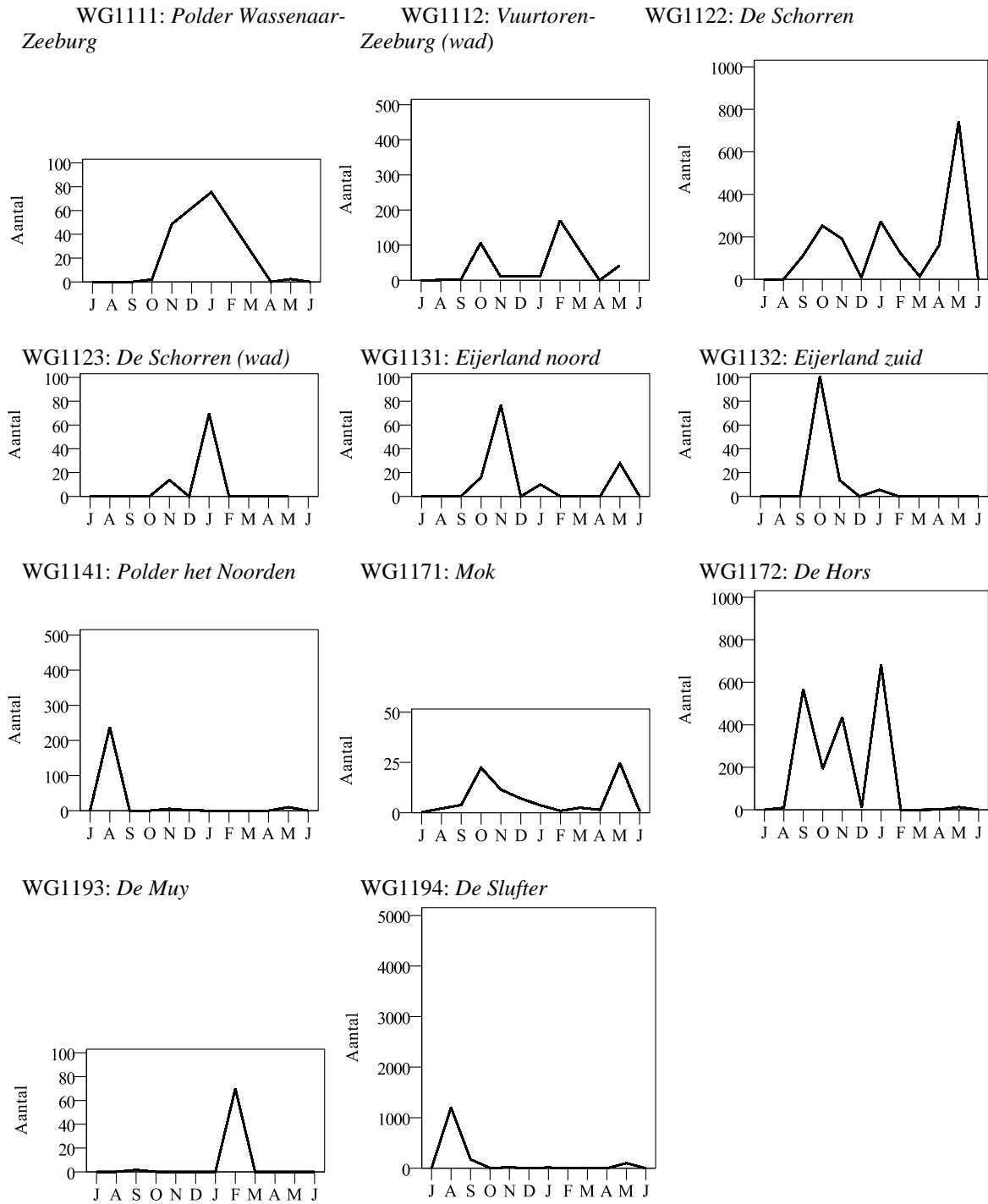
Gedurende het afgelopen decennium is er geen trend waarneembaar in het gemiddelde aantal Wulpen op Texel (Fig. 4.60).

Figuur 4.60. Trend berekend door gemiddelde aantallen Wulpen geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

4.1.21. Zilverplevier

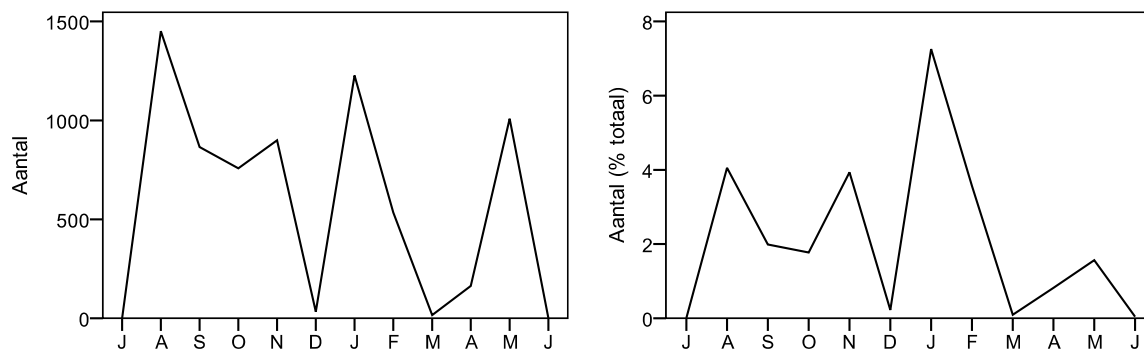

Figuur 4.61. Seizoensverloop van aantallen Zilverplevieren op Texel per maand per telgebied, gemiddeld over de periode 1998/99-2007/08.

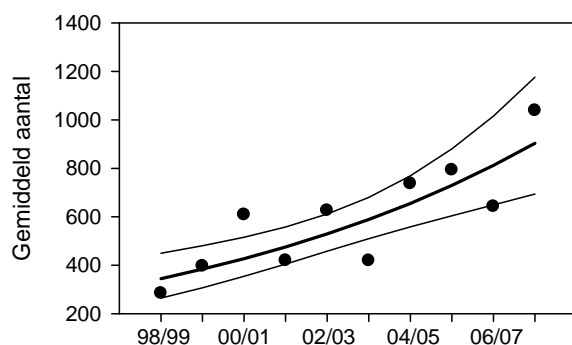
De grootste aantallen Zilverplevieren zijn tijdens hoogwater te vinden op de Hors, in de Slufter en op de Schorren. Vogels op de Hors zijn afkomstig van Balgzand. Met extreem hoogwater worden ze ook op sommige plekken in het binnenland gezien, maar de meeste vogels zullen dan uitwijken naar de Vliehors.

Het aantal Zilverplevieren varieert sterk in de loop van het jaar (Fig. 4.62). Waarschijnlijk wordt hun aanwezigheid sterk beïnvloedt door weersomstandigheden en waterstand. Het maximaal aantal is aanwezig in augustus, maar ook in januari en mei zijn gemiddelde aantallen hoog. Tussen 2 en 8% van de Nederlandse waddenpopulatie is aanwezig op Texel (Fig. 4.62).

Figuur 4.62. Gemiddelde seizoensverloop van het totaal aantal Zilverplevieren aanwezig op Texel tijdens hoogwater in absolute aantallen (links) en als percentage van wat aanwezig is in het gehele Nederlandse wadengebied, incl. het Noordzeestrand van de Waddeneilanden (rechts). Gebaseerd op tellingen in de periode 1998/99-2007/08.

In de periode 1998/99 – 2007/08 is het gemiddelde aantal Zilverplevieren op Texel sterk toegenomen, van 400 tot 900 (Fig. 4.63).

Figuur 4.63. Trend berekend door gemiddelde aantallen Zilverplevieren geteld per jaar tijdens hoogwater op Texel. Elk punt geeft het gemiddelde getelde aantal weer en de lijn is het geschatte aantal met 95%-betrouwbaarheidsinterval.

5. Literatuur

- CRESSWELL, W. 1994. Age-dependent choice of redshank (*Tringa totanus*) feeding location: profitability or risk? *J. Anim. Ecol.* 63: 589-600.
- LNV 2000. Natuur voor mensen, mensen voor natuur. Nota Natuur, Bos en Landschap in de 21e eeuw. Ministerie van Landbouw, Natuurbeheer en Visserij, Den Haag.
- LUÍS, A., GOSS-CUSTARD J.D. & MOREIRA M.H. 2001. A method for assessing the quality of roosts used by waders during high tide. *Wader St. Gr. Bull.* 96: 71-73.
- ROGERS, D.I. 2003. High-tide roost choice by coastal waders. *Wader Study Group Bull.* 100: 73-79.
- ROGERS, D.I., BATTLE P.F., PIERSMA T., VAN GILS J.A. & ROGERS K.G. 2006a. High-tide habitat choice: insights from modelling roost selection by shorebirds around a tropical bay. *Anim. Behav.* 72: 563-575.
- ROGERS, D.I., PIERSMA T. & HASSEL C.J. 2006b. Roost availability may constrain shorebird distribution: Exploring the energetic costs of roosting and disturbance around a tropical bay. *Biological Conservation* 133: 225-235.
- SOVON & CBS 2005. Trends van vogels in het Nederlandse Natura 2000 netwerk. SOVON-informatierapport 2005/09. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- VAN DEN BREMER, L., KLAASSEN O. & VAN ROOMEN M. 2008. Slaapplaatsen van vogels: toekomstig verspreidings- en monitoringsonderzoek. SOVON-informatierapport 2008-05. SOVON Vogelonderzoek Nederland, Beek-Ubbergen.
- VAN DEN HOUT, P. J., SPAANS B. & PIERSMA T. 2008. Differential mortality of wintering shorebirds on the Banc d'Arguin, Mauritania, due to predation by large falcons. *Ibis* 150: 219-230.
- VISSER, H. 2004. Estimation and detection of flexible trends. *Atm. Environment* 38, 4135-4145.
- WIERSMA, P., BRUINZEEL L. & PIERSMA T. 1993. Energiebesparing bij wadvogels: over de kieren van de Kanoet. *Limosa* 66: 41-52.
- WIERSMA, P. & PIERSMA T. 1994. Effects of microhabitat, flocking, climate and migratory goal on energy expenditure in the annual cycle of red knots. *Condor* 96: 257-279.

6. Dankwoord

Wij danken de watervogeltellers van Texel voor het verstrekken van de gegevens. Laurens van Kooten, Bernard Spaans en Giel Witte zijn we dank verschuldigd voor het controleren van kaarten van specifieke gebieden. Marc van Roomen en Rob Vogel dachten mee aan de opzet van de rapportage. Lara Marx tekende de kaartjes en Erik van Winden verstrekte de verwerkte telgegevens en trendberekeningen.

SOVON Vogelonderzoek Nederland

Rijksstraatweg 178
6573 DG Beek-Ubbergen
T (024) 684 81 11
F (024) 684 81 22

E info@sovon.nl
I www.sovon.nl

landbouw, natuur en
voedselkwaliteit

In dit rapport wordt een overzicht gegeven van de ligging van hvp's en slaappleaatsen op Ameland. Deze rapportage is onderdeel van een kartering van hvp's en slaappleaatsen van het gehele Nederlandse waddengebied uitgevoerd in opdracht van Dienst Landelijk Gebied en van Rijkswaterstaat.

Op het wad foeragerende vogels zijn gedwongen om tijdens hoogwater de voedselgebieden te verlaten en hoogwatervluchtplaatsen (hvp's) op te zoeken. De beschikbaarheid van hvp's is daarom essentieel voor veel soorten vogels die gebruik maken van de Waddenzee. De kwaliteit van hvp's hangt af de geografische ligging, van kenmerken van het terrein (vegetatie), aanwezigheid van predatoren en van menselijke verstoring.

SOVON Vogelonderzoek Nederland organiseert vogeltellingen en -onderzoek volgens gestandaardiseerde methoden ten behoeve van natuurbeheer, natuurbeleid en wetenschappelijk onderzoek.